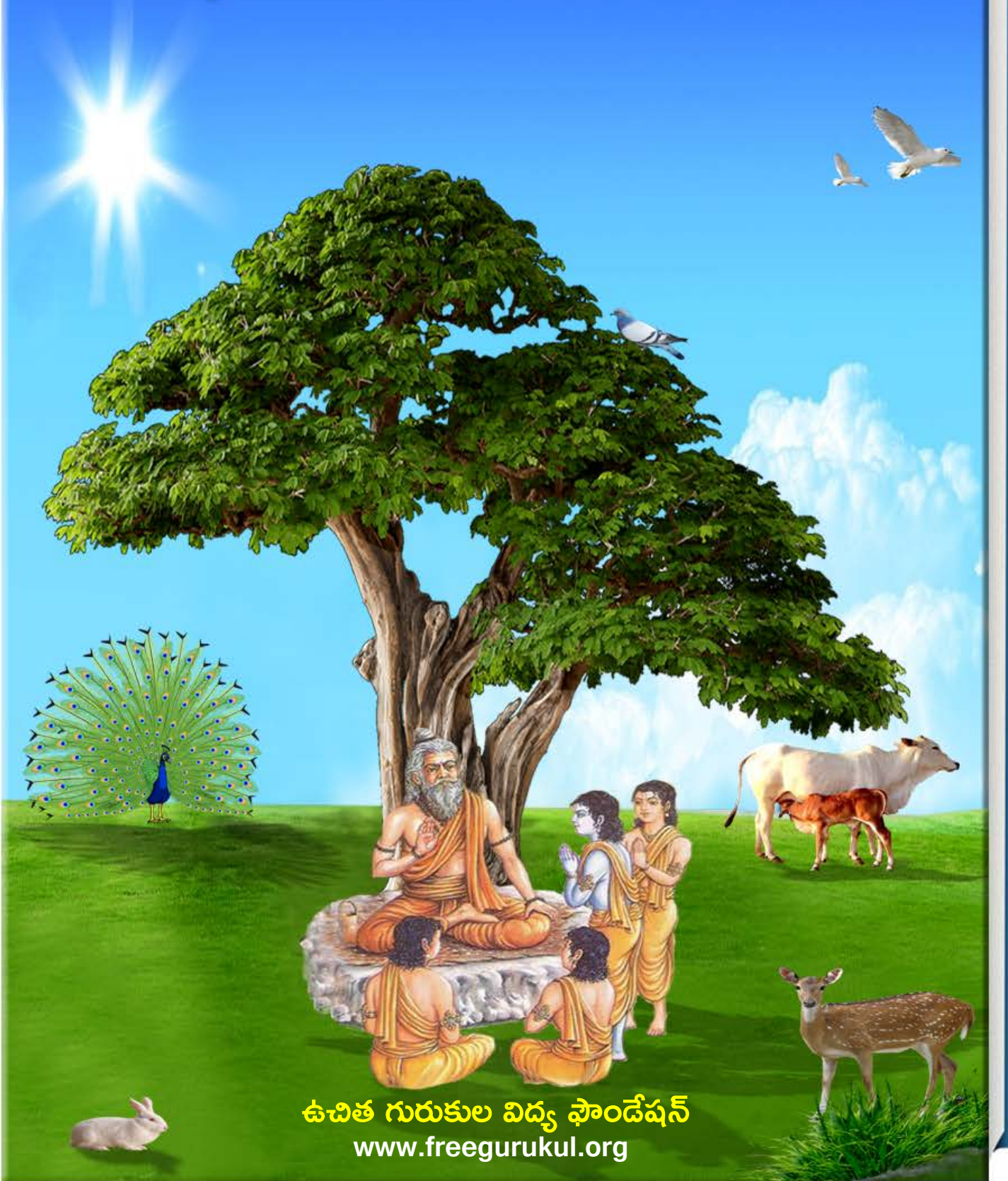

వేదాంగాలు

మాతృ భాషా భోదన

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుచ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాభాజ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్త్యేంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు చైతన్య స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయీబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Manuscripts
Title:
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language:
Scanning Centre: Any Centre
Clear Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions |
Problems | Missing links or
Books

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at ICAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click [Here](#) to know More about DLI ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics		Biology		Chemistry		Education		Law		Mathematics		Mythology		Religion		For more subjects...														
Language																														
Sanskrit		English		Bengali		Hindi		Kannada		Marathi		Tamil		Telugu		Urdu														

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవనంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్ఛ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల పల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

మాతృ భాషా బోధన

మాతృ భాషా | పాఠ్యపుస్తకము

మనస్సెడల సంఘటిల్లినా తనకు తన సంఘమునందలి యితరవ్యక్తులతో
వ్యవహరింపవలసినపుడూ వారి యభిప్రాయములను దాను గ్రహించుటయు
తన మభిప్రాయములను వారికి వ్యక్తము చేయుటయు ముఖ్యవనగములు.
ఆ విధమున ప్రయోజనములను సాధించుటకు తుపయోగపడు సాధనమే భాష.

మానవ సంఘమునందలి ప్రతి వ్యక్తియును దన ప్రత్యేక దేశమునందును,
బాల్యదశయందును దాను నివసించు గృహము నందలి యితర వ్యక్తులను,
సంబంధించు సంఘమునందలి యితర వ్యక్తులను (చుట్టించుటవలన భాషను
నేర్చుకొనుట సంభవించుచున్నది. ఈ భాషను బుద్ధిపూర్వముగాఁ జేయు
ప్రయత్నమువలన గాక యప్రయత్న సిద్ధముగాఁ జేయు “ఆసుకరణ”యను
సహజభోరణిచే నలవడు భాషయే మాతృభాష యనబడచున్నది.

బాల్యదశయందు ఉపాధ్యాయుని సహాయమున బాలుఁడు మాతృ
భాషయందొకచు గృహిచేయును. అంతకుమునుపు మాతృభాషయందు మాట
లాడుటను మాత్రమే నేర్చుకొనిన బాలుఁడు బడియందు పఠనమును,
లేఖనమును, రచనమును గూడ నేర్చుకొని కాలక్రమమున సారస్వతమునఁ
గూడఁ బరిపూర్ణముఁ గాంచును.

భారత దేశమున నాయాప్రదేశములయందు వ్యవహరించఁబడుచున్న

దేశభాషలే యామాప్రాంతములవారికి సామాన్యముగా మాతృభాషలుగా నుపయోగపడుచున్నవి.

మానవ జీవితమున మాతృభాషా ప్రాముఖ్యము సాక్షాతేనిగి. తల్లి పొలవలన శిశువు చెక్కిని శరీర పురిని బడయునట్లు మాతృభాషమూలమున బాల్యము భావిజీవితమునకుఁ గాఢమైన మానసిక శిక్షణలును పడయును. భాషకును, భావమునకు నొకదానిని విడిచి యెట్టి యుండలేనట్టి సంబంధముగలదు. ఈ సత్త్వశాస్త్ర వేత్తలెట్టి భాషాభివృద్ధులు యైనా భావసంబంధమును గూర్చి స్పష్టముగాఁ జెప్పచున్నారు. మనస్సునందలి యభిప్రాయములు రూపముఁ బాలుటకు భాషయవసరము. మాటాడవలె నన్న వస్తువుననుసరించేదేవోకి భావముండి తీరవలయును. బాల్యము సర్వావస్థలయందును దన మనోగీతభావముల వెల్లడించుటకు పోషకముగా మాతృభాషయేగాని యితరుగాదు. ఇట్టి భాషను నుపయోగముగాఁ బ్రయోగించుటయందు బాలునకచ్చు శిక్షణము విద్యాబోధనలోఁ బ్రథమ స్థాన మాక్రమించి మానవ సంస్కృతికి శాసనాన్ని సాధనముగాఁ బరిణమింపటకు సహజమే. కావున మాతృభాషయందుఁ దగిన కృషి చేయుటచలన బాలుని భావి మానసిక వ్యాసంగమునకు మంచి పునాది యేర్పక చున్నది.

సంభాషణల రూపమునను, రచనల రూపమునను భావ గ్యక్తికరణము చేయవలసిన యవసరము ప్రతి వ్యక్తికిని గలదు. ఇందులకుఁ బ్రతిపాదుడును మాతృభాషను సమగ్రముగా నభ్యసింపవలసియున్నది. సాగా భావించుటయు, దదనుగుణ మైన గర్భిత గ్యక్తికరణమును, త్రివిధ సుద్ధియు సంపూర్ణజీవిత సంపాదనమును మాతృభాషను ఒకగా నభ్యసించిననే గాని యలవడవు.

బాలుని సర్వతోముఖాభివృద్ధి మాతృభాషాబోధనపై నాధారపడి యున్నది. మానసికాభివృద్ధికిని, జ్ఞానాభివృద్ధికిని, వ్యక్తికరణ శక్తిభివృద్ధికిని

హస్తామయ వికాసమునకును హస్తభాషామహిమ్నా మత్స్యతావశ్యకము. వ్యక్తి
హస్తమునుకూపించిచుటకును బెంపించిచుటకును మాతృభాషావాఙ్మయము
మిక్కిలి సహాయకారి. పరభాష యీశలముల నిచ్చుట కసహ్య
మునుచున్నది.

మాతృ భాషయందు జన్మని పరిజ్ఞానము సంపాదించినపిదప
బాలుడు తనవసరముని తోచిన పరభాషలను నేర్చుట చులకము. కష్ట
ప్రతి బాలునికొక వయోదశ గడచుట తోచినాటు పరభాషాభ్యసనమునకు
దగిన మానసికాభివృద్ధియు నేర్పడియుండును. మాతృభాషయందేర్పడిని
వాగ్విజ్ఞానమేమి, వాక్యరచనాభ్యాసమేమి, జాతీయములు ప్రయోగిం
చుచుండులి సాకువమేమి, పరభాష నవ్యసించుటయ మిక్కిలి యుప
యుక్తముగా నుండును.

మాతృభాషా వాఙ్మయమును జదువునపుడుగాని, వినునపుడుగాని
పొందఁ గలుగునంత యానందము పరభాషల నుంచలి వాఙ్మయమును
జదువునపుడుగాని వినునపుడుగాని పొందలేకుండుట మరకుఁ దెలిసిం
విషయమే. మాతృభాషయందలి జాతీయములు, లోకోత్తము మున్నగునా
కల్పించు నానందానుభూతిని పరభాషలందలివి కల్పించలేవు. అట్లే తన నుభి
ప్రాయముల నితిరులకు వాగ్రూపమునఁగాని లిఖితరూపమునఁగాని వ్యక్తియు
చేయుటకును దన్ములమున మానవ సంఘాభివృద్ధికి వోడ్పడుటకును
మానవునకు మాతృభాష సహాయపడుచున్నది.

1918 వ సంవత్సరమున దేశభాష ద్వితీయ స్థానమునుండి ప్రథమ
స్థానమునకు మార్చబడుట గూడ జరిగినది. ఇంతకుఁ బూర్వము నాల్గవ
తరగతినుండియే నేర్పబడు ద్వితీయభాష యిపుడాఱవ తరగతి నుండి
మాత్రమే నేర్పబడవలెనని శాసించబడినది. మాతృభాషయందు జన్మని
పరిజ్ఞానము లేనివారికిఁ బర భాష నేర్పుకొనుట కష్టమనియు, లేతవయస్సు

ఎనే మునే భావల నభ్యసించు బాలుని సంస్కరణ కర్తమగువారికి
వనయు మనస్తత్వశాస్త్రజ్ఞులు నిర్ధారించుటయే వై ముష్టుకు
గాఁగము.

విద్యా విధానములలో మాతృభాషా స్థానము

బాలుని వికృద్భిక్షి, భావజీవితములను నాధారభూతములగు మాతృ
భాషను గొనవలయును. పాఠశాలలయందు బోధించెడి పాఠములను విద్య
వైఖరి దరును ఉద్ధరించు. మాతృభాష బోధనా సాధనముగ గుర్తింబోట్లు
చు పాఠశాలలోని ముస్త బోధనమునకు మూలాధారముగ నెన్నుకొనడ
వలెనే గాని యే సామాన్య పాఠ్యవిషయముగాఁ దలచబడరాదు.

పాఠశాలలో బోధింపఁబడు పాఠ్యవిషయము లన్నియును మాతృ
భాషయు నొకటగాఁ జూడఁబడు. మాతృభాషకుఁ బ్రాచీన సాను
నొసఁగవలసియున్నది. ఇతర పాఠ్యములను బోధించునపు డాయా దోషము
ములను గ్రహించుటకును వ్యక్తీకరించుటకును మాతృభాషయే సాధనముగా
నున్నది. అందుచేతఁ బ్రత్యేక పాఠ్యాలయముగ మాతృభాష బోధింపఁబడ
చున్నను నితర పాఠ్యాలయములను బోధించునపుడుగూడ నాయా దోషము
లన్నియు మైన మాతృభాషాభ్యసనము నలవడఁ జేయవలసియున్నది. మాతృ
భాషను ప్రత్యేక పాఠ్యాలయముగా బోధించుటకు నియమితముగు కాలము
4న్నను, మాతృభాష మూలమున నితర పాఠ్యాలయములను బోధించుటకు
నియమితముగు కాలమే యెక్కువ గావున నాయా పాఠ్యాలయములను
బోధించు నుపాధ్యాయులెల్లరును బాలుర మాతృభాషాభ్యసన నిర్వహముగా
నుండ నట్లు చూడవలెను. లేనిచో, దోషపూరితముగు మాతృభాషాభ్యసన
చివరకాయా పాఠ్యముల నభ్యసించుటకే ప్రతిబంధకము కాఁగలదు.

మాతృభాషను బోధించునపు డపాఠ్యాయుఁడీక్రింది లక్ష్యములను
గమనించదగును. సరళ మైనట్టియు, దోషములు లే. ట్టియు భాషయంద

బాటుండు తన మనోభిప్రాయములను బ్రకటించునట్లు చేయవలెను. జ్ఞాన సంపాదనమునకును గ్రాంతిపదముల సముదాయమును నేర్చుకొనుటకును దగిన పరనాభ్యాసమును బాటుండు గలుగఁజేయుటతోఁ బాటుగా నానందానుభూతికిఁ బనికివచ్చు పరనాభ్యాసమును గూడ గలుగఁజేయవలెను. స్వతంత్రముగా రచనను జేయగల శక్తి బాలురలో నేర్పఁగు స్థాయిగాఁ బ్రయత్నించవలెను. అందువలన బాలురను రచయితలను జేయుటకు వీలగును బాలుర యాలోచనలు సహేతుకములుగా నుండునట్లు చూడవలెను.

అథుని పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞానమునకుఁ జేరిన పారిభాషిక పద సముదాయమును, స్వస్వముగా నాయా విషయములను బ్రకటించగలశక్తియు భావతేజ భాషలకు లేవను సాకువెటి మొదట నాంగభాషనే బోధనా సాధనముగాఁ దీసికొనుటయు దేశభాషలను దిద్దుకొనుటయు జరిగెను. ఎంత సమగ్రమైనదైనను నాంగ భాష పరభాషయే యగుటచే దానివలనఁ గలిగిన దుష్ఫలితములు క్రమముగాఁ దెలిసెను ఆదోషములను నివారించవలెనన్నచో నాంగము స్థానమున మాతృభాష నుపయోగించుటయే కర్తవ్యమని నిర్ణయించబడెను.

అనేక శతాబ్దాలనుండి నాగరములచే వ్యవహరింపబడి మంచి సాహిత్యమును సమకూర్చుకొనిన భావతేజ భాషలు పారశాలలయందు బోధనా సాధనములుగ నుపయోగపడవనుట నయ్యరాని విషయము. కొన్ని రాజకీయ కారణములచే నీభాషలు ముఖ్యములగు వ్యవహారములయందుపయోగింపఁ బడక పోవుటయు నా నిరాదరణ వలన నవి కొన్ని విషయములయందసమగ్రముగా నుండుటయు జరిగినది. తగిన యాదరణము నిచ్చినచో మాతృభాషలయందును దగిన పారిభాషిక పదజాల మేర్పడును. ఏభాష రెన్నను మొట్టమొదటనే సమగ్రముగా నుండదుగదా. ఒక పెద్ద ప్రవా

హమునందితరములగు చిన్నచిన్న ప్రవాహములు కలియునట్లు ప్రతి భాష యందు నితర భాషల యంగులి పదజాలము కొద్దిగనో గొప్పగనో కలియక తప్పదు. ఆ భాషయందే క్రొత్తపదములను సృష్టించుకొనుటయు జరుగుచుండును. ఈవిధమున భాష పరిపుష్టమగుచుండును.

మాతృభాష ఉగ్ధతోఁ బెట్టినది కావున నా భాషయందు విషయములను బోధించుట మిక్కిలి సులువుగానుండును. బాలుర మనస్సులు గూడ విషయమును గ్రహించుటయందు మిక్కిలి యుల్లసము గలిగియుండును. అందుచేత బోధకునికే గాక బోధితునకుఁగూడ పని తేలిక యగును. వారికి విద్యాబోధనయు వీరికివిద్యాగ్రహణయును క్రీడవలెనుండును. పరభాషయందు విద్యను బోధించుటకుగాని, గ్రహించుటకుఁగాని పట్టుకొనుటలో మాతృ భాషయందే యాపనులఁజేయుటకుఁ బట్టుకొలమున భిన్నము మాత్రమే యగును.

ఇతర భాషను బోధనా సాధనముగ నుపయోగించుటవలన బాలుర యందు “శుకానువాద ప్రవృత్తి” యేర్పడుచున్నది. ఆభాషయందు భాష గ్రహణ శక్తియు వ్యక్తిరణ శక్తియు బాలురకేప్పుడి యుండక పోవుటచే వారి కర్థము కానిదానిని గూడఁ గంఠస్థము చేయవలసిన పరిస్థితి యేర్పడు చున్నది. “అర్థముకాని పదువు వ్యర్థమునదా”. ఇట్టి శుకానువాదముచేత బాలుర జ్ఞాపకశక్తి నవస్థముగ క్షేపము కలుగుటయే గాని మానసిక శక్తు లేవియు నభివృద్ధి కెందవు.

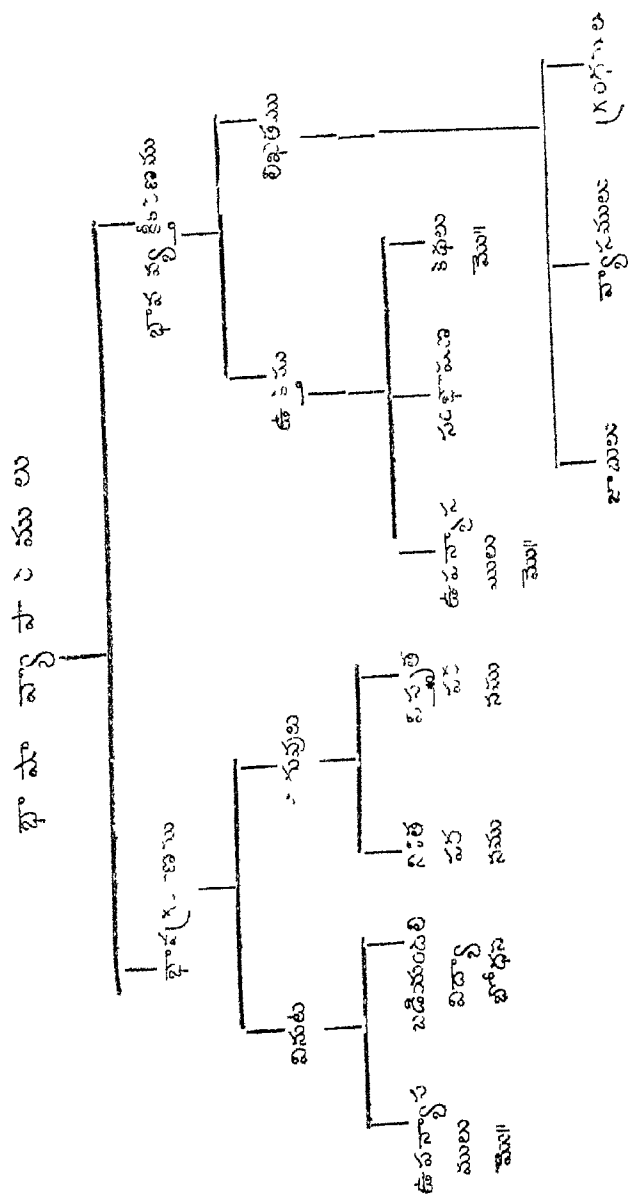
బాలునకుఁ బరిచితముగాని యన్యభాష యతఁడు గ్రహించవలసిన యంశములను సులభముగ గ్రహించనీయక యొక ప్రతి బంధకముగానేగడుచున్నది. ఒకే యంశము మాతృభాషలో బోధింపఁ బడినపుడర్థము జేసికొని నంత సులభముగాఁ బరభాషలోఁ బోధింపఁబడినపుడు బాలుఁడర్థము చేసికొనఁ జాలఁడు. కావున మాతృభాషయందే విద్యాబోధన జరుగవలసినట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

భాషయొక్క వ్యాపారములు

మనమొక భాషను నేర్చుకొనినామన్న నా భాషయందితరులు వెల్లడించుకట్టి భావములను మనము గ్రహించగలమనియు నా భాష నుండు స్పష్టముగను, నిర్ద్వంద్వముగను నున భావములను వెల్లడించగలమనియు నర్థము. మొదటి దానిని భావగ్రహణ మనియు, రెండవదానిని భావ వ్యక్తికరణ మనియు నందురు.

భావగ్రహణము రెండు విధములుగా జరుగుచున్నది. ఇతరులు చెప్పినవిషయములను వినుటమూలమునఁ గొన్ని భావములను మనము గ్రహించుచున్నాము. బడలయందొడదాఁజ్ఞాయలు చెప్పిన విషయములను, సభలయందలి యుపన్యాసములను, వాసిప్రతీవాదములను, హరికథలను, బుగాణములను, బుట్టఁధలను, సంభాషణములను వినుటవలన మనమితరుల భావములను గ్రహించుచున్నాము. ఇదియొక విధమగు భావగ్రహణము. ఇతరులచేత గ్రంథములుగాఁ జేయఁబడిన గద్య గ్రంథములనేమి, పద్య గ్రంథములనేమి కొన్నిటిని నిశితముగాఁ జదువుట వలనను గొన్నిటిని సామాన్యముగాఁ జదువుట వలనను గూడ మనమితరుల భావములను గ్రహించగలుగుచున్నాము. ఇది మరొక విధమగు భావగ్రహణము.

అట్లే భావ వ్యక్తికరణము గూడ రెండు విధములుగా నున్నది. వాఙ్మూలమున నితరులకుఁ దన యభిప్రాయముల వెల్లడించుట యొకటి. మన ముపన్యసించుటచేతనేమి, సంభాషించుటచేతనేమి, వాదించుటచేతనేమి, కథలు చెప్పుటచేతనేమి, యభినయగీతముల మూలముననేమి, యితరులకు మన యభిప్రాయములను దెలియఁ జేయుట యీ తెగకుఁ జెందింది. ఇది లిఖిత మూలమున మన యభిప్రాయముల నితరులకుఁ దెలియఁజేయుట రెండవది. జాబుల మూలమునన, రచనల మూలమునన (వ్యాసములనుగాని, గ్రంథములనుగాని) మన యభిప్రాయముల నితరులకు వెల్లడించుట యీ తెగకుఁ జెందినది.

క్రీడాపద్ధతి

బాలుర మనస్సు సామాన్యముగా నాటలపై ననే యుండును ఆట యనునది కూడ నొక పనియేయైనను దాని యందు బాహ్యరకంత యుత్సాహముండుటకుఁ గారణమేమో విచారితము పనియనునదేదేనొక ప్రయోజనమును గోరి యితరుల సర్బధముపైఁ జేయుకార్యము తనకుఁ దానుగాఁ జేయుఁ దలఁచుకొనిన పనిని జేయుటయందుఁ జూపు నుత్సాహము నెవ్వరైన నితరులు జెప్పుపనిని జేయుటయందుఁ జూపరుగదా కావున నాట యనునది స్వేచ్ఛగాఁజేయునదియై యుండఁ బడయనునది పరేచ్ఛ ప్రకారము జేయునదియై యున్నది మీఁదు మిక్కిలి యాటయందుఁ బ్రయోజనముపైఁ గాక యాటపైనే బాలురకు మక్కువ యుండును అనఁగా జయాపజయములపైఁ గాక బాలుని మనస్సు ఆటపైనే లగ్నమై యుండును. గెలిచినవాఁడును, ఓడినవాఁడును సమానముగనే ఆట వలని యానందమును బొందుచున్నారు. పని యందట్లుగాక యాపని నెఱవేఱినపుడే యానందముగల్గుటయు నెఱవేఱినపుడు నిరుత్సాహపడుటయుమనముజూచుచున్నాము. కావున విద్యాబోధన యందుపాఠ్యాయుఁడు జాగ్రత్తపహించి బాలురకు విద్య నేర్చుకొనుట యొక క్రీడగాఁగనృట్టునట్లును, పని యని యనిపించునట్లును జేసినచో బాలురకు వినుగు పుట్ట

కుండును అందుచేతఁ గ్రీడాపద్ధతి నవలంబించుట యుపాధ్యా
యుని కర్తవ్యము

మన స్తత్వ శాస్త్రము ప్రకారము వయోజనులయందు
కన్నను బాలురయందు విసుగుదల శీఘ్రముగా జనించును
అందుచేతఁ బ్రాథమిక దశయందే పాఠ్యమును బోధించవలసి
నను గ్రీడాపద్ధతివలె బ్రయోజనకార్యగునది మరొకటిలేదు
నేటి విద్యావేత్తలెల్లరును విద్యాబోధన యంతయుఁ గ్రీడా
రూపముననే సాగవలయునని చెప్పుచున్నారు మాతృభాషా
భ్యసనము విద్యార్జనమునఁ బ్రథమ సోపానము గావున
నియ్యోడఁగూడఁ గ్రీడా పద్ధతియే యవలంబించఁ దగినది.

ఈపద్ధతి నవలంబించుట వలనఁ గలుగు లాభములను
గమనింతము చదువు నేర్చుకొనుటాక పనిగాఁ గాక క్రీడగా
నుండుటచేత బాలురకుఁ జదువునెడల విముఖత గలుగకుండు
టయే గాక చదువుకొనవలెననెడి యుత్సాహ మతిశయించును
ఉత్సాహవంతముగాఁ జేయుపని యెప్పటికిని జయప్రదముగా
జరుగుటయుఁ గొలది కాలములోనే నెఱవేఱుటయును మనకుఁ
దెలియును అందుచేత శీఘ్రకాలములోనే బాలురు చదువు
నేర్చుకొనఁ గలుగుదురు బాలని యాత్మీయత వికాసమును
బొందును క్రీడయందు బాలుఁడు తానొక సంఘసభ్యుఁడుగా
వ్యవహరించవలసి వచ్చుటచేత బాలురయందు సంఘీభావము
పెంపొందును ఈపద్ధతి ప్రాథమిక దశయందు ముఖ్యముగా
నవలంబించఁ బడుటచే బాలురకుఁ బరన లేఖనము లభికా
యాసము లేకయే సులభ లభ్యము లగును.

ఎంత యుత్తమ పద్ధతి యైనను నిది యన్ని విషయములను బోధించుటకును నన్నివేళల ననలంబించుటకును దగినది కాదని గమనించుట ముఖ్యము ఎక్కములు వల్ల వేయించుట వంటి క్రమశిక్షణతోడి యభ్యాసములఁ జేయించునపుడు క్రీడాపద్ధతి యుపయుక్తముగాదు కావున నిది యొక స్వయం సఞ్చూర్ణమైన పద్ధతి యని కాక విద్యార్థిరుచిని బాలురకుఁ గల్గించుటకొక మార్గమని గమనించవలెను క్రీడయ నెడి భావము నూతన విషయములను గ్రహించుట యందెట్లో పాఠశాల యందలి జీవితమును భావి పౌరజీవితము నానందముగాఁ గడపుటయందు నట్లే ప్రయోజనకారి ఈభావమే మనస్సున లేనియెడల మానవుని జీవిత మానందమయము గానేరదు జీవితమును గ్రీడగాఁ జూడవలెనన్నచో జీవితమందలి సర్వావస్థలయందును, జీవిత పరమార్థమునందును దృఢీకారము వహించుట యని తలఁచుట తప్పు ఏకమయమందైనను సంతోషము గలిగియుండవలెననియు, నే పనిని జక్కఁ బెట్టుకొనునపుడు నాటలయందుఁ బాల్గొనునంత యుత్సాహమునే గనఁబఱుచుటవసరము నట్లమనఁప్రయత్నించి పొందించుకొనవలెననియుఁ దలఁపవలెను.

పరచమును బోధించుటకుఁ దగిన క్రీడా మార్గములు కొన్ని యీ క్రిందఁ జెప్పఁ బడుచున్నవి మెఱపుటట్టల నుపయోగించుట యొకటి ఈ యట్టలను మూడు విధములుగా సిద్ధము చేయవచ్చును బొమ్మయు, దానిక్రింద బేరును అట్టకొక వైపుననే యుండునట్లు తయారు చేయవచ్చును. అట్ట

కొక నైపునఃబొమ్మయు, మరొక నైపునః శేషును నుండు నట్లును సిద్ధము చేయవచ్చును ఒక యట్టపైఁ బేసెను మరొక యట్టపైఁ బొమ్మయు నుండునట్లును సిద్ధము చేయవచ్చును. మొదట బాలునకు బొమ్మను జూపి వానిచే దాని పేరుఁ జెప్పించి తర్వాత నా బొమ్మ పేరును జూపి యందలి యక్షరములను జదివించవచ్చును. క్రమముగా బాలుఁ డక్షరములను గుర్తించఁగలుగుటయు బొమ్మ సహాయము లేకయే యాయక్షరములు గల పేర్లను జదువఁ గల్గుటయు నేర్పవచ్చును

సెలవు దినములను దెలియఁజేయునట్టియు, బాలురాడ వలసిన యాటలను గూర్చి తెలియ జేయునట్టియు పటములను—పెద్ద యక్షరములతో వ్రాయఁబడినవానిని—తరగతి గదుల గోడలకుఁ దగిలించవచ్చును సెలవులపై నను, నాటలపై నను బాలురకుఁగల ప్రీతిచేతఁ దమకుఁ దామే వానిని జదువఁబూను కొని యుండలి యక్షరములను దెలిసికొనుటకు నేర్చుకొందురు

బడి తోట యందున్న చెట్లకును వస్తు వ్రక్కనశాల యందున్న వస్తువులకును వానివాని పేర్లను నూచించునట్టి పటములను దగిలించవచ్చును

పై విధమునఁ జదివించునపుడు తరగతిని రెండు భాగములుగ విభజించి ఏవర్గమువారు బాగుగఁ జదువుదురోవారు గెలిచినట్లు నిర్ణయించవచ్చును వాచకమునుజదువునపుడుగూడ నిట్లే పందెములు బెట్టవచ్చును. ఇట్టి పందెములయం దొకరి నొకరు మించవలయు ననెడి యుత్సాహముతో బాలుర చక్కగాఁ జదువుటకు నేర్చుకొందురు.

లేఖనమును బోధించునపుడు గూడ నిట్లే కొన్ని క్రీడా మార్గము లవలంబించఁ దగును అక్షరములను దిద్దుకొనుట యందు బాలుర కభిరుచి యుండదు అందుచేత నక్షరముల యాకారములను గింజలతోను, పూసలతోను, రంగుదారముల తోను బాలురు నిర్మించునట్లు చేయవచ్చును. బాలురకది యొక యాటగా నుండి వ్రాతను సులభముగా నేర్చుకొందురు.

కొన్ని చొమట్రిలను వాని పేర్లను వేర్వేరుగా నిచ్చి యే బొమ్మక్రింద నాపేరును బాలురచేత వ్రాయించవచ్చును అట్లే వస్తు ప్రదర్శనశాల యందలి వస్తువుల పేర్లను వ్రాయుఁ జని బాలుర కభ్యాసము నేర్పవచ్చును.

బాలురు పఠన లేఖనములను నేర్చుకొనిన తరువాత నవలంబించఁదగు క్రీడలు కొన్ని యీ క్రిందఁ బొందు పఱుచఁ బడుచున్నవి బాలురకుఁ బొడుపు కథలఁ జెప్పి వారు వానిని విప్పునట్లు చేయవచ్చును. బాలురు వారితో వారే కథలు వేసికొని విప్పునట్లు చేయవచ్చును.

వాక్యము నందలి పదములను దారుమారుచేసి వానిని సరియగు క్రమములో నుంచఁపరిసినదిగా బాలురను గోర వచ్చును ఉదా - (1) దశరథుని, రాముడు, కుమారుడు. (11) మంచి, ఉన్నది, ఒక, నాకు, పుస్తకము (111) దేశము లోని, మన, నదులలో, పవిత్రమైనది, మిక్కిలి, గంగానది.

కొన్ని వాక్యముల యందలి కర్తలను, కర్మలను, క్రియలనిచ్చి యామాటలతో వీలయినన్ని వాక్యములను రచించ వలసినదిగా బాలురను గోరవచ్చును. ఉదా:- (1) సూర్యుడు,

చంద్రుడు, ఉపయించును, వెన్నెల, ఎండ, అత్తమిరచును,
కాయును, పడమట, తూర్పున (11) నేను, నీవు, వాడు,
తాళము, పాట, ఆట, పాడితిని, వేసెను, ఆడితివి

బాలురకుఁ గథలను జెప్పిన తర్వాత వాచేనా
యంశములనే నాటకములుగా నాడించవచ్చును. వారి సొంత
భాషలో నభిప్రాయములను జెల్లడి చేయనీయ వచ్చును

సామెతలు మొదలగు లోకోక్తుల నొకటి రెండు పద
ముల లోపముతో నల్లబల్లపై వ్రాసి వాని బాలురు పూరిం
చునట్లు చేయవచ్చును. ఉదా - (1) నీకు, - , ఎఱుఁగు,
నిజము, — , ఎఱుఁగు (11) దాసరి, — , పెరుమాళ్ళకు, — .
(111) ఎవఁడు, — , గోతిలో, — , పడును

కొన్ని సామెతలను దప్పుగా వ్రాసి వానిని బాలుర
చేత దిద్దించవచ్చును ఉదా - తాను పట్టిన కుండేటికి రెండే
కాళ్ళు

కొన్ని నామవాచకములను వాని విశేషణముల నొక
దాని కొకటి యెదురుగా లేపండుకట్టిచ్చి వానిని జత చేయ
వలసినదిగా బాలురను గోరవచ్చును.

ఉదా - శకుని——బలవంతుఁడు.

కర్ణుఁడు——దేవతల రాజు.

భీముఁడు——మోసగాఁడు

ఇంద్రుఁడు——గొప్పదాత.

అట్లే వాక్యముల పూర్వ భాగములను పరభాగముల
నొకటికొకటిసంబంధము లేనట్టిచ్చి వానినిజత చేయించవచ్చును.

సద్యము నందలి పంక్తులను గ్రమము దప్పించి
యిచ్చియు, నందలి పదములఁగూడఁ దారుమారు చేసి
యిచ్చియు బద్యమును బాలురచేత సరిగా వ్రాయించవచ్చును

ఎత్తుగడ పద్ధతి

పూర్వమునుండి పాఠశాలలలో విద్య నేర్పఁబడుచునే
యుండెడిది కాఁ బడివిడిచిన తర్వాత నిత్యజీవనములో నా
విద్య నిరుపయోగముగా నుండెడిది నిత్య జీవనములో నుప
యోగపడని విద్య ప్రయోజనకారి కాదని విద్యావేత్త లెల్లరు
నితీవల గ్రహించిరి అందుచేతఁ బాఠశాలయందుఁ బోధించు
విషయములకును జీవిత విషయములకు నన్వేష్య సంబంధ
మేర్పఱుచుటకై కన్గొనఁబడిన పద్ధతియే యెత్తుగడ పద్ధతి

ఇతర పాఠ్యాంశములను బోధించునపుడేకాక మాత్ర
భాషా బోధన యందుఁగూడ నీపద్ధతి యనుసరణీయముగనే
యుండును బాలురు నేర్చుకొనవలసిన విషయము నెడల వారి
కభిరుచి గల్గించుటకును వారు చేయుపని క క యుద్దేశమును
గల్గించుటకు నీపద్ధతి మిక్కిలి ప్రయోజనకారి బాలుర యవ
సరములను గమనించి యేదే నొక కార్యమును ప్రారంభించు
టయు, దాని నాధారముగఁ జేసికొని యన్ని పాఠ్యాంశము
లను సమన్వయపఱిచి బోధించుటయు, పాఠశాలయందు
బాలురు చేయు కృషియందు వాస్తవికత నారోపించుట
మూలమున వారికి నిజమైన యభిరుచి గల్గించుటయు, విద్యార్థ
ుల సులభతరముగ సహజముగ నుండునట్లు జేయుటయు, నీ

పద్ధతి ననలంబించుట వలన ప్రయోజనములు కొందఁమునీత
ముగావిమర్శించినచో నిది బోధనాతత్త్వమును నిఘాటించుచు
బార ప్రశ్నాశ్రితను నిర్ణయించుట కుపయోగ పడునట్టి యొకా
నొక సాధనమనియు, బోధనకు సంబంధించిన యొక పద్ధతి
కాదనియుఁ దోచును

ఈపద్ధతి జయప్రదము గావలెనన్న నుపాధ్యాయుఁడు
కొన్ని విషయములను జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలెను ఉపాధ్యాయుఁడు
తానుగా నేదేని యెత్తుగడను లేక యుద్యమమును
నిర్ణయించరాదు బాలురందఱును గలిసి తమ యవసరములఁ
దీర్చుకొనుటకై యొక యెత్తుగడను దామే నిర్ణయించుకొన
వలెను. వారట్లు తమలోఁదాము చర్చించుకొని యొక నిర్ణయ
మునకు వచ్చి యా యెత్తుగడను బ్రారంభించుటకు గొన్ని
దినములు పట్టవచ్చును వారు చర్చించునపు డుపాధ్యాయుఁడు
గూడ వారిలో నొకఁడుగా నుండి యేవేని సూచనలు చేయ
వచ్చును తన నిర్ణయమును వారంగీకరించునట్లు చేయుట
యందుఁ బట్టుదల గలవాఁడుగా నుండక వారే యొక నిర్ణయ
మునకు వచ్చుటకుఁ దోడ్పడవలెను

ప్రారంభించవలసిన యుద్యమము సీవిధముగ నిర్ణయించుకొనిన పిదప దానిని సరిగా నెఱవేర్చుటకు సంబంధించిన
యనేకవిషయములను జెలిసికొనుటకు బాలురు ప్రయత్నము చేయవలసి
యన్నది. ఇట్లు ప్రయత్నము చేయుటలో బాలురనేక పుస్తకములను,
పత్రికలను జదువవలసి వచ్చును. అందువలన బాలురకుఁ బరనమునందుఁ బ్రత్యేకముగ నభి

కుచీఁ గల్గించవలసిన యవసర ముపాధ్యాయున కుండదా. బాలుగకుఁ దమంతఁ దమకే యభిరుచి యేర్పడును ఉద్యమము సాగుచున్నపుడు గూడ నుపాధ్యాయుఁడు చెప్పకయే బాలురా యావిషయములను గ్రహించుటకుఁ గావలసిన పుస్తకములకై త్వరపడుచుందురు పరనాత్ముక్యమునకు వేటు దోహదముఁ గల్పింప వలసిన పనిలేదు వారి పరనాభిలాషకుఁ దగిన పుస్తక ములను సేకరించి వారికిచ్చుటయే యుపాధ్యాయునకుఁ గట్ట సాధ్యముగ నేర్పడవచ్చును.

మాతృభాషను బోధించుటకన్ని యుద్యమములందు నవకాశము కలదు ఎత్తుగడ నెన్నుకొనుటలో బాలురు తమలోఁదాము సాధ్యా సాధ్యములను అవసరానవసరములను జర్పింతురు. ఇట్టి చర్చల నుపాధ్యాయుఁడు ప్రోత్సహించ వలెను ఈవిధముగా నీపద్ధతియందు వాచిక చర్యకు మంచి యవకాశ మేర్పడుచున్నది.

ఎత్తుగడను నిర్వహించునపుడు బాలురు తాము చేయు కార్యముల నేనాటి కౌనాఁడు విపులముగ నొక చిన్న వ్రాత పుస్తకమునందు వ్రాయుదురు. వాని నుపాధ్యాయుఁడు దిద్దిన తరువాత బాలురు పానినిఁ దమ యుద్యమ పుస్తకమునందు వ్రాసి యుంచుకొందురు. ఈ విధముగా లిఖిత రచనకు నవకా శము గలదు

వ్రాయుటకు ముందే వ్రాయవలసిన యంశములను గూర్చి బాలురు సంభాషించునట్లు వారినిఁ బ్రోత్సహించుట మూలమున నుక్తరచనకు వీలు గలుగఁ జేయవచ్చును.

కిద్యముముచు బ్రారంభించుటకుఁ బూర్వముచు,
నిర్వహించునపుడును, బాలురకుఁ గావలసిన నస్త్రపులును
పుస్తకములును గొన్ని యుండును. అవి బడియందేయున్నచోఁ
బ్రధానోపాధ్యాయుని యనుమతి యవసరముగును ఇతర
చోట్లనుండి తీసికొని రావలసినవిగా నున్నచో నవి యెసరి
యధీనమందున్నవో వారి యనుమతి గావలసి నచ్చును
అందుకై తత్సంబంధులగు వ్యక్తులకు ననుమతికొఱకు విజ్ఞాపన
చేయుచు లేఖలు వ్రాయవలసిన యవసర మేర్పడుచున్నది
ఇట్టి లేఖలను దరగతియందలి బాలురందఱిచేతను వ్రాయించ
వచ్చును లేఖారచనముఁ కిదియే యుద్దేశకల్పనముగానుండును
ఇట్లు వ్రాయఁ బడిన లేఖలలో శ్రేష్ఠములగు వానినేరి
యుపాధ్యాయుఁడు పంపవచ్చును

కాపుర నీవిధానము ప్రతి విద్యార్థిని శక్తివంచనలేక
కృషి చేయునట్లు ప్రోత్సహించునదియై యున్నది ఎంత
కాలములోఁ బూర్తి చేయఁదగు నెత్తుగడలను గ్రహించినలె
నను విషయము నికఁ బరిశీలించుము కొన్ని యెత్తుగడ లొక
సంవత్సర కాలములోఁ గాని పూర్తి కావనిగా నుండవచ్చును
కొన్ని కొలది నెలలలో ముగియనట్టివిగా నుండవచ్చును.
కొన్ని కొలది వారములలోనే ముగియునవి కావచ్చును
కొన్ని యెత్తుగడ లనేక పాఠ్యాంశములను బోధించుటకు
వీలుగా నుండవచ్చును. కొన్ని కొన్ని పాఠ్యాంశములను
మాత్రమే బోధించుటకు వీలుగ నుండవచ్చును బాలురెత్తు
గడల నెన్నుకొనునపుడు సుమారు రెండు మూడు నెలలు

పట్టనవియును, సాధ్యమైనన్ని యెక్కువ పాఠ్యాంశములను నేర్పుకొనుటకు వీలయి నట్టివియును నగు వాని నుపాధ్యాయుడు సూచించఁదగును కాని వానినే నిర్వహించుటకు నిర్ణయించునట్లుపాధ్యాయుడు బాలురను నిర్బంధము చేయరాదు ఏది యవసరమని బాలురు తలఁచెదరో, దేనియందు వారికుత్సాహముండునో యది పై నిబంధనలకు లోబడి యుండకపోయినను దానినే వారు స్వీకరించునట్లు చూడవలెను. ఏ యెత్తుగడయందైనను బోధించుటకు వీలులేక మిగిలిపోయిన పాఠ్యాంశముల నుపాధ్యాయుడు సాధారణ పద్ధతిని బోధించవచ్చును,

కావున నీయెత్తుగడ పద్ధతి యేయొక్క పాఠ్యాంశమును గాని బోధించుట కేర్పడినది కాదనియును, జ్ఞానాంజ్ఞాన కవసరమును గల్పించి, బాలుర యుత్సాహమునకుఁ బ్రోదిచేసి పాఠములను సులభముగా బోధించుట కేర్పాటు చేయఁబడిన విధాన మని యును గ్రహించవలెను దీనిని బట్టి మాతృభాషకు నిత్య జీవితమందున్న ప్రాముఖ్యమును, దానికిఁ బాఠశాల యందీయవలసిన స్థానమును స్పష్టమగుచున్నది తపాలా కార్యాలయమును నడుపుటయు, చిన్నగృహమును నిర్మించుటయు, ఉద్యానవనమును బెంచుటయు, అంగడి నడుపుటయు, గ్రామ పటమును సిద్ధముచేయుటయు, ఆటస్థలమును సిద్ధముచేయుటయు నెత్తుగడలలోఁ గొన్ని

నాటక పద్ధతి

నాటకమనగా నాట్యముగలది నాట్యమనగా సవస్థ ననుకరించుట, వివిధములైన సన్నివేశముల ననుకరించుటయే నాట్యము సహజాతములే కాక బాలురయందు గొన్ని సహజ ప్రవృత్తులు గూడఁ గలవు అనుకరణమనునది యట్టి వానిలో నొకటి. అనుకరణము మూలముననే షర్కొచ్చిరి ణాదికములను నేర్చుకొనుట జరిగించున్నది ఊరిలో నే సినిమా వేయఁబడుచున్నపు డాసినిమా యందలి పాటలందరి నోళ్ళనుండియు వినవచ్చుచుండుటను మనము చూచు చున్నాము బాలురయందు గల యిగా ప్రవృత్తినాథారముగఁ జేసికొని వారికి బోధించఁబడు విషయమునం దభిరుచిగలిగించుటకే నాటకీకరణ ముద్దేశించ బడినది బోధించఁ దలంచు కొనిన విషయమును నాటక రూపముగ మార్చి బాలురచేతఁ బ్రదర్శింపఁజేయుటయే నాటకీకరణము అన్ని పాఠములను నాటకములుగా మార్పుటకు వీలుండదు. కథనముగల వారములు మాత్ర ముఁ యోగపడును

ఉపాధ్యాయుడు తానుగా వ్రాసిన నాటకమును గాని యితరులు వ్రాసిన నాటకమునుగాని యుపయోగించుట యొక పద్ధతి. అట్లుగాక విద్యార్థులనే సమయమునకు దగినట్లు మాటాడవలసినదిగా కోరుట మఱియొక పద్ధతి

మొదటి పద్ధతి బాలురకు గొంత శ్రమను దగ్గించును. వారు సహజముగా నభినయించుట యందుఁ దమ మనస్సును

లగ్నముచేసినఁ జాలును సంభాషణలను గూడ నాలోచించు
కొన నలసినశ్రమ తొలఁగిపోవును తాముగా నప్పటికప్పుడు
సంభాషణలను సిద్ధము చేసికొనుట చిన్న తరగతులలోని
బాలురకు పూర్తిగా నసాధ్యమైన పని ఇతరులు వ్రాసిన
నాటకములలోఁ బద్యములును బాటలు నుండుట తటస్థిం
చును బాలురకివి మిక్కిలి యుత్సాహమును గలిగించును
ఇంక నిందలి లోపములను జాతము బాలురు నాటకములను
బ్రదర్శించుటకుఁ బూర్వము తమ తమ పాత్రలకుఁ దగిన
సంభాషణములను బద్యములను బాటలను గంఠస్థము
జేయవలసియుండును అది చిన్నతరగతుల బాలురకు శ్రమను
గల్గించవచ్చును ఇతరులు చెప్పినవానినే పలుకుట కలవడిన
బాలురకు స్వతంత్ర రచనాశక్తి వృద్ధియగుట కవకాశ
ముండదు అందుచేత వాచికచర్యయొక్క యుద్దేశము నెఱ
పేటక పోవుచున్నది

రెండవ పద్ధతి నవలంబించుట వలన బాలుర యొక్క
ఊహాశక్తి పెంపొందును. వారూహించి చెప్పు మాటలకుఁ
దగినట్లుగ వారభినయించుట మిక్కిలి సహజముగ నుండును.
బాలురకు వాచిక చర్యయందు మంచి యభ్యాసముగలుగును.
మొదటిపద్ధతి యందుఁ జెప్పిన యితర లాభములు దీని
యందు లేవు.

ఈరెండు విధములైన నాటకములను గూడ బాలుర
వయస్సును బట్టియు శక్తిని బట్టియు బ్రదర్శించుట మంచిది.

నాటకము లాడించునపు డుపాధ్యాయుఁడు కొన్ని

య శములను గమనించునలెను సక్రమముగాఁ గోరమును
 బోధించిన పిదపనే నాటకీకరణము జరుగవలెను బాలుర
 యొక్క శస్త్రసామగ్ధ్యముల కభిరుచులనుబట్టి పాత్రస్థితియును
 జరుగవలెను సంభాషణలయంగర్థము చెడనట్లు బాలురు తమ
 సొంత నాక్యములనుగాని పదములను గాని యుపయోగించు
 వచ్చును ఈ విషయమున నవసరమైనచో నుపాధ్యాయుఁడు
 వారికి సహాయము చేయవచ్చును కాని యుపయోగించఁబడు
 భాష సహజముగను బాత్రోచితముగ నుండవలెను.
 బాలురు వేషములను ధరించువానిన పనిలేదు తగగతిని గొన్ని
 వర్గములుగా విభజించి యొక వర్గము వారు నాటకమును
 బ్రదర్శించునపుడు మిగిలిన వారందలి లోపములను గమనించు
 నట్లుచేసి యాలోచనములు లేకుండఁ బ్రదర్శింపుండని మరొక
 వర్గము వారిని గోరవచ్చును బహిరంగ ప్రదర్శనము గాదు
 గావున లోపముల ఎంతగా గమనించరాదు ఆఱితేజిన నటుల
 వలె బాలురు నటనఁ జేయలేకున్నను సహజముగ వచ్చు
 కొలది యభినయముఁ జేయఁగల్గినఁ జాలును ఆంగికాభి
 నయము కన్నను వాచికాభినయమునకుఁ బ్రాధాన్యము నీయ
 వలెను. దీనివలని ప్రయోజనములను గూర్చి కొంత ముచ్చ
 టింతము బాలురకిది యొక క్రీడవలె నుండును. కావున వారు
 దీనియం దుత్సాహముతోఁ బాల్గొందురు. మానవులు
 సంపాదించుకొను జ్ఞానమునకంతకును మూల కారణములు
 కన్నులు, చెవులు ఈ రెండిటిలో నేయొకదాని మూలమున
 సంపాదించుకొను జ్ఞానముకన్నను రెండిటి సహాయముననేర్చు

కొను జ్ఞానము బాగుగామనసున హస్తమొనును నాటక పద్ధతి మూలమున నిట్లు జరుగుచున్నది వాచిక చర్యయందు బాలురకు మంచి యభ్యాసము గలుగుట కిది సహాయపడుచున్నది నిత్య జీవనములో మనముమాటలాడుటయందే యెక్కువకాలమును గడుపుచున్నాము నాటకముల సందర్భమున బాలుర కలవడిన వాచికాభినయము బాలురను చక్కగా మాటలాడఁ గల వారినిగాఁ జేయును బాలురయందు కళాభిరుచియేర్పడుట కిది మిక్కిలి సహాయకారి బాలురయందు సహజముగానున్నట్టి యనుకరణ యనెడి సహజ ప్రవృత్తి కిది దోహదమును గల్గించును. సభాకంపమును బోగొట్టుటకిది సహాయపడును. సామదాయిక కృషి యందు బాలుర కనుభవముగలిగి వారు సాంఘిక జీవనసులగుటకుఁదోడ్పడును మున్నుఁదు బాలురలోఁ గొందఱు మంచి నటకు లగుటకును నాటకీకరణము సహాయ పడును.

వ్యక్తి పద్ధతి

నేడు సామాన్యముగా బడుల యందవలంబించఁ బడు నది సమష్టి బోధనా విధానము ఒకే తరగతియందుఁ గల విద్యార్థులకు— సుమారు నలుబది మందికి— ఉపాధ్యాయుఁడు సమష్టిగాఁ బాఠమును బోధించును ఆ తరగతియందున్న వారిలోఁ గొలది మంది మిక్కిలి చుటుకై నవారుగ నుండ వచ్చును. మరొక కొలదిమంది మందబుద్ధులుగానుండవచ్చును. మిగిలినవారు సామాన్యులుగ నుండురు ఉపాధ్యాయుఁడు

బోధించు విషయములకన్న దాము గ్రహించుటయిది యధికముగా నుండుటచేత జుట్టుకైనవారు తమ తెలివి కాలదుముందునకు బోవుట కవకాశముండదు మందబుద్ధులగు సాధ్యులుని బోధన యయోగములుగ నుండుట తటస్థించును. అందుచేత తరగతియందొన్న సామాన్యులకు మాత్రమే యుపాధ్యాయుని బోధనలుపయోగపడును కావున సమష్టి బోధనయందున్న పైలోపమును సరించి ప్రతి విద్యార్థియు బోధనవలన వీలయినంత యుపయోగమును బొందవలెననెడి యుద్దేశముతో నేర్పాటు చేయబడిన పద్ధతియే వ్యష్టిపద్ధతి. ఈ పద్ధతి మొట్టమొదట నమెరికా దేశమందు 'డాల్ట' ననుచోట నొక యుపాధ్యాయచే నాచరించఁ బడినదగుటచే దీనికే డాల్టను విధానమనియు బేరు గలదు

ఒక్కొక్క బాలునికిని బ్రత్యేకముగా బోధించవలెనన్న నుపాధ్యాయులసంఖ్య బాలుర సంఖ్యకు సమానముగా నుండవలెను అది యాచరణ సాధ్యముగానిపని ఓకేయుపాధ్యాయుడు సమష్టిగా నేడు బోధించుచున్నంత మందికి వ్యష్టిగా బోధించుటకు బూనుకొనెనా యతఁ డలవిగాని పనికి బూనుకొనెనన్నమాట కావున నీబాధకమును దొలగించుటకై వ్యష్టివిధానము నాచరించు సందర్భమున నియోజనముల నుపయోగించవలసిన యవసరమేర్పడినది.

ఈ నియోజనముల (assignments) నేర్పాటు చేయునపుడు యుపాధ్యాయుడు తరగతియందలి విద్యార్థులందఱకు నొకే నియోజనము నీయవలసిన పనిలేదు. వారివారి తెలివి

తేటలనుబట్టియుఁ బూర్వజ్ఞానమును బట్టియుఁ జేయఁగల పరిశ్రమనుబట్టియుఁ దరగతిని రెండుమూఁడు వర్గములుగా విభజించి యొక్కొక్కవర్గమువారి కొక్కొక్క నియోజనము నీయవచ్చును అట్లు చేసినచోఁ దరగతియందలి సమష్టి బోధనకు సంబంధించిన లోపములు దొలఁగును వేఱువేఱు నియోజనములన వేఱు వేఱు విషయములకు సంబంధించినవిగానే యుండవలసిన పనిలేదు ఒకేవిషయముపైవేర్వేఱు శ్రేణులకుఁ జెందిననియోజనములనీయవచ్చును మందబుద్ధులుగా నుండువారికి సులభమైన ప్రశ్నల తోఁగూడిన నియోజనముల నీయఁదగును సామాన్యులకు కొంత కఠినములగు ప్రశ్నలతోఁగూడిన నియోజనములనీయఁదగును కుశాగ్ర బుద్ధులకింకను గఠిన ప్రశ్నలతోఁగూడిన నియోజనములను సిద్ధము చేయవచ్చును.

ఈ విధమున నియోజనముల మూలమున బాలురెవరికి నా రే కృషిచేయుచున్నను నుపాధ్యాయు డప్పుడప్పుడును దరగతిని సమావేశముచేసి సమష్టిగా నేవేని గొన్ని విషయములను బోధించవచ్చును ఒక పాఠ్యమునకు వారముక నాలుగైదు గంటలకాలము నియమితమై యున్నచో నందొక గంటకాలము సమష్టిబోధనకు వినియోగించవచ్చును మాతృభాషాబోధనయందిది మిగుల నవసరము లేనిచో వాచికచర్య యడుగునఁ బడును.

నియోజనమునందలి ప్రశ్నలకును బరీక్షాపత్రమునందలి ప్రశ్నలకును భేదముగలదు పరీక్షాపత్రమునందలి ప్రశ్నలకేవలము విద్యార్థియొక్క పూర్వజ్ఞానమును బరీక్షించునవిగ

నుండును. అట్టి ప్రశ్నల సముదాయము నియోజన మనిపించు కొనదు నియోజనమునకీ క్రిందఁ జెప్పఁబడు లక్షణము లుండవలెను నిర్ణీతమగు కాలములో విద్యార్థి చేయఁదగు కృషి యొక్క కార్యములను గలిగియుండునదిగా నుండవలెను. విద్యార్థి నాలోచనకుఁ బరికొలిపి స్వతంత్రముగఁ గృషి చేయటకుఁ బ్రోత్సహించునదిగా నుండవలెను దానియందు పాఠ్యాయుఁ డిచ్చునట్టి సూచనలను గ్రహించి విద్యార్థి సొంతముగఁ గొన్ని విషయముల స్వము చేసికొనవలసి యుండును మఱికొన్నిటి స్వరూపములను నిర్ణయించుకొనవలసి యుండును కావున విద్యార్థి తనకుఁ దాను పరిశీలించి యాలోచనాశక్తి నుపయోగించి యుత్తరముల దెలిసికొనవలసిన ప్రశ్నలుండుట ముఖ్యము. విద్యార్థి జ్ఞానమును సంపాదించుకొనటకు మార్గదర్శకముగనుండి యతఁడెట్లు కృషిచేయవలసినదియు సూచించునదిగా నుండవలెను విద్యార్థి కందుబాటులో నున్న గ్రంథాలయమునందలి పుస్తకములలోఁ గాని విద్యార్థి పాఠ్య పుస్తకములలోఁగాని, లేని యంశములేనైన నియోజనములో నుండవలసినచో నాయంశములను నియోజనమే తెలియఁ జెప్పవలెను ఏ యంశము నేగ్రంథము తెలియఁజేయునో సూచించునదిగా నుండవలెను.

ఇన్ని లక్షణములతోఁ గూడిన నియోజనమును సిద్ధము చేయుట యుపాధ్యాయునకుఁ గొంత శ్రమను గలిగించక పోదు. అతఁడు పాఠ్యగ్రంథమందలి యంశముల నన్నిటిని మిక్కిలి జాగరూకతతోఁ బరిశీలించవలసి యుండును. పాఠ

శౌలా గ్రంథాలయమునందును విద్యార్థుల కందుబాటులో
నున్న యితర గ్రంథములందును గల విషయములన్నియు నత
నికిఁ దెలిసియుండవలెను మొదటమొదట నుపాధ్యాయునకిది
శ్రమఁ గల్గించినను ననుభవముమీఁద సులభము కాఁగలదు

ఈపద్ధతివలనఁ గలుగు లాభములేవో తెలిసికొండము
తరగతి యందున్న బాలురెవరి శక్తిసామర్థ్యములనుబట్టి వారు
పురోగమించుటకు వీలుకలదు మందమతుల కొఱకుఁ గని
పెట్టుకొని యుండక తెలివిగలవారు తమ నియోజనమును
బూర్తిచేసికొని మరొక నియోజనమును ప్రారంభించవచ్చును
ఎవరెప్పుడు నియోజనమును బూర్తిచేసినచో వారు మరొక
నియోజనమును దీసికొనవచ్చును. అందుచే తెలివిగలవారు
మందమతులకొఱకుఁ గని పెట్టుకొని యుండవలయుటగాని,
మందమతులు తెలివిగలవారితోఁబాటు పోలేక యవస్థ పడ
నలయుటగాని సంభవించదు ఆకారణముచేతనే విద్య సభ్య
సించుటకై తానుచేయు కృషియందు విద్యార్థి కభిరుచి గలు
గును అభిరుచి యేర్పడినఁగాని విద్య యలవడదు గదా సమ
ప్తిగాఁ బారమును బోధించునపుడు విద్యార్థులలో కొంద రన్య
మనస్కులై యుండుట తటస్థించును వారిని గల్గొనుట
యపాధ్యాయున కలవిగానివని ఈపద్ధతియందు విద్యార్థు లెవ
రికివారు వ్యప్తిగాఁ బనిచేయుదురుగాన వారు తమతమ పనుల
యందే నిమగ్నులై యుందురు. ఉపాధ్యాయుండు విద్యార్థుల
తెలివితేటల నభిరుచులను వ్యక్తిగతముగాఁ దెలిసికొనుటకుఁ
భక్కుని యవకాశమీ పద్ధతియందుఁ గలదు. సమప్తి బోధన

లో నిట్టి యవకాశము లేదు తన శక్తి లోని విద్యార్థులకు సహాయము చేయుటకీ పద్ధతಿಯందు మిక్కిలి, వీలుకలదు నియోజనములను దిద్దునపుడేమి బాలుర నెదుట నుంచుకొని ప్రశ్నించునపుడేమి బాలురయందలి లోపములను దెలిసికొని సవరించుటకు మఱియేయితర పద్ధతಿಯందు నిట్టి వీలు లేదు సామాన్యముగఁ బై తరగతులయందు దుపాధ్యాయుఁడు చెప్పు నంశములను వ్రాసికొనుటయందే చాలకాలము వ్యర్థమగుచున్నది బాలురు విషయమును బోధపఱచుకొనుట యింటియొద్దఁ గాని, పరీక్షలకుఁ బూర్వముగాని జరుగుచున్నది. ఈపద్ధతి నవలంబించినచో బడియందొట్టి కాలహరణము జరుగుట యేర్పడదు. స్వయముగా నియోజనములఁ బూర్తిచేయుట కావునఁ బూర్తిచేయునపుడే విద్యార్థికి చక్కగా విషయము బోధపడును ఒకేపాఠ్యగ్రంథమున నిర్ణయించుటలో బాలురు నేర్చుకొనవలసిన యంశములు నిబంధించఁ బడుచున్నవి ఒకచోట బాలురు నేర్చుకొనవలసిన యంశములకును మఱొకచోట బాలురు నేర్చుకొనవలసిన యంశములకును భేదముండవచ్చును. ఒకేపాఠ్యపుస్తకము ననుసరించుటలో నాభేదములను గమనించుటకు వీలుండదు ఈ పద్ధతయందట్లు కాక బాలురు తెలిసికొనవలసిన విషయములు నియోజనముల మూలమున నెప్పటికప్పుడు నిర్ణయించఁబడును ఇతరులపై నాధారపడుట యనెడి దుర్గుణము విద్యార్థికి లవడక స్వయంకృషిపైనను స్వతంత్రతలో చనపైన నాధారపడుట యేర్పడుచున్నది అతఁడుపాఠ్యయునిపైఁ గూడ నెలపుడు నాధారపడుటకు వీలుండదు.

ఈ పద్ధతి నవలంబించుటలోఁ గొన్ని బాధకములు గూడఁ గలవని కొందఱందురు కాని యందు జాలవలకుఁ దొలఁగించుటకు వీలగును ఉపాధ్యాయునకు శ్రమ యధిక మగునని యొక యాక్షేపణ తనవిధిని నెఱవేర్చుటలఁచుకొన్న యుపాధ్యాయునకే పద్ధతి యెఱుఁగు శ్రమనిచ్చును తరగతి పద్ధతియందుఁగూడ బడిలో నిర్ణీత కాలమునందుఁ బనిచేయు టయేగాక బాలురచే బడివేళలో వ్రాయించిన వ్యాసములు మొదలగు లిఖితరచనలను బడిగంట సతిక్రమించియే యుపాధ్యాయుడు దిద్దవలెను. అప్పటప్పటికిని బెట్టు పరీక్షలవలన సమాధానపత్రముల నల్లే దిద్దవలసియుండును. వ్యక్తిపద్ధతి ననుసరించుట పలన నీశ్రమ యుండదు విద్యార్థులు నియోజనములను శ్రద్ధతోఁ బూర్తిచేయకున్నఁ దమ యభివృద్ధికే భంగము గలుగును ఉపాధ్యాయుడు కొన్నివిషయములలో మాత్రము తరగతిపద్ధతి నవలంబించునప్పటికన్న చెక్కుపశ్రమ పడవలసి వచ్చును. ఐనను వాని శ్రమకుఁ బూర్తిఫలితము కలుగును. ఇప్పుడున్నట్లు నలుబదిమంది విద్యార్థులుగల తరగతులలో నీపద్ధతి నవలంబించుటకు వీలుండదని మఱొక యాక్షేపణ. అది నిజమేకాని యొక్కొక తరగతియందు నిరువది మంది బాలురు మాత్రమే యుండునట్లు చూచుకొనినచో నీబాధకము తొలఁగును. బాలురు నియోజనములకు సమాధానముల వ్రాయునపు డొకరి నొకరు చూచి వ్రాయుదురని మఱొక యాక్షేపణ. ఉపాధ్యాయుడు కొంచెము జాగ్రత్తగా వ్యవహరించినచో బాలురట్లు చేయరు. నియోజనమును బా

లుడు పూర్తి చేసిన తర్వాత వానిని బ్రష్నించి పరీక్షించినచో
వాని బ్రతుకు బయట బడును. తగిన వచుస్సు వచ్చినవా
రైనచో నట్లు చేయుటచలర దనుకు గలుగు నప్తమును
శాలురే తెలిసికొందురు బాలురెవరికి వారు వ్యష్టిగా,
గృహిచేయుటయే నిరంతరము జరుగుచుండుటచే నారియందు
సాంఘిక భావము పెంపొందదనున దింకొక యాక్షేపణ.
దీనిని దొలగించుటకు వారమునకుగలనాలుగైదు గంటలలో
నొకగంట సమష్టి సమావేశము జరుపవలసి యున్నది ఒకే
శ్రేణికి జెందిన యిద్దరు ముగ్గురు విద్యార్థు లొకరితో నొకరు
సహకారము జేసికొనుచు గృహిచేయు నట్లేర్పాటు చేయ
వచ్చును ఈ పద్ధతి మిక్కిలి ధనవ్యయముతో గూడిన దను
టయు నొక యాక్షేపణయే పాఠశాలయందు ముఖ్యముగా
నవసరిమైన గ్రంథాలమునకేమి, నియోజనములను ముద్రిం
చుటకేమి డబ్బుకాపలసినమాట నిజమే శాలుర విద్యకొఱకు
ధనమును వెచ్చించుటకు ప్రభుత్వము వెనుకీయరాదు గ్రంథా
లయమునందలి పుస్తకములు దొంగిలించబడుండ, పుస్తక
ములు త్వరితగా జీర్ణముగాకుండ సుపాధ్యాయుడు తగిన శ్రద్ధ
తీసికొనవలెను. అందుకై యుపాధ్యాయుడు తరగతియందలి
విద్యార్థులలో గొందఱి సహకారము గోరవలెను.

ఈపద్ధతిని మధ్యమదశనుండి మాతృభాషను బోధించు
నపు డుపయోగింప నగును. వ్యాకరణమును లిఖితరచ
ననుగూడ బోధించుటకు వీలుగా నియోజనములను సిద్ధము
చేయవచ్చును. సమష్టిబోధనకు వినియోగించు కాలమునందు

నాచిక చర్యకుఁ దగిన యవకాశము గలదు ఈమధ్యమ దశ యందుఁ బారబోధనకుఁ బూర్వప్రయత్నముగ నీ నియోజనముల నీయఁదగును బోధింపఁబడు పారమునందు బాలురు సొంతముగఁ దెలిసికొనుటకు వీలయిన యంశముల నన్నిటిని ముందే తెలిసికొని యుండినచోఁ దరగతియం దుపాధ్యాయు నకును విద్యార్థులకును సులువుగా నుండును

ఇట్టి నియోజనములయందీ క్రింది విషయము లుండఁ దగును పారమునందలి ముఖ్యాంశము లర్థమగు సంతవఱకు బాలురను పారము జదువవలసినట్లు గోరవచ్చును వచనమైన మౌనపరనము పద్యములైనఁ బ్రకాశపరనము వారికర్థము కాని పదములను వ్రాసియుంచవలసినదిగాఁ గోరవచ్చును పారమునందలి ముఖ్యాంశములను సంగ్రహముగా వ్రాయించ వచ్చును ముఖ్యాంశములపైఁ గొన్ని ప్రశ్నలనిచ్చి వానికి సమాధానములను వ్రాయించవచ్చును ఈ విధమున బాలుర చేతఁ గృషిచేయించిన పిదప నుపాధ్యాయుఁడా పారమును సాధారణపద్ధతి ననుసరించి బోధించవచ్చును.

వాచిక చర్య

ఏ మానవుఁడైనను దన యభిప్రాయముల నితరులకు వెల్లడించుటలో నెక్కువగానాధారపడునది తేఖసముపైఁగాదు- వాక్కుపై ననే వ్రాయుటయందును జదువుటయందాను విని యోగించుకాలమునకన్న నెన్నియో రెల్లెక్కువ కాలమును మాటాడుటయందే యెల్లరును గడపుట మనకుఁ దెలియును.

కావునఁ బ్రతిమానవుఁడును మంచి వాఁడోరనే గలవాఁడునుండవలసినట్లు చూడవలయును అందులకుఁ బునాదిగాఁ బారశాలయందు విద్యాస్థులకిచ్చు సభ్యాసమునకే వాచిక చర్యయని పేరు

బాలుఁడు పరనలేఖఁములను బడికి నచ్చిన తర్వాత సభ్యసించుచున్నాఁడు గాని బడికి రాకమునుపే వానికి మాటాడుట తెలియును లేఖనముకన్నఁ బరనమును బరనముకన్న మాటాడుటయును సులభతరములు చక్కగాఁ మాటాడఁగల వాఁడెఁపుగాఁ జదువఁగలుగును. ఇంపుగాఁ జనుపువాఁడు బాగుగా వ్రాయును అందుచే వాచిక చర్యయందు బాలురికిచ్చు సభ్యాసము వారికి మిక్కిలి ప్రయోజనకారిగానుండును. చక్కగా మాటలాడువాఁడు జీవితమున మిక్కిలి రాశించును. అందుచేత నీశక్తిని బాల్యమునుండియే బాలురియంగి మిక్కిలి వృద్ధిఁ బొందించవలెను ఏవిషయమును నేర్చునట్లు కై నను బాల్యమే తగినకాలముగదా వాచికచర్యాసముచుండు లందు మాటాడు విషయములను సరిగా నమర్చుకొనుట నేర్పుకొనినచో లేఖనాదుల యందాయభ్యాసము మిక్కిలి యుపయోగపడును ఇందుమూలమున సభాకంపము పోవుటయే గాక యాత్మవిశ్వాసము కల్గుటయుఁ బగజాల మభివృద్ధి జేందుటయుఁ గల్గును బాలురి భాషాదోషముల నీపిశఁకుండే సరిదిద్దినచో నది వారికిని, ఉపాధ్యాయునకును బైతరగతుల యందుఁ జాల శ్రమను దగ్గించును

బాలురకు సుపాధ్యాయులకును జరుగు సంభాషణల

రూపమున నీది మొదట నారంభమై గేయములు, పాటలు, పద్యములు వల్లించుటగా మారి, కథాకథన రూపమున వృద్ధి జెంది, చుట్టముదశయు దుక్తరచనా రూపమును గైకొని, యున్నతదశయందు వక్రత్వ శిక్షణముగాఁ బరిణమించు చున్నది.

ప్రాథమిక దశయందు వాచికచర్య యెట్లు జరుగవలెనో మొదటఁ బరిశీలించుట బాలుఁడు పాఠశాలయందుఁ బ్రవేశించినతోడనే విద్యాబోధన వాచికచర్య రూపమున నారంభమై తొన్ని నెలలవఱకు నేకై కవిద్యాబోధనా స్వరూపముగనుండును. ఇల్లు, కుటుంబము, ఇంటియందు చేయుపనులు, తోట, ఆటలు, బడి, సంత, తరగతియందలి బొమ్మలు, పరిసరములలోఁగను పట్టు జంతువులు, పక్షులు, చెట్లు, పండుగులు, ఉత్సవములు, మంచి యభ్యాసములు, బాలురు చూచిన ప్రదర్శనములు మొదలగు విషయములను గుఱించి యుపాధ్యాయుఁడు బాలురను బ్రశ్నించి వారిచేత సమాధానములఁ జెప్పించుచుండ వలెను. ఇట్టి సంభాషణములమీఁద బాలురకు సహజముగా ననురక్తి యెక్కువగాన వారు సంతోషముగా సంభాషింతురు. బాలురకు స్వీయాభిమాన మెక్కువగా నుండును. కనుక తమ్ము గుఱించియు, తమ యిండ్లు, బంధువులు, స్నేహితులు మొదలగు విషయములగుఱించియుఁ బ్రసంగించుటవారికిసంతోషము నిచ్చును. అందుచేత మొదటిరెండు తరగతుల బాలురవిషయమున వారికి బాగుగాఁ దెలిసిన యంశముల మీఁదనే సంభాషణము చేయవలెను. ఇందుకై కాలనిర్ణయ పట్టిక యదుం

వారమునకొక రెండుగంటల కాలమును వినియోగించదగును. బాలురు చిన్న వాక్యములలో సమాధానములను జెప్పనట్లు చూడవలెను ఆచిన్నవయస్సులోని బాలురకు లజ్జయు భయము నుండవచ్చును వానిని గ్రమముగాఁ బోఁగొట్టుట కుపాధ్యాయుఁడు ప్రయత్నించవలెను బాలుఁడు చేయునట్టి యుచ్చారణా దోషములకుఁగాని, భాషా దోషములకుఁగాని ప్రాముఖ్యము నీయరాదు. ప్రాముఖ్యమునిచ్చి వానిని బహిరంగముచేసినచో బాలుని భయమధికమగును అందుచేత నప్పుడప్పుడు నొక దోషము నుపాధ్యాయుఁడు సవరించుచుండవచ్చును ఈసందర్భమున నుపాధ్యాయుఁడు తొకవిషయమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలెను. బాలుని సహజ ప్రవృత్తులలో ననుకరిణమొకటి అతఁడుమొదట మాటలాడుటనుగూడ ననుకరిణముమూలము ననే నేర్చుకొనెను ఈదశయందు గూడ ననుకరిణముచేత నిర్దుష్టముగను, స్పష్టముగను, ధారాళముగను మాటలాడుట కతఁడు నేర్చుకొనఁగలడు కావుననుపాధ్యాయుఁడు వేగముగఁగాని, యస్పష్టముగఁగాని, దుష్టముగఁగాని, యజాగ్రత్తగాఁగాని మాటాడకుండఁ దగిన జాగ్రత్త వహించవలెను బాలురు తమలోఁ దాము సంభాషించుకొనునట్లుఁ గూడ నేర్పాటు చేయవచ్చును. కొన్ని చిన్న పాటలను పద్యముల నభినయ గీతములను గూడ నేర్పవలెను. బాలబాలికలాటల సమయమున బాడుకొను పాటలును జిన్నచిన్న ప్రార్థన పద్యములు నిందులకుఁ బనికివచ్చును బాలగేయములకు నభినయ గీతములకును బరస్పర సంక్రమణము గలదు కథలను జెప్పి

బాలురచేత మరలఁ జెప్పించుట కూడ వాచిక చర్యయందొక భాగమే

మధ్యమదశయందుఁగూడ వాచికచర్య కిట్లే యవకాశము గలదు. అచ్చటఁగూడ బాలురకుఁ దెలిసిన విషయములనుగూర్చి వారిచేత నప్పటి కిప్పటికిని మాటలాడించవచ్చును. కథాధనమున కియ్యోడఁ గూడ మంచి యవకాశమేలదు. వాద ప్రతివాదములకుఁ దావుండనట్టి యంశములను గూర్చికూడ బాలురచేత మాటలాడించవచ్చును. వారు మాటలాడునట్టి యంశములు వారికుత్సాహము కలవియేకాక వాడుకలో నుండునట్టివిగాఁ గూడ ఎగునట్లుగా నుపాధ్యాయుఁడు తగిన శ్రద్ధ వహించవలెను. కొంచెము కఠినములగు పద్యముల నీదశయం దుపయోగించవచ్చును. అభినయ గీత ముల స్థానమును నాటకీకరణ మాక్రమించును. ప్రాథమిక దశయందువలెఁ గాక యీదశయందు బాలురు చేయునట్టి యుచ్చారణా దోషములను భాషాదోషముల నుపాధ్యాయుఁ డెప్పటి కిప్పుడే సవరణ చేయవలెను. సాధ్యమైనంతవఱకు బాలురే యొకరిదోషముల నొకరు సవరించునట్లు చేయుచు నట్లు పీలుకానపుడు మాత్రమే యుపాధ్యాయుఁడు తాను సవరించుటకుఁ బూనుకొనవలెను. ఉపాధ్యాయుఁడే బాలురతోఁ గొన్ని యంశములఁగూర్చి ముచ్చటించుటయుఁ జేయవచ్చును. బాలుర డేదైనను దోషములఁ జేసినపుడు సవరించుటకుఁ బ్రయత్నము చేయక మిగిలిన బాలురు పరిహాసిం చుటకుఁ బూనుకొనకుండఁ జూడవలెను.

ఉత్తరచన

మానవుని నిత్యజీవితముం దుక్తి రచనకున్న ప్రాధాన్యము లిఖిత రచనకు లేకపోవుటచేత మధ్యమదశయం దింకితు డానిని, గొనసాగించవలెను. స్నేహితులతో మాటలాడవలెనన్నను, బెద్దల కేదేని విన్నవించ

వలెనన్నను వారి హృదయము నాకర్షించునట్లు మాటలాడఁగలశక్తి కలవలయును. మిక్కిలి యుపయోగకారిగా నుండును.

ఉత్తరచన లిఖితరచనమును సులభమని తలచుట పొరపాటు. లిఖితరచన జేయవలయు నన్నపు డెట్లు దానికిఁ గావలసిన విషయమును సమకూర్చుకొనవలెనో యట్లే దీనికిఁ గూడఁ బూర్వప్రయత్న మవసరము. (పూర్వప్రయత్నమును గూర్చి లిఖితరచనావసరమున వివరింతుము.) ఈవిషయమునలెండ నుపమానముగఁ గన్పములే యయ్య నుక్తి రచనానాదోర్భమున బాలుడు సభయెదుట నిలువఁబడి మాటాడవలసి వచ్చుట యనునది యధికమైన కష్టమగును. పూర్వప్రయత్నములేక యప్పటి కప్పుడు సభయెదుట నిలువఁబడి మాటలాడుట మిక్కిలి యసాధ్యమగును గదా. ఇది లిఖితరచనకుఁ బూర్వప్రయత్నమును సహాయకారియు మాత్రమే యని తలచుట భ్రమయే యగును.

ఉపాధ్యాయుండు పాఠబోధనావసరమున వేయు ప్రశ్నలకు బాలురు చెప్ప సమాధానములుగాని యుపాధ్యాయుని సహాయముతో నేదేని విషయముపై నొకటి రెండు వాక్యములు వారు చెప్పటగాని యుక్తిరచన గాదు. తరగతియెదుట నిలుచుండి యొకటి రెండు నిమిషములైనను స్వతంత్రముగ నడిచిన్నముగ బాలుడు మాటాడఁగలుగుటయే యుక్తిరచన యనిపించుకొనును. విషయము బాలుని యెన్నియే కావచ్చును ఇట్టి యుపన్యాసములనే బాలోపన్యాసము లందురు. క్రొత్తలో సభయెదుట నిలువఁబడి మాటాడుట విద్యార్థులకుఁ గన్పముగ నున్ననునభ్యాసవశమున వారికి ధైర్యము గలుగును. మాటాడఁనపుడు వక్తి త్వరపడుటగాని యావేశపూరితుఁ డగుటగాని కూడదు.

ఉత్తరచనను బ్రోత్సహించి లిఖితరచనను గొంత తగ్గించినయెడల వ్యాసరచనాభ్యాసముల ననేకము దిద్దవలసిన శ్రమ యుపాధ్యాయున కుండును.

కథలు

తగిన కథలను దగిన రీతిని బాలురకు బోధించవలసిన యవసరము గలదని యిదివఱకే తెలిసికొంటిమి ఇందువలనఁ బ్రయోజనమేమో మొదలుఁ జూతము కథలను జెప్పి మఱలఁ జెప్పించుటవలన బాలురకు వాచికచర్యయందు మంచి యభ్యాసము కలుగును వాడు ధారాళముగ మాటాడుట కవకాశ మేర్పడి వారి వాగ్ధోరణి పెంపొందును కథలన్న బాలురకు సహజముగా సునరక్తి యుండును కనుక బాలురకు బడి యన్నను, ఉపాధ్యాయుడన్నను ప్రేమాభిమానము లేర్పడును కథల యందలి సన్నివేశములను గ్రహించి మఱల జెప్పుటలో బాలుర భావనాశక్తి పనిచేయవలసి యున్నది అందుచే నది వృద్ధియగును ఉత్తమములగు నాశయములఁగాని నీతిని గాని వ్యంగ్యముగ బోధించి బాలుర సత్త్వైర్దయ సలవఱుచుకొను నట్లు చేయుటలో దీనినంటి సాధన మింకొకటి లేదు దీని మూలమున బాలుర పదజాల మభివృద్ధిజెందుటయే గాక రిచనయందును వాఙ్మయమునందును వారి కభిరుచిగలుగును. ఇతరములగు కఠిన పాఠములఁ జదువుకొనుట వలనఁ గలిగిన శ్రాంతిని బోగొట్టుటకుఁ గథలు మిక్కిలి సహాయముగా నుండును

బాలురకుఁ జెప్పకథలెట్టి లక్షణములు గలవిగా నుండ వలె ననెడి యంశమునపుడు విచారించవలెను. కథావస్తువు బాలుర పరిసరములకు ననుభవములకును సంబంధించినదిగా

నుండవలెను సరళమైనట్టియు సూటియైనట్టియు గభనము గలది గానుండవలెను కథయందు జర్యయధికముగా నుండవలెను కథయందలి సంభాషణలు ప్రత్యక్షములుగా నుండవలెను కొన్ని పదములు గాని వాక్యములుగాని, కథయందు చ్చటచ్చటను మఱలమఱల స్పష్టమగునట్లు శోకమునుగాని భయమును గాని గలిగించునవిగా నుండక అగృహత రసముగల కథలుగా నుండవలెను ఇపుడు చెప్పబడినవి స్థూలముగాఁ గథలకుండు వలసిన లక్షణములు ఏతరగతి కేకథ చెప్పవగునో వివేకముతో వేటుపడిచి చెప్పుటయందు పాధ్యాయుడు శ్రద్ధ వహించవలెను బాలకుఁ డేవలముఁ బరిచితములైన జంటపులకుఁ గాని, వస్తువులకు గాని సంబంధించిన కథలనే మొదటి తరగతి వారికిఁ జెప్పవలయుండును అద్భుత రసముగల కథలను రెండవతరగతియందుఁ జెప్పవగును మూఁడు, నాలుగు, ఐదు తరగతులలోఁ బౌరాణికములును, జరిత్రలోనివియు నగుకథలను జెప్పవచ్చును కన్నినా కథలుగూడ వీరికానందమునే కల్పించును

ఇంతవఱకుఁ బ్రాథమిక దశయందలి కథల లక్షణములను చెలిసి కొంటిమి మాధ్యమదశకు వచ్చునప్పటికి బాలుర మనస్సులు కొంతవఱకు వికాసముఁ జెందియుండును. అందుచే వారికేదిసత్యమో, యేదియాసత్యమో తెలియను. ఈదశయందలి బాలురకుఁ గల్పనా కథలయెడ వైచుఖ్య మేగ్గుకుటకుఁ బ్రారంభమగును. వీరినా ర్పించునవి పౌరాణికములును జరిత్ర సంబంధములు నగు వీరగాథలు. ప్రాథమిక దశయందుఁ జెప్పినట్లు క్లుప్తముగఁ జెప్పక వీరికిఁ బౌరాణికములును జరిత్రలోనివియు నగు కథలను విపులముగాఁ జెప్పవచ్చును. ఈదశ ముగియునప్పటికి బాలురకు భారత

రామాయణ భాగవతములయందలి ముఖ్యములైన యుపాఖ్యానములన్నియుఁ దెలియునట్లు చూడవలెను. ఆంధ్రదేశమునందును భారతదేశమునందును బ్రఖ్యాతిఁగన్న వీరులయొక్కయు, భక్తులయొక్కయు, త్యాగులయొక్కయు, ధర్మాత్ములయొక్కయుఁ గథలు బాలుర మనస్సుల నాకర్షించి వారి మనస్సులయందుఁ జిక్కిగా నాటుకొనును. తత్ఫలితముగా విద్యార్థులు తమ ప్రయత్నములేయే యితరుల నిర్బంధములేకయే నుంచిప్రవర్తన నలవాటు చేసికొనుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. ఎంతయో శ్రమపడి నుహాపురుషులు కొందఱు క్రొత్తక్రొత్త శక్తులననేకిము కనిపెట్టిరి. కొందఱు మంత్రసాధనములఁ గనిపెట్టిరి. కొందఱువిద్యాసాధనములఁ గ్రేడియోమొదలగునవి) గనిపెట్టిరి. ఇంకొందఱు సమగ్రముమీఁదను కొందఱు గుర్తమములగు నుపాఖ్యానములమధ్యను కొందఱు హిమమండలములగు పర్వతాగ్రములయందును సంఘించి క్రొత్తక్రొత్త ప్రదేశములను విషయములను గన్గొనిరి. వారి ప్రయత్నములను దెలియఁజేయు కథలను నీదశయందు బోధించిరిగినదే. దీనివలన బాలురలోఁ బట్టుదల యేర్పడు నవకాశము గలదు. ఇత ప్రవక్తలు, దేశభక్తులు మొదలగు నుహాపురుషుల శీవితములయందలి ప్రధాన ఘట్టములకుఁ జెందిన కథలను గూడ బోధించవచ్చును.

ఏకథలను బోధించవలెనో తెలిసికొనినతర్వాత నెట్లు బోధించవలెనో తెలిసికొనుటనసరిము పుస్తకమును జూచుచుఁ జెప్పుకథ బాగురనాకర్షించు జాలదు కావుననుపాధ్యాయుఁడు బాగుగా సిద్ధపఱివచ్చి స్వతంత్రముగ నాశువుగఁ జెప్పవలెను. అప్పుడే కథకును, కథకునకును శ్రోతలకును గాఢమగుసంబంధ మేర్పడును బాలురును నాపాధానులుగ నుందురు. ఉపాధ్యాయుఁడు తన దృష్టిని శ్రోతలపై నుంచుట మూలమునఁ గథ నము సహజమై సజీవమై రసవంతమై యుండును. అట్లని

యుపాధ్యాయుడు కథను గంభీరము చేయుగాదు కథాంశము
 పూర్తిగా వానికి దెలిసియుండిన జాలును మధ్యమధ్య
 బుద్ధికములు జూచుటవలన గథ రక్తిగట్టదు ఆశాన్తుగా
 జెప్పగల ధైర్యముపాధ్యాయునకు లేనిచో బ్రారంభము
 గంభీరముజేసి చెప్పునకు ప్రముఖముగా స్వతంత్రముగ జెప్ప
 గల స్థితికి రావలెను చిన్నపిల్లకు జెప్పు కథలలో గొన్ని
 పదములు గాని వాక్యములుగాని పునరావృత్తి గ వచ్చుచుం
 వలెను సంప్రదాయ సిద్ధిముగా వచ్చునిధముగాని మఱదేని
 తగినవిధమునగాని కథనుబ్రారంభించుటయు ముగించుటయు
 జేయవచ్చును. మొదట నొకటిరెండు వాక్యములను జర
 నొకటిరెండు వాక్యముల నుపాధ్యాయుడు కంఠస్థముజేయుట
 యు పాఠనీయమే కథయందలి భాష చాల సరళముగా
 నుండవలెను. నిర్దుష్టమైన వ్యవహారభాష నుపయోగించవలెను.
 కథయందేది ముందు జెప్పవలెనో యేది నెనుక జెప్పవలెనో
 గమనించి కథ యతుకుఁగోకుండ జెప్పవలెను. కథ మిక్కిలి
 చిన్నదిగాఁగాని, మిక్కిలి దీర్ఘముగాఁగాని యండక తరగతికి
 దగినంతదిగా నుండవలెను. హాస్యరసమునకు బ్రాధాన్యము
 నిచ్చుట గూడ మంచిదే కాని యది యుత్తమ హాస్యముగా
 నుండవలెను. కథకు సంబంధించిన చిత్రపటములను సేకరిం
 చుట మంచిదే కాని వానిని గథను జెప్పునపుడు చూపక
 కథాంతమున జూపుట మేలు. లేనిచో గథపై బాలురకు
 గల యేకాగ్రతకు భంగముకలుగును కథజెప్పునపుడు మధ్య
 లో బాలురను గథాంశముపై బ్రశ్నించుట తగదుగాని వాది

కర్మమగుచున్నదియు లేనిదియు దెలిసికొనుటకై యొకటిరెండు చిన్న ప్రశ్నలను వేయుట దోషముగాదు ఇంక నభినయము విషయమున గూడ నుపాధ్యాయుడు జాగ్రత్త వహించవలెను. ఉపాధ్యాయుడు డబ్బినేత గాదు కావున నతఁడాంగికాభినయమును జేయుటకుఁ బ్రయత్నించవలసిన యచనరము లేదు సందర్భమునుబట్టి సహజముగా నతఁడు చేయునట్టి యాంగికాభినయము చాలును వాచికాభినయము మాత్రము చాల ముఖ్యము కథనమున దీనికి మిక్కిలి ప్రాముఖ్యము. తగిన విరామములతో సమయమునుబట్టి మార్పునట్టి స్వరభేదములతోఁ గథను జెప్పుటయే వాచికాభినయముఁ జూపుటయగును కథయంతయుఁ జెప్పినపిదప నీతినుపాధ్యాయుడు వాచ్యముగఁ జెప్పరాదు సరిగా గ్రహించినచో బాలురే నీతిని గ్రహించఁ గల్గుదురు అప్పుడుమాత్రమే యానీతికి వారిప్రవర్తనపైఁ బ్రభావముండును. మధ్యమదశయందుఁ గూడ నీపద్ధతియే యనుసరణీయము

ఉపాధ్యాయుడు కథను జెప్పిన యనంతరము బాలుర చేత దానిని జెప్పించవలెను మొదట చిన్నచిన్న ప్రశ్నల మూలమునఁ గథనంతయుఁ గ్రమముగా రాబట్టవలెను ఈ విధముగాఁ జెప్పించినతర్వాత బాలురచేతఁ బ్రత్యేక ప్రత్యేకముగాఁ గథను జెప్పించవలెను. కథాచిత్రములను వారికి సహాయముగా నుంచవచ్చును. కథాంశములకు సంబంధించిన దోషములను మాత్ర ముపాధ్యాయుడు సవరించక బాలుర చేతనే సవరింపజేయవచ్చును భాషాదోషముల నుచ్చారణ

దోషముల నుపాధ్యాయుఁడు సవరించవచ్చును బాలురు సొంతముగాఁ గథను జెప్పఁగల్గిన తర్వాత వారిచేత నాకథను నాటకముగా వేయించవచ్చును. అపుడు బాలురే మొదటి సంభాషణములను వారేసిద్ధము చేసికొనఁగల్గుదురు కథకు సంబంధించిన చిత్రములను గొన్నిటిని బాలురచేత లిఖింపజేయవచ్చును వానియాకారములను వట్టితో నిర్మింపజేయవచ్చును.

మధ్యమ దశయం దైనచో మేఁ జెప్పినదానిఁ దోడఁగ నాకథయే పుస్తకమునందు బాలురకుఁ దగిన శైలిలో, వ్రాయఁజేయి దో యా పుస్తకమును జదువవలసినదిగా బాలురను బోధింపించదగును. వారినట్లు పురికొల్పుటకుఁ దగినట్లు కొన్ని ప్రశ్నల నుపాధ్యాయుని నీయఁదగును. ఈవిధముగా వారిని జదివించిన తర్వాత వారిని బరిశీలించునట్టివి కొన్ని ప్రశ్నలనిచ్చి సమాధానముల వ్రాయించుటయుఁ గథయందలి సారాంశమును వ్యాసరూపమున వ్రాయించుటయుఁ జేయవచ్చును.

మైనఁ జెప్పఁబడినవే కాక బాలురను ముమ్మందు మంచినక్తలనుగాఁ జేయుట నుపాధ్యాయుఁ డితర విధములఁ గూడఁ బ్రయత్నింపవలెను. ఆకథాంశమునకు సంబంధించిన సంభాషణములను విద్యార్థులచేతఁ జేయించుటయు నాటకము నాడించుటయు నీసందర్భమున గమనించదగును.

కథాచిత్రములు గల పటముల నభినయ గీతముల నుపాధ్యాయుఁడుపయోగించనగును పటములనుజూచి బాలురూహించి కథను మిగిలిన తరగతికి బోధించునట్లు చేయుట మూలమున బాలుని యూహాశక్తిని గథనశక్తిని బరిశ్రమ కలుగుచున్నది కథారూపముననున్న వద్యములను బాటలను బాలురకు నేర్పవలెను ఇందు మొదటివి మధ్యమదశతోఁ

బ్రహ్మశ్రేష్ఠుడను రెండవరకమునకుఁ జెందినవానికే ప్రాథమిక పాఠశాలలయందు స్థానము వీనినే యభినయ గీతములనియు నందురు ఈగీతములను బాడునపుడు వాచితాభినయమునకుఁ దోడ్పాంగికాభినయమును గూడఁ గొలదిగాఁ బ్రదర్శించవలసి యుండుటచేత వీనికిపేరు తగియున్నది. ఆవిధముగాఁ బాడిననే యవి పాడునట్టివాని కర్థమైనట్లు తెలియుట గాని వినువారికి సులభతరముగా నర్థమగుటగాని జరుగును. అభినయమును జేయవలెననెడి యుత్సాహము బాలురలో సహజముగా నుండును ఒక్కొక్కరే పాడుటకు బాలురు మొదట జంకుదురు కావున సుపాధ్యాయుఁడు మొదటఁ దాను మాత్రము పాడి పిదప తనతోఁగలిసి బాలురు పాడునట్లుచేసి తర్వాత బాలురను మాత్రము మొత్తముగాఁ బాడించి చివరనే న్యష్టిగా బాలురచేతఁ బాడించఁదగును ఇవి యొకలయతోఁ గూడుకొనియుండును. కావున బాలురకు సులభముగా జ్ఞాపకముండును నాటకీకరణము నందునలె బాలురకు సంగీతమునందును నటనయందు నభిరుచి యేర్పడుటయు నుచ్చారణ బాగుపడుటయు జరుగును కొన్ని క్రొత్తమాటలు నేర్చుకొనుటచేఁ బదజాల మభివృద్ధి జెందును.

మధ్యమదశయందు (బాలునిచే) నిర్ణీత విషయముపైఁ గొంతసేపు మాటాడఁగలట్లు శిక్షణ నిచ్చుటఁగూడఁ జేయఁదగును. ప్రాథమికదశయందలి బాలురు మిక్కిలి చిన్నవారుగా నుందురు వారిలో నాలుగైదు తరగతులవారి నిందులకుఁ బ్రాతిపదికగా బడిలోఁ జెప్పుఁబడినవికాక వారితరవిధములుగా

నేర్చుకొనిన కథలను తరగతిలోని మిగిలిన బాలురకు చెప్పవలసినదిగా గోరవచ్చును.

మధ్యమదశయందు బాలురనే యేదోయొక విషయము నేరుకొను నట్లు చేసి యతఁడు బాగుగా సిద్ధపడి వచ్చిన వెనుక వానిచేత మాటాడింపవలెను. అతఁడు తరగతియెదుట నిలువఁబడి మాటాడు. నపుడు భాషమునకే గాని, భాషకుఁ బ్రాధాన్య మియరాదు. విద్యార్థిని నిరుత్సాహపఱచుట తగదు. చెప్పఁదలఁచుకొనినవిషయము నెదుటివారి కిగ్గచుగునట్లుతఁడు చెప్పఁగలుగుటయే ముఖ్యము. విషయమును బాలుఁడింటియొద్ద ప్రాప్తికొనగలసి నట్లు గోరవచ్చును. వైర్యముగాఁ బ్రారంభించుటకై మొదటి వాక్యమును బాగుగాఁ ముగించుటకుఁ జివరివాక్యమును గంఠస్థముఁజేసినఁ జేయవచ్చును. మిగిలినభాగమును బట్టిగా మననము చేసికొని యుండవలెను. చూచి పుచ్చపద్ధతిని బ్రోత్సహించరాదు. ఈ శిక్షణకై వాగమునకొక గంటను పనియొగించవచ్చును. భావములు తుంటువడఁ పోయినచోఁ బదిములు కొంత తుంటువడినను వచ్చిన నష్టములేదు. అప్పటప్పటికిని వాఁని కడ మిచ్చువిషయములనుగూడఁ దీసికొనవచ్చును. విద్యార్థియితరుల మాట్లాడు మలనుగాని, ఉపాధ్యాయుని యోచనలనుగాని కొన్నిటిని దీసికొని తన యుపన్యాసమును సిద్ధము చేసికొనవచ్చును.

వాచిక చర్యయం దుపాధ్యాయుఁడు

సవరించవలసిన దోషములు

విద్యార్థి చెప్పఁ దలఁచుకొనిన భాషమును సరిగా నున్నను నేర్చుకొని చెప్పలేక పోవుట గొప్ప లోపము. ఇందుకు భయము కారణము గావచ్చును అతఁడు పొరపడుచున్నపు శితరులు గేలిసేయకుండునట్లు చూచుచు నతఁడు భాషించఁ

నలఁచుకొనిన యంశములను నెఱుఁగనిదానికొని చక్రగా
మననము చేసికొనవలసినదగా నాచేరించవచ్చును క్రమముగా
వానియం దాత్మవిశ్వాస మేర్పడును. ఉపాధ్యాయుఁడు బాలు
రకుఁ గొన్ని సూచనలనిచ్చి ఎట్లెట్లు వ్యాసమును బరిచ్ఛేద
ములుగా విభజించఁ దగునో ముందుగనే చెప్పవచ్చును

వాని భాషలోఁగూడఁ గొన్ని దోషములుండవచ్చును కర్తకుఁ గ్రీయకు సంబంధముండకపోవుట, క్రియాపదములను గాల వచన వాచకములకుఁ దగియుండనట్లుపయోగించుట, సర్వనామములను సరిగా నుపయోగించలేకపోవుట, ఒక పదమున కింకొకపదమును బ్రయోగించుట, సందర్భశుద్ధి లేనట్లు పదములనుగాని వాక్యములనుగాని ప్రయోగించుట యనునవి తెలియఁ జెందిన దోషములు బాలురచేత మొదట మొదటఁ జిన్న వాక్యములఁ జెప్పించునపుడును జిన్నచిన్న ప్రశ్నలకు సమాధానములఁ జెప్పించునపుడు సుపాఠ్యయఁడు సరిగా బాలురు వాక్యసామ్రాజ్యము చేయునట్లభ్యాసము నీయవలెను వ్యాకరణ భాషమును గలిగించుటవలన నేప్రయోగములు దుష్టములొ తెలిసికొందురగాని సరియైన ప్రయోగములు మాత్ర మభ్యాసముచేతనే సాధ్యమగును అగ్రము విషయమున పొరపడినపుడాయా పదముల యర్థమును వారికిస్పష్టము జేయవలెను భాషాదోషములు తీటస్థించుటకు వాక్యములు కొండవీటి చేదుత్రాళ్ళగుటయు నొక కారణమే కావునబాలురుప్రయోగించునవి సామాన్య వాక్యములుగా నుండునట్లు చూడవలెను.

పై జెప్పిన రెండువిధములు దోషములయొక నుసా
 ధ్యాయము క్రింద నిర్దిష్టము చేసినను గాలక్రమమున నవియే
 చక్కబడును కాని యుచ్చారణ దోషములుగదా. కావున
 వీనిని సవరించుటలో నుపాధ్యాయునకెక్కుడు శాధ్యతగలదు
 స్పష్టముగాఁ బలుక లేకపోవుట, పదముల తుదలను నమలుట,
 వేగముగా మాటలాడుట, దుష్టముగు నుచ్చారణను గలిగి
 యుండుట యనునవి యుచ్చారణ దోషములు. ఉపాధ్యా
 యుడు సరిగా నుచ్చరించుచుండినచో వాని యావర్తమున
 బాలురును సాగా నుచ్చరించఁ గలిగియుందురు మొదటి
 మూడు విధములైన దోషములకును భయము కూడఁ గారి
 ణము గావచ్చును. అందుచేత బాలురు భయపడు పరిస్థితులు
 లేకుండునట్లుగాఁ జేయవలెను. వారు నిదానముగ మాటలాడు
 నట్లు చేసినచో నవి తొలగును దుష్టముగు నుచ్చారణ
 విషయమున నుపాధ్యాయుఁ డీక్రింది విధమున సవరణఁ జేయ
 వచ్చును ఇందుఁ గొన్ని బాలుర యవయవములకు సంబంధిం
 చిన కారణములచే నేర్పడు దోషములుగావచ్చును అట్టివి
 చాలవలకు బాలురకు వయస్సు హెచ్చుకొలదిని వాసియంత
 నవియే చక్కబడును వీనిని గుఱించి యుపాధ్యాయుఁడెక్కు వ
 శ్రద్ధవహించవలసిన పనిలేదు కొందఱు పిల్లలు ' క ' యను
 నక్షరమును ' త ' యను నక్షరముగాఁ బలుకుదురు అట్టిశ్చి
 రకపు దోషము స్వరపేటిక యందును, ముక్కు గోపలిభాగ
 మునను గండరములు పెరుగుట మొదలగు కారణములచే
 నుచ్చారణ దుష్టముగా నుండవచ్చును ఇట్టివానిని సవరించుటకు

పై ద్యుని సహాయమవసరము కాగా బాలుని యశ్రద్ధవలనఁ
 గొన్ని దోషములు తటస్థించవచ్చును ఇవియుపాధ్యాయునిచే
 జక్కచేయఁబడవలెను ప్రతి యక్షరము పలుకఁబడునపుడును
 నొటయందేవో రెండుభాగములు కలియును ఇందొకభాగము
 కదలదు రెండవభాగము కదలును మొదటిదానిని స్థానమనియు
 రెండవదానిని గరణమనియు సందురు ఏయక్షరమునకేది
 స్థానమో యేది కరణమో యుపాధ్యాయునికిఁ జెలిసి యుండ
 వలెను బాలుఁడు వానిని దాసుమారు చేసినపుడే యుచ్చారణ
 దుష్టమగుచున్నది నానిని బాలురకుఁజెప్పి యాయక్షరములను
 బలుకునపుడు నాలుకనుఁ ని పెదవులనుగాని యెచ్చటఁదగులు
 నట్లు చేయవలెనో బాలురకు బోధించవలెను ఇందుకై యద్ద
 మును జీపురు పుల్లలను గూడఁ గొందఱుపయోగింతురు ఈ
 విధముగా బాలురకు శిక్షణ నిచ్చినచో వారు సరిగా నుచ్చ
 రించఁ గల్గుదురు ఇన్ని సంయుక్తాక్షరములను బలుకునపుడు
 గూడ బాలురు తప్పులు చేయుదురు అపుడాసంయుక్తాక్షరము
 నందలి వర్ణములను వేరుపఱచి మొదటి వర్ణమును ముందటి
 యక్షరములతోను రెండవ వర్ణమును వెనుకటి యక్షరముల
 తోను గలిపి వేరుగాఁబలికించి తర్వాతఁ గలిపి పలుకునట్లు
 చేయవలెను ఏవర్ణముల నుచ్చరించుటలో బాలురుసహజము
 గాఁ దప్పులు చేయుచుందురో యట్టి వర్ణములు గల పదము
 లను బాలురు తఱచుగా నుచ్చరించునట్లభ్యాసములను బలు
 మారు నిచ్చుచుండవలెను

చదువు అలవాటును గలిగించుట

మానవుడు నేర్చుకొని జ్ఞానముతో బ్రత్యక్షముగా భవమువలన నేర్చుకొనుచున్న దృఢముగా వాని మనస్సునందు నాటకమునున్నదని బ్రత్యక్షముగా భవమువలన నేర్చుకొని జ్ఞానము మిక్కిలి స్వల్పముగా నుండును గ్రంథములయందు జాల జ్ఞానము మానవుడు నేర్చుకొనఁదగినది కలదు దానిని దెలిసికొనవలె నన్నవాఁడు పున శక్తిని వృద్ధి జేసికొని మా యలవాటును బెంపొందించుకొనవలసి యుండును.

ఈ సందర్భమున బరన లేఖనములలో నేది మొదట నేర్చుకొనఁ దగినదని విషయమును విచారితము చాల కాలమునుండియు మనదేశమున లేఖనమే మొదట నేర్పబడి తర్వాత బరనము నేర్పబడుట నునకుఁ దెలియును. అది శాస్త్రీయ పద్ధతులకు విరుద్ధమని నేడంతట సంగీతమును బడుచున్నది అందుకుఁ గొన్ని కారణములు కలవు పాఠశాల యందుఁ బ్రవేశించునప్పటికి బాలునికైదామిది సంవత్సరము లుండును ఆయాడు వారిచేతి కండరములు లేఖనాసాధనము నుపయోగించుటకుఁ జాలినంత బలము గలవిగా నుండవు చేతికిఁ దగినశక్తి రాకముందే లేఖనమునునేర్పిన బాలురకు శ్రమ కలుగును సహజముగా బాలురకు లేఖనమునందు కన్నఁ బరనమునందే యభిరుచి యధికము విద్య బాలర యభిరుచికిఁ దగినట్లుగా నుండకపోయిన వారికి మొదటనే చదువుపై వైరస్యమేర్పడును బడికి వచ్చుటకుఁ బూర్వము

బాబురకు మాటలాడుశక్తి యేర్పడియుండును మాటలాడుటకు జగువుటతో నున్న సంబంధము న్రాయుటతోలేదు. కావున నేభాషను నేర్చుకొనునపుడైనను మొదట మాటలాడ నేర్చుకొని, తరువాత జదువ నేర్చుకొని యాపిమ్మటనే న్రాయుటకు నేర్చుకొనవలసి యున్నది.

పఠన బోధనా పద్ధతులు

చిరకాలము నుండియు మన దేశమున బరచము నేర్పుట కుపయోగించు పద్ధతి కక్షర పద్ధతి యనిపేరు దీనినే ప్రాతపద్ధతి యనియు నంగురు అక్షరములనునవి మనముచ్చరించు ధ్వనులకు శంజ్ఞలు ఏయక్షర మేధ్వనికి జహ్మమో బాలురకు మొదట నేర్పినచో నట్టియక్షరముల చేరికయగు పదముల నట్టి పదసముదాయమగు వాక్యములను బాలురు సులభముగా జదువగల్గుదురనుటయే యీ పద్ధతియందుల మూల సిద్ధాంతము సులభముగా జదువగల్గినదానిని సులభముగా న్రాయగల్గుదురని కూడ నీ పద్ధతి కావలెననువారు చెప్పుచున్నారు. ఈవాదన యుక్తియుక్తముగనే యున్నది వర్ణమాలలోని యక్షరముల నన్నిటిని గ్రమముగా నేర్పి గుణింతమును సంయుక్తాక్షరములను నేర్పి చిన్నచిన్న మాటలతో, బ్రారంభించి బాలురు చక్కగా జదువునట్లు చేయుటక రెండ మూడు సంవత్సరములు పట్టవచ్చును.

ఈ పద్ధతియందు గుణములకన్న దోషములేయెక్కువ అక్షరములను విడివిడిగ నేర్పుటవలన నట్లాయక్షరముల నే

నేర్చుకొనవలెనో బాలురకుఁదోచక యది యర్థరహితముగా నుండును బాలురు మొదట మాటలాడుటకు నేర్చుకొని పుడు గూడఁ బదములనే పలుకనేర్చిరి కాని యక్షరములనుగాదు కావున వారి కర్థరహితముగాఁ దోచిన పదములు వారి కుత్సాహముండదు అట్టిచో నొకటికొకటి సంబంధములేని యక్షరములను జ్ఞప్తియందుంచుకొనుట మిక్కిలి శ్రమతోఁ గూడినపని సాధారణముగఁ బ్రథమదశలో ననుపయోగపడని యక్షరములగు బు, య, జ, ఞ మొదలగువానిని, అసలే యనుపయోగపడని సంయుక్తక్షరములను నేర్పుట నిర్ధృతము, కాల హరణము నగుటయేకాక బాలురకనవసర శ్రమనుగూడఁ గల్గించును పైకారణములచేత బాలురు మొదటి తరగతిలోనే రెండుమూఁడేండ్లుండవలసివచ్చుట జరుగుచున్నది.

ఈపద్ధతియందలి లోపములను జాలవఱకు సవరించుట వలన నవినాక్షరపద్ధతి యనునదొకటి యేర్పడుచున్నది బాలుర కనవసరమైన యక్షరములను దీసివేసి వర్ణమాలలోని మిగిలిన యక్షరములనే నేర్పుటయు, గుణితములొగూడ ననుపయోగ పడునట్టి సంయుక్తక్షరములనే నేర్పుటయు వర్ణమాలలోని యక్షరములను వాని యాకారములందలి ప్రలికలనుబట్టి కొన్ని వర్గములుగా విభజించి యొకే యాకారమునకు జేరిన యక్షరములుగల వర్గము నొక్కసారిగా నేర్పుటయు నీపద్ధతి యందుఁ జేయుటచేన మార్పులు ఒకవర్గమునందలి యక్షర ములు రాగానే యాయక్షరములతో నేర్పడు వివిధ పదము లను నేర్పుట జరుగును

ఇది మొదటి యక్షర పద్ధతికన్నను గొంత మొలుగే యైనను, ఒక్కొక్క వర్ణమందలి యక్షరములనైనను ఒక్కొక్కదానిని నేర్చుకొనుట బాగుర కర్థరహితముగనే యుండును. అ. సహమైన యక్షరములను, సంముక్తాక్షరములను నేర్చుకొనుటవలని శ్రమ తొలఁగిపోవునే కాని యొక్కొక్క వర్ణమునందలి యక్షరములతో నేర్పడు మాటలు కొలఁదిగా నుండుటయు నట్టి పదములలోఁ గొన్ని బాలురకుఁ దెలియనివిగా నుండుటయు సంభవించును మొదటి యక్షరపద్ధతి వలనఁ బట్టుకొనికన్న దీనివలన బాలురకుఁ జనువుటను బాగుగా నేర్చుటకుఁ బట్టుకొలము తక్కువయేకాని యదికూడ సుదీర్ఘముగ నేయుండును మొదటిపద్ధతి యందున్న లాభములన్నియు దీనియందును గలవు

పైరెండు పద్ధతులును నేటి మానసిక శాస్త్రవేత్తలంగీకరించునట్టివికావు కావున బాని మానసికస్వభావమున కనుగునట్టిదొక పద్ధతిగలదా అదియే చూచిచెప్పు పద్ధతి. ఈ పద్ధతి చనుసరించి బాలురకు మొదటనే పదములను గాని, వాక్యములనేగాని మొత్తముగా నేర్పి తర్వాతనే యందలి యక్షరములను బాలురచేత గుర్తింపఁజేయుట గమనించవలసిన విషయము బాలురతో మాటలాడు సమయములందును కథాకథన సందర్భములందును బాలురకేపదములును వాక్యములును సుపరిచితములో వానిని గమనించి నల్లబల్లపై వ్రాసి యాపదములనుగాని, వాక్యములనుగాని బాలురచేతఁ జదివించవలెను అది బాలురకర్థవంతముగఁ గన్పట్టును ఉద్దేశ కల్పన

మేర్పడును వారుపాథ్యాయుని యుచ్చారము ననుసరించి తమకుఁ బరిచితములైనపదములను సులభముగాఁ జదువుటకు నందలి యక్షరములను సులభముగా గుర్తించుటకును నేర్చుకొందురు.

చదువుటయందు బాలురకభిరుచిఁ గలిగించుటనై య పాథ్యాయుఁడు బాలురచేతఁ జెప్పించిన పదములనుగాని, యందలి వాక్యములనుగాని, పదములనుగాని ప్రత్యేకముగాఁ వ్రాసియుంచి వానికిఁ బ్రక్కనే వానికి సంబంధించిన చిత్రములను వేసి యుంచవలెను ఆ చిత్రముల సాయమున బాలురుసులభముగ నుత్సాహముతోను జదువనేర్తురు ఈపద్ధతిననుసరించి బాలురు ప్రత్యేకాక్షరములను గుర్తించి చదువఁగలిగిన తర్వాత— అనగా బాలురు మూడవ తరగతితోనికి వచ్చిన తర్వాత— వారికక్షరముల నకారాదిక్రమమున బోధించి గుణింతములను సంయుక్తాక్షరములను నేర్పవలెను

ఈ పద్ధతియందు మూడంతర్భాగములకలవు బాలురకు మొదట మాటలను జూపి చదివించి యందలి యక్షరములను వారు గుర్తించఁ గల్గునట్లు చేయుట మూలమున బోధించినచో నది పదపద్ధతి యందురు అట్లేమొదట బాలురకుఁ జూపు పఠన పత్రములయందు వాక్యములుండి యా వాక్యములను బాలురచేత మొదటఁ జదివించి యందలి వేర్వేరు పదములను వారిచే గుర్తించఁజేసి పిమ్మటనొక్కొక్క పదమునందలి వేర్వేరుక్షరములను గుర్తించఁజేయుట మూలమున బోధించినచో నది వాక్యపద్ధతి యందురు పై రెండు

విధములుగాఁ గాక మొదటనే కథలుగల పఠన పత్రములను బాలుర యెదుట నుంచి చదివించి యందలి వాక్యములను వేర్వేరుగా వారిచేతఁ జదివించి యొక్కొక వాక్యమునందలి పదముల నొక్కొక పదమునందలి యక్షరములను బాలురు గుర్తించఁ గలుగునట్లు చేసిననది కథాపద్ధతి యందురు.

పదపద్ధతి ననుసరించుట కిదివరలోఁ గ్రీడాపద్ధతి సందర్భమునఁ జెప్పిన మొఱపుటట్టులును వాక్యపద్ధతి ననుసరించుటకుఁ బఠన పత్రములును గ్రీడాపద్ధతి ననుసరించుటకుఁ జిన్న వ్రాత పుస్తకములును సుపాఠ్యాయున కవసరము ఈ వ్రాత పుస్తకముల యం దుపాఠ్యాయుడు తానాతరగతికిఁ జెప్పిన కథలను సామాన్యభాషలోఁ బెద్ద యక్షరములతో నొకప్రక్కను వ్రాసి యుంచి రెండవప్రక్క నాకథకు సంబంధించిన చిత్రమును వేసి యుంచవలెను ఈమూఁడిటి యందును బడబద్ధతికన్న వాక్య పద్ధతియు, వాక్యపద్ధతికన్న గదాపద్ధతియు శ్రేష్ఠతరములని విద్యావేత్తల యభిప్రాయము పదిములకన్న వాక్యములును వాక్యములకన్న గదలును బాలురయనురక్తిని బెంపొందింపఁ జేయుటయే యందులకుఁ గారణము ఏపద్ధతి ననుసరింపిను, ఉపాఠ్యాయుడు బాలురు నేర్చిన యక్షరములను పరిగా గుర్తుంచుకొనుచు వారు మూడవతరగతికి వచ్చుసరి కన్ని యక్షరములను నేర్పవలెను.

ఈ పద్ధతియందు శక్తి యల్పమనియు బాలురు తెలిసిన పదములను వాక్యములను గదలనే చదువఁగల్గుదురు గాని క్రొత్తవానిని గుర్తించగల శక్తి వారి కలవడదనియు వారి

రచనలలో వ్యక్తమగు దోషము లెక్కువగా నుండుననియు, గొందఱు విమర్శింతురు. ఈదోషము లీపద్ధతికిఁ జెందినవికావు. సమర్థులైన నుపాధ్యాయుఁడీ పద్ధతి నుత్సహముతో నవలంబించి సంపూర్ణముగా నాచరించినచో నీమిమర్శమున కివకాశముండదు సంపూర్ణముగా నాచరించుట యనినచో గదా పద్ధతి నుపయోగించినపుడందలి వేఱువేఱు వాక్యములనంపలి పదములను బ్రతిపదమునంగలి యక్షరములను బాలురు విడివిడిగా గుర్తించఁగలుగునటకు వారికభ్యేసమునిచ్చుటయు, వాక్యపద్ధతి నుపయోగించినపుడందలి వివిధపదములను బ్రతిపదమునందలి వేఱువేఱుక్షరములను గుర్తింపజేయుటయు, బదపద్ధతి నుపయోగించినపుడందలి యక్షరములను విడివిడిగా గుర్తించఁగల్గునట్లు చేయుటయు నని భావము వాచిత్యవ్యాసందర్భమునఁ జెప్పఁబడినట్లు బాలురయచ్చారణాదోషములను నవరించినచో వారి వర్ణక్రమము నిర్దుష్టముగా నుండును. సరిగాఁ బఠనగలవాఁడు సరిగా వ్రాయలేక పోఁడు

పదపద్ధతి యందుపయోగపడుటకై మూఁడు విధములగు మొఱపుటట్టలను, వాక్యపద్ధతికిఁ బరసపత్రములను గదా పద్ధతికిఁ గదాపుస్తకముల నుపాధ్యాయుడు సిద్ధముచేసికొనవలెనుగదా. ఇందేయుపకరణములైన నుపాధ్యాయుఁడు బాలురకు బోధించుటకుఁ జాలినన్ని కొలదిగాఁగాక ప్రతిబాలుఁడును విడివిడిగా తనకు దానుపయోగించుటకుఁ జాలినన్ని యుండవలెను వానియందు వ్రాయఁబడిన పదములును, వాక్యములును గథలును బాలురకుఁ బరిచితములైనవిగా నుండవలెను.

బాలుని సత్కారములకుఁ జేందిన పనులనుగూర్చిగాని పశు
పక్ష్యాదులను గూర్చిగాని యందు వ్రాసియుంచఁదగును సమ
స్యలు, సామెతలు, పొడుపుకథలు, నీతివాక్యములు నాలోగ్య
సూత్రములు, జోలపాటలు సభినయ గీతములు నిందులకుఁ
బనికివచ్చును

ప్రాథమిక దశకుండు బాలురకుఁ గలిగిన పఠన సామర్థ్యమును
మధ్యమ దశకుండుభివృద్ధి చేయవలెను. ఉత్తమ పఠనమున కుండఁదగు
ముఖ్య లక్షణములనుగూడ మధ్యమదశలో బాగుగా పఠింపఁ బొందునట్లు
చేయవలెను

ఆరేళ్ల మించి పఠనమునకుండఁదగు ముఖ్య లక్షణము
లేవో పెరిశీలించుము అందు మొట్టమొదటి దర్శనంతము గఁ
జదువుట. నిలుపఁలసినచోట్ల నిలిపి చదివినచో నది యిందు
లకు సహాయపడును చదువువాఁడు దానికర్థము జేసికొనుచు
జదివిననే యది వినువారి కర్థమగును రెండవముఖ్యలక్షణము
స్పష్టత. కొన్ని యక్షరములను మ్రింగివేయుటగాని యస్పష్ట
ముగ నుచ్చరించుటగాని కూడదు అవిచ్ఛిన్నముగ ధారాళము
గఁ జదువుటగూడ నొక ముఖ్య లక్షణమే నట్లుపడుచు జది
వినయెడల వినటకింపుగ నుండదు మిక్కిలి చిన్న గొంతుతోఁ
జదువుటయు ననవసరమైనంత పెద్దగాఁ జదువుటయు లేక, తగి
నంత బిగ్గరగాఁ జదువుటయును, ఎచ్చట స్వరమునూది పలుక
వలెనో, యెచ్చట తేల్చి పలుకవలెనో గమనించి చదువుటయు
మఱికొన్ని మంచి లక్షణములు. పద్యములను జదివినవిధముగా

పరనమును జగువరాదు పరనమును జమవుట మాటాడినట్లే
యుండవలెను

తరగతియందు బడిన పాఠమును నూగించుటగా
రెండు స్థతులవలంబించి బడుచున్నవి. బాలురందఱు నొకే
పర్యాయము చదివించుటయొకటి. కాలము కలిసివచ్చుటకే
దీని నవలంబింతురు కాని యిది పూర్తిగాఁ బరిహరించఁదగినది
ఏబాలుఁడు సరిగాఁ జదువుచున్నదియు నేవఁడు దుష్టుఁ గాఁ
జదువుచున్నదియు నుపాధ్యాయుఁడు గమనింపటకు వీలులేదు
ఒక్కొక్కఁడు చదువక నోరు కదిలించుచున్నను సరిపోవును
గమనించుటకే వీలులేని దోషముల నుపాధ్యాయుఁడు సరి
చేరులేడుగదా

సాముదాయిక పరనమును గాదనిన పదప నై యొక్క
పరనమును గూర్చి తెలిసికొనవలసి యున్నది ఒక విద్యార్థి
పుస్తకమును జదువుచుండఁ జక్కినవారు తమతమ పుస్తకము
లఁజూచుచుండుటయే దీనిలక్షణము దీని నెట్లనుసరించిన నుంచి
ఫలితములు గలుగునో విచారితము నేడు మన తరగతుల
లో సరిగాఁ జదువఁ గలవారి సంఖ్యకన్నఁ జదువలేకవారి
సంఖ్యయే హెచ్చు తరగతిలోని వారిసందఱును వగునగా
నొక్కసారి చదివించితిమేని ప్రతిబాలుఁడును సాధుపరనమును
విన్నంతకన్న నసాధుపరనమునే యెక్కువగా వినియుండును.
ఎక్కువకాలము వినినదాని ప్రభావమే యెక్కువగానుండుటలో
నాశ్చర్యమేమి? ఫలితము బాలుర పరనశక్తి యభివృద్ధి
జెందుటకు మారుగ క్షీణించుటయే యగుచున్నది. ఇందులకుఁ

గారణము బాలు నింటియొద్దఁ బ్రచుత్నము చేయకయే తరగతిలో మొదటిసారి చదువుటయే అట్టి వారు వినువారికి విసుగును గలిగించి నారికిగల పరనాభిలాషను గూడ నశింపఁ జేయుదురు ఈచేడుగును నివారించవలెనన్న నుపాధ్యాయుఁడు శాలుర నింటియొద్ద ముందుగనే చదువుకొని రావలసినదిగాఁ గోరినలెను ఏబాలుఁడు చదువుటను వినినందువలన మిగిలిన వారికిఁ దమంతఁ దామే చదువుకొనినప్పటికంటె యెక్కువ లాభముండునో అట్టి శాలుని కే తరగతిలోఁజదువుట కవకాశ మియ్యవలెను అప్పుడప్పుడు నుపాధ్యాయుఁ డాదర్శపరనమును గావించుచుండవలెను అప్పుడు బాలురకుఁ జదువుట యొకఁ గూనందముగాను వినుటయొక వేడుకగాను బరిణమించును, బాలురలోఁ గొందఱి యందేవేని యొకటిరెండు పరనసంబంధ దోషములుండినను నవి క్రమముగాఁ దమయంతనే చక్కఁ బడును.

మహాన పఠనము

విద్యోవంతులు చేయు పఠనము సాధారణముగ మహాన పఠనముగనే యుండును. వాగింద్రియములగు నాలుక, పెదవులు మొదలగు వానిని గదిలించక పుస్తకమును జూచుచుఁ ధ్వనిలేకుండఁ జదువుటకు మహానపఠనమనిపేరు విద్యార్థికి భావి జీవితమందిది మిగుల సహాయకారిగా నుండును కావున దీని యందు విద్యార్థికి మంచి శిక్షణ మధ్యమ దశయందీయవలసి యున్నను బ్రాథమిక దశయందే యందులకుఁ బునాదిని చేయవలెను

దీనివలనఁ బ్రయోజనములేవో చూతము ప్రకాశ
పరనమునకన్న మౌనపరనమునకుఁ దక్కు వకాలము పట్టును
నాగింద్రియములకు శ్రమ లేకపోవుటచేత మౌనపరనము
నెక్కువకాలము చేయుఁగలుగుదుము చదువువాని దృష్టి
ఓదోఁచ్ఛారణముమీఁదఁ గేంద్రీకరించఁబడక యర్థగ్రహణము
మీఁదనే యుండుటచేత భావము సులభముగా బోధపడును
మౌనపరనము జ్ఞానాగ్రసమునకు నానందానుభవమునకును మి
క్కిలి వీలుగనుండి భావిజీవితమునందు మిక్కిలి సహాయకారిగా
నుండును చాలనుంది చదువుకొనవలసిన గ్రంథాలయములు
మున్నగుచోట్ల నిది సాంఘికముగా మిక్కిలి ప్రయోజనకారి.
మౌనపరనము చేసినతర్వాతఁ బ్రకాశపరనము జేసినచో ఏది
మిక్కిలి చక్కగానుండును

మొదటమొదట బాలుర నేత్రములు పుస్తకమునంక,
జూచుచున్నను, వారిమనస్సు మఱొకచోట సంచరించుచుండ
వచ్చును అభ్యాసవశమున విషయగ్రహణముపై మనస్సు
లగ్నమగుట యేర్పడును.

మౌనపరనమువలనఁ గలుగు ప్రయోజనములను దృష్టి
యరదుంచుకొని సందర్భమును బట్టి పరనాంశమునందున్న
క్రోత్తపదముల కర్థమును దెలిసికొనుటయందును, భావము
నందే మనస్సునులగ్నముచేయుటయందును, గొలఁది కాలములో
నెక్కుడు విషయములను బరించుటయందును విద్యార్థిగూఁజ్శ్రద్ధ
వహించునట్లు చేయుటకై తగిన యభ్యాసములను వారికియఁ
దగును. మౌనపరనమునకై నిర్ణయించఁబడిన యంశములూ

తరగతికి బోధించు పాఠ్య గ్రంథములకన్న సులభములుగను
గ్రొత్తపదము లధికముగ లేకుండ నుండవలెను

రెండవతరగతినుండి యీయభ్యాసముల నీయవచ్చును.
చిన్నచిన్న పత్రములపై (కూర్చుండుడు'- 'లేండు' మొదలగు)
స్థానాకారములను వ్రాసి యుపాధ్యాయుడు
వానిని జూపగనే శిష్యులుగ బాలురావిధమున జేయవలసి
నదిగా గోరవచ్చును చిన్నచిన్న వాక్యములను— నాలుగైదు
పదములుగల వానిని— జూపి బొటరందలి యాజ్ఞలను మాన
ముగా బొటంచుట్లు చేయవచ్చును

మూడవతరగతికి మూడు నాలుగు చిన్నచిన్న వాక్
ములుగల ససుస్యలనిచ్చి మానముగా వానికిఁ దమ పలకలపైఁ
గాని నల్లబల్లపైఁగాని సమాధానములను వ్రాయించుటయు,
గదా పత్రములయందుఁ గొన్ని పరిచ్ఛేదములను నాలుగైదు
వాక్యములకన్న నెక్కువ లేనివానిని— మనస్సులోఁ జదువు
కొనవలసినదిగాఁజెప్పి తరువాత నందలివిషయమును బ్రశ్నించి
సమాధానములను జెప్పించుట లేక వ్రాయించుటయు,
గొన్ని పరిచ్ఛేదములలో లోపించిన మాటలకు బూర్తిచేయిం
చుటయు (ఇవి వారి పాఠ్య పుస్తకములలోనివేగాని వారికిఁ
బరిచితములైన యితరములుగాని కావచ్చును) మొదలగు
సభ్యాసముల నీయవచ్చును. పాఠ్య గ్రంథములనుండి కూడ
సులభములగు పరిచ్ఛేదములను గొన్నిటి నుపయోగించుకొన
వచ్చును

నాలుగైదు తరగతులవారికి గణపత్రములను దరగతి కార్యగ్రంథములందలి పాఠములలో మిగిలినవి గురించి భాగములను మానవరనాభ్యాసమునకు దీసికొనవచ్చును

ఇట్లు క్రమముగా బాలురయొక్క దృష్టి పదములనుండి వాక్యములమీదికిని, బరిచ్చేదముల మీదికిని వ్యాప్తి జేందుకు బ్రయత్నము చేయవలెను వారు చదువునవుడు పైకి కబ్బమగుచున్నదియు, లేనిదియు వారిలో వారే చూచుకొనుటకు దగిన యేర్పాట్లు చేయవలెను ఇతరులు పెద్దగాఁ జదువుకొనుటవలన దనకు విషయగ్రహణము జేసికొనుచు జదువుట యెట్లు కష్టమగునో ప్రత్యక్షముగాఁ జూపుటవల్లను, మానముగానొక పాఠమును జదివుటకును బ్రకాశముగాదానినే చదువుటకును బట్టుకాలములోని వ్యత్యాసమును గమనించునట్లు చేయుటవలనను బాలురకు మానవరనమెట్లు ప్రయోజనకారియో యర్థమగునట్లు చేసి వారి కుద్దేశ కల్పనము జేయవచ్చును

పరిచ్చేదములను బ్రమాణముగాఁ దీసికొని బాలురు మానవరసము జేయఁగల శక్తి యేర్పడినపిదప వారి పరన శక్తిని బరిశీలించుటకు గొన్ని నికషల నేర్పాటుచేయఁదగును విషయము సర్థము జేసికొనుచు వేగముగా జేయుటయే మానవరసము యొక్క ఫలితముగాన బాలురంత కాలములో నిర్ణీతమగు సంశయమును జదువఁగల్గినదియు సంతోషకర్థము చేసికొనినదియు, బరిశీలించఁదగును నియమిత పాఠ్యాంశమును జదువుట కెన్నినిముసములు పట్టునో చూచి నిముసమాన కెన్ని

నూటల జడవ గల్గెనో లెక్కించిన సది పరన వేగడుగును. చదివిన విషయముపై బ్రశ్నించి యెన్నిప్రశ్నలకెన్ని సరియైనట్టి సమాధానముల కచ్చెనో చూచి నూటికి వాని విషయ గ్రహణశక్తి యెంతయో నిర్ణయించవచ్చును ఇట్లు రెండు వారముల తరవాత పర్యాయమైన బరీక్షించుచు నాఫలితమును స్వామిప్రార్థనలను దరగతి గడులయందు దగిలించి యుంచవలెను.

మధ్యమ దశయందలి బాలురభ్యాసమునకై ప్రల్వేకముగా శిక్షము చేయఁజేసిన కొన్ని పత్రముల సప్తదశ్యుకం బ్రభుత్వమువారు ప్రకటించు ప్రకటనలను, వార్తాపత్రాలలోని వ్యాసములను గొన్ని మాసపత్రికలను (బాలుర కుపయోగింపవచ్చు) కొందఱు మొదలగునవి, జిన్న కథలు కథానిలు గల గ్రంథములను సాధ్యముఁజేసి శిక్షము చేసికొని యుండవలెను. ఇందు సులభముగా నుండువానిని నాలుగు తరగతుల కుపయోగించవచ్చును. తరగతి కంతటికిని విడివిడిగా నభ్యాసమున కవకాశము నిచ్చుటకై యీ పత్రములు మొదలగు వానిని విడివిడిగా నవేకముగా నుంచుకొనవలెను.

పఠనోద్దేశము

ఒకరినుండు విద్యార్థులు మాతృభాషయందుఁ గొంత చదునభాగమును గొంత పద్యభాగమును నిశితముగా జదువుచున్నారు. కొంత వ్యాకరణమును నేర్చుకొనుచున్నారు మరియు గొన్ని గ్రంథముల నుపవాచకములు గాను గొన్నిటిని గ్రంథాలయములనుండియు జదువుచున్నారు. వార్తాపత్రికలు మొదలగువానిని గొన్నిటిని జదువుచున్నారు. వేనిని జదివినను అత్యుత్తములు మాత్రము పలు విధములైన విషయములను

గ్రహింనుటయు నాశందోపేత మైన యనుభవమును సంపాదించుకొనుటయు నుత్తమముగ భావ నలవలెను గోనుటయ్యున్న యున్నది. - శాశ్వతము జేయుశుభము గూడ నుద్దేశ మింత కన్న భిన్నముగాదు ఈయుద్దేశములు నెఱవేఱుకున్న మాస్మి భాషావోధన సరిగా జరిగెదని చెప్పుటకు ఏలుటకు ఇవి నెఱవేఱుట కుపాధ్యాయుడు బోధించవలసిన విధానమెట్లుండవలెననుట పరిశీలనార్హము.

పద్య బోధన

మొదట బద్యబోధనను గూర్చి తెలిసికొందమునేడు మన పాఠశాలలయందు బద్యము లిట్లు నేర్పబడుచున్నవి. ఉపాధ్యాయుడు పద్యమును జదువును అందలి పదములను ఛేదించుచు బదవిభాగము జేయును. ప్రతి పదమునకు నర్థమును జెప్పును. మధ్యమధ్య వచ్చు చ్యుతరణము నెప్పుట కప్పుడే బోధించును పద్యమును దాని యధితాత్పర్యములను వల్లవేయించుటగూడ జేయును అనగా నెక్కుడు ప్రాధాన్యమును ప్రతిపదార్థమునకును వ్యాకరణ విశేషములకునిచ్చును.

ఇట్లు చేయుటకు గారణము పద్యమునకును గద్యమునకును గలభేదమును గమనించి దేనిని బోధించునపుడేలక్ష్యము నెఱవేఱునట్లు చూడవలెనను విషయముపై శ్రద్ధ జూపక పోవుటయే. పద్యము దాని యంతస్సారమున వచనముకంటె వేఱైనది రమణీయమైన యర్థముగలది రసాత్మకమైనట్టిది. మొత్తముగా గ్రహించినపుడుగాని పూర్ణస్వరూపము గమనిం

చుటకు వీలుకానిది ఒక దివ్య భవనమువంటిది ఆభవనమునం
దొపయోగింపఁబడిన రాళ్ళను, సున్నమును, కొయ్యల నితర
వస్తువులను దేనికది వేయిచేసి చూపినపుడుకాక మొత్తముగా
భవనమును జూచినపుడే దాని సౌందర్యమును ముగియు
గ్రహింపఁగల్గుదుము అట్లే పద్యముకూడ తగిన పద్యములను
బోధనకు గ్రహించకపోవుటయు నొకఁగోపముగానే యుండును.
ఛందోబద్ధములైనంతనే యారచనలు (బోధించఁదగు) పద్యము
లనిపించుకొనవు

పద్యబోధన యనఁగఁ బద్యమునందలి రమణీయార్థము
ను గమనింపఁజేయుటయు నందలి రసము నాన్వాదింపఁ జేయు
టయు నది యెఱుఁగవలెను అర్థపుష్టికై పదములును వాని
కిలగుకయు నెట్లుతోడ్పడినవో తెలియఁజేయుటయు బద్యము
నడకను గమనింప జేసి యట్టి రచనలయందు శాలుర కట్టించి
గిల్పించుటయుఁ బద్యమున వారిలో సారస్వతమును
జదువవలెననెడి మభిలాషను బెంపొందించుటయును బద్య
బోధనా లక్ష్యములే. పద్యమును విభాగము చేయుటయుఁ
గొంత చెప్పి వ్యాకరణాంశము రాఁగానే పద్యబోధనను నిల్పి
వ్యాకరణమును బోధించుటకుఁపక్రిమిఁగించుటయుఁ బై లక్ష్య
సాధనకుఁ బ్రబలమగు నాటంకములు.

ఆ యుద్దేశములు నెఱవేఱవలెనన్నఁ బద్యము నెట్లు
బోధించవలెనో సూత్రము పద్యమునుగాని పద్యమాలికనుగాని
మొత్తముగాఁ దీసికొనవలెను ఒక్కొక్కప్పుడొక భావ మొకే
పద్యమునాశ్రయించియుండక యెక్కువ పద్యములందుండును.

అప్పుడొప్పడిముల నన్నిటికొకే ప్రమాణముగాఁ దీసికొనినది.

ఇతర పార్శ్వంశములను గోధరదుఃప్వలత మొనరింపబాలురను భోధన కున్ముఖులనగా జేయవలెను. అంతచఁ బోవు సంశయముతో నన్నిహిత సంబంధముల స్వరము శాలురే మునస్సులయందేది ముందే యుండునని యుపాధ్యాయనకుఁ దోచునో యాపూర్వజ్ఞ సముదా బాలురయొనంశి రాఁబట్టవలెను అంతట దాంతో సంబంధముగల నా పార్శ్వంశమునకుఁ దగిన శీర్షికను బ్రకటించి గానిని స్పష్టముపై వ్రాయవలసి యుండును.

అంతర ముపాధ్యాయుఁడొక పర్యాయము నున్న మును ఛందోబద్ధముగు రచనను జదివిన్లుచు అంత పర్యాయము భావము సులభముగా బోధపడుచున్నది జరుగవలెను. ఛందోబద్ధముగు రచనను జదివిన్లు చదువుటకున్న సంగీత మునకుఁ బ్రాధాన్యము నిమిత్తమిది. పద్యము నడకయందు వచనమునకన్న భిన్నముగదా అందుచేత వచనమును జదివి నట్లు చదువరావలయు కాని సంగీతసభగా మార్పున నికాగ. రసవంతమగు పద్యమును గొందఱు చదివినపుడు వినవారికిఁ గుచించకుండుటయు రసహీనమగు పద్యమొనను గొందఱుచదివి నపుడు (సంగీత మాధుర్యముచేత) వినవలె ననిపించుటయు మనకుఁ దెలియచిది కాదు పద్యములు భావమును రసవంత ముగ వెల్లడించుచు సులభముగా జ్ఞప్తియుంచుకొనఁదగినట్లు ఛందోబద్ధములుగా రచించఁబడినవేకాని యన్యముగాదు. సంగీతమునకు సహాయకారులుగా రచించఁబడినవి పాటలు

మొలగునవియే కాని పద్యములుగాదు. కావున రాగమున
4య్యెడ స్థాపనే లేదు.

ఉపాధ్యాయుడు చదివి వెంటనే విద్యార్థులచేతఁ
జదివించరాదు పద్యములు జదువుట వచనమును జదువుట
వలెనులభముగాదు పద్యమునాదలి యన్వయము వచనమునం
గున్మిట్లుండదు పద్యగత విషయము విద్యార్థులకుఁ జక్కగా
స్థమై పునే వారు దానిని జరుగగల్గుదురు అందుచేత
బోధన యైనతర్వాతనే బాలురచేతఁ బద్యములు జదివించ
వలెను

ఉపాధ్యాయుడు పద్యమును జదివిన పిదపఁ బద్యము
నందులి ప్రధానాభిప్రాయమును బాలురయొద్దనుండి రాఁబట్ట
వలెను ఈర్వాత విచరములతోఁ గూడిన పద్యబోధన లంఛలి
ప్రతిమంశమును సాధ్యమైనంత వఱకు బాలురయొద్దనుండియే
రాఁబట్టుటకుఁ బ్రయత్నము చేయవలెను క్రొత్తపదముల
కర్థము నెప్పటికప్పుడు బోధించుచుండవలెను. ఈ క్రొత్తపద
ముల కిట్టిబోధనఁ జేయుటకుఁ గూడఁ గొన్ని పద్ధతులు గలవు
ఆమాటను బాలురకుఁ బరిచితమైన సందర్భమునందుపయో
గించుటచేత బాలురే యా పదమున కర్థమునూహించి చెప్పఁ
గలుగుదురు. కొన్ని మాటల కర్థముఁజెప్పుట కామాటకుఁ
దగిన బొమ్మను జూపుటవలన సులభముగా సాధ్యమగును.
మాటలమూలముననే యర్థముఁ జెప్పవలెనన్న నాయర్థము
మిక్కిలి దీర్ఘమగుటయు నయ్యు, బాలురకు మనస్సున కెక్కడ
పోవుటయు జరుగుచు 'దృశ్యము' అను పదమువంటి వాని

నిట్లు బోధించుట తగును కొన్ని పదములకు న్యతిరేక పదములను జెప్పుట మూలమునను మఱికొన్నిటికి సమాన పదములను జెప్పుటవల్లను సులభముగా బోధించుటకు వీలగును. ఆ పదమే వస్తువును దెలియజేయునో యావస్తువునే చూపుటకు వీలైనచో నట్లును జేయవచ్చును ఎట్లును సాధ్యముకాని మాటపై గాలహరణము చేయక యుపాధ్యాయుడే చెప్పుట మంచిది కొన్నిపదములు కొన్ని ప్రత్యేక సందర్భములయందే వాడబడును అట్టి పదములను నేర్చుకొనునపుడూ సందర్భములను గూడఁ దెలిసికొనవలసి యుండును అర్థము పడిముకన్న సులభముగా నుండవలయును కొన్ని క్రియాపదముల నంపలి యర్థమునకు సరిపడు నభిసయమును జేయుటవలన బోధించవచ్చును

ఇట్లు కరినపదముల కర్థమును బోధించుచు బ్రహ్మ త్తరముల మూలమునఁ బద్యమును నేర్పుచున్నపుడంట్లేని నను వ్యాకరణాంశములున్నను వానిజోలికిఁ బోరాదు యిట్లేని రసభంగమగును బాలురకుఁగూడ నది సహించరావలయును ప్రతిపదార్థమును జెప్పటయఁ గూడదు ఆ పద్యమువలన మనస్సుకే యభిప్రాయ మందఁజేయఁబడవలెనో యా యభిప్రాయమును బాలురు తెలిసికొనునట్లుగఁ జేయవలెను.

పై నిధమునఁ బద్యబోధన చేయునపు డుపాధ్యాయుడెప్పుడూ బోధించిన కరినపదముల కర్థముల నప్పుడే స్పష్టమున నొకవైపున లిఖించుచుండవలెను పద్యమంతయు బోధించుట కాఁగానే యందలి భావమును జిన్నచిన్న వాక్యములలోఁ

దీనిన ప్రశ్నల మూలమున గొలురకడనుండి రాబట్టుచు నా భావమును చిన్నప్పముగా నల్లబల్లపై వ్రాయుచుండవలెను. నల్లబల్లపై వ్రాసి యంశములను బాలురు తమ వ్రాత పుస్తకములలో వ్రాసికొందురు.

యతి ప్రాసలవలనను బద్ధమున నుపయోగించిన పదములవలన (చుట్టము మొదలగునవి) నాప్రత్యేకజాతికిఁ జేందిన పద్యముల వలనను గల్గిన సౌంధ్యము బాలురు గ్రహించునట్లుగ నుపయోగింపవలెను. ఈవిధముగఁ బద్ధమును బాలురు మెచ్చుకొనునట్లు మధ్యపదశలో శిక్షించదగినను.

పిమ్మటఁ బద్ధము నింకొకసారి యుపాధ్యాయుఁడు చదివి యప్పుడు బాలురచేతఁ జదివించవలెను బాలురు సరిగాఁ జరువఁగల్గిఁపుడే యుపాధ్యాయునిబోధన సఫలమైనట్లు.

బోధించఁబడిన పద్యములలోఁ గొన్ని యంచలి సౌంధ్య చేత నేమి, నీతిచేత నేమి, లోకోక్తులచేత నేమి, అలంకారము చేత నేమి మఱి యేయుతర గుణము చేత నేమి బాలురకుఁ దమ జీవితకాలమందరితయు జ్ఞప్తియుంచుకొనఁదగినవిగా నుండును. అట్టి పద్యముల నుపాధ్యాయుఁడు సరిగా నెన్ని బాలురు వానినిఁ గంఠస్థముఁ జేయునట్లు చూడవలెను సక్రమముగా బోధించట జరిగినచో, బద్ధబోధన ముగియుసరికే చాల పద్యములు కొందఱుబాలురకు వల్లించుటకు వచ్చును అర్థమయినపద్యము లను వల్లించుట మిక్కిలి సులభముగదా.

బాలురకే తరగతియందెట్టి పద్యములను నేర్పదగునో కొంత యాలోచింతము. ఒకటి రెండు తరగతులయందలి బాలురకు లాలిపాటలును, జంటిబిడ్డలకుఁ బాడునట్టి శోభ

పాటలు, నభివాయ గీతములును, జానపదులుపాడు కీర్తనములును, ద్విపదలును నేర్పఁచును రెండవతరగతియందుఁ గొలఁదిగాఁ గట్టు పద్యములును బోధించుచున్నను ప్రాథమిక దశయందలి పైతరగతులయందు సులభములగు పట్టణియు నీతిని బోధించునట్టివియు నగు పద్యములను ప్రృష్ఠాని చిన్నపాట చేష్టలవంటి బాలుర నాకర్షించునట్టి యంశములుగల పద్యములను గథలుగానున్న పద్యములను సమస్యలను దెల్పి పద్యములను సులభములుగా నుండు చాటు పద్యములను గ్రమముగా బోధించునగును

మధ్యమ దశయంగలి బాలురమానసికముగాఁ గొంచెదభివృద్ధికైంది యున్నారు. కావున వారికి వజ్ర నాత్మకములగు పద్యములను బూర్వపు వీణ గాథలను దెలియఁజేయు గీతములను బూర్వకపులు వ్రాసిన గ్రంథములందలి కొన్ని ఘట్టముల నాధునికులు వ్రాసిన పద్యములను కొన్నిటిని సేవఁచి గుఱు. సంవాదములు మొదలగు వానిని దెలియఁజేయు పద్యములను (ఒక మాంస సంవాదము) నీతిబోధకములగు చాటువులను, ద్విపద గ్రంథముల నుండి కొన్ని యంశములను శతకనీతి పద్యములనుండి కొన్నిటిని సేవఁచి గుఱు.

మ చ న బో ధ

మచనమును బోధించుటలో లక్ష్యములు పద్యబోధనా లక్ష్యములకన్నఁ గొంత భిన్నముగానుండును ఇయ్యెడ బాలుర పార్యాంశమును గ్రహించి యందలి భావమును దను సొంత వాక్యములలో వెల్లడించఁగల్గుటయు నందలి పదముల యర్థమును గ్రహించుటతోఁ దృప్తిపడక (పద్య పారిమునందలి నూతన పదముల కర్థముఁ దెలిసికొనినఁ జాలును) వానిని

బ్రయోగించుటకుఁ గూడ నేర్చుకొనుటయు లక్ష్యములు నీతి చంద్రికవంటి గ్రంథములలో నచ్చుటచ్చటఁ గల కొన్ని యుత్తమములగు గద్యభాగములను గంఠస్థముఁ జేయించుటయు సభిలషణీయమే ఈవిధముగఁ జేయుటవలన బాలురకు సారస్వతమునందభిరుచిని గూడఁ గల్గించవచ్చును

గద్యభోధయందును బ్రాచీనభాషాసంబద్ధభోధయందు వలె బాల్యరయోక్త పూర్వజ్ఞానమును— బ్రస్తుతాంశమునకు సంబంధము గల దానిని— ఎంత వెంటనే శీఘ్రకా ప్రకటనముఁ జేయునదియ. అటుపిమ్మట సుపాఠ్యాయుఁడొకరి పరిచయమును చేసి వెంటనే బాలురలోఁ గొండఱిచేతఁ జదివించవచ్చును పద్యపారిమునందున్నట్లు వచన పారిమునందును గొన్ని కఠినపదము లున్నను నన్వయక్లిప్తత యుండికపోవుటచేత (వాక్యనిర్మాణమువచనమునందు పద్యమునందున్నట్లుఁ జదువు) బాలురతమ కిర్థిముగాకున్నను సరిగాఁ జదువుటలోఁ గుంటువడ నవసరము లేదు అట్లొక్క పర్యాయము బాలురలోఁ గొంగఱిచేతఁ జదివించిన తర్వాత బాలురంఁజూచందలి కేంద్రాభిప్రాయమును ప్రహేందుటకై వారిచే రెండుమూలము నిముసముల కాలము మాత్రమే పఠనముఁ జేయించవచ్చును పద్యభోధనా సంస్కరణమున మాత్రమే లేదు.

ఇంతటఁ బాఠ్యాంశమును గుర్చి బాలురను దగిన విధమునఁ బ్రశ్నించి సమాధానములను రాబట్టుచుఁ గఠినపదములను (ఇదివఱలోఁ జెప్పఁబడిన విధమున) బోధించుచుఁ బాఠభోధనజేయవలెను, ఆక్రొత్తమాటలలోఁ గొన్ని— నిత్య

జీవితములోఁ దఱచుగా వచ్చునవి— బాలురు ప్రయోగించఁ గలుగునట్లు వారికిఁ దగిన శిక్షణ నీయవలెను ఈ ప్రయోగా భ్యాసము పద్యబోధనా సందర్భమున ననుసరించఁ బడదు. ఇట్టి పదముల కర్థమును బోధించిన వెంటనే సందర్భాంతరమును బాలురకిచ్చి వారాసందర్భమునఁబా పదము నుపయోగించి వాక్యముఁ జెప్పునట్లు శిక్షణ సీయఁదగును. పద్యమును గాని పద్యమాలికనుగాని బోధించునపుడు యొక యొక ప్రమాణముగాఁ దీసికొందుము వచన విషయమున హాస్యక పరిచ్ఛేదమే యొక ప్రమాణము పద్యబోధనలోవలె గాక వచనమును బోధించునెడ బోధన జరుగునపుడే నుత్తర పదముల కర్థమును వ్రాముట యొకనైపును పాఠముయొక్కభావమును వ్రాయుట మఱొకనైపును జేయుటచేత నల్లబల్ల సారాంశమును బూర్తి చేయవలెను. ప్రస్తుతాంశమునకు సంబంధించిన యితర విషయములను, దృష్టాంతములను జెప్పుట రెండు పాఠముల యెడను సమానమే.

ఈవిధముగాఁ బాఠము బోధించిన వెంటనే నల్లబల్లను దుడిచి యానాఁడు బోధించిన యుగళముపై బాలురను బ్రశ్నించవలెను. వారు సరిగా సమాధానములను జెప్పిననే వారికి విషయము బోధపడినట్లు

ఉపవాచకములను బోధించుట

మధ్యమ దశయందలి బాలురకు వాచకములతోఁబాటు ఉపవాచకములు గూడ నిర్ణయించబడును. బాలురు తమ జ్ఞానాభివృద్ధిని జేసికొనుట

కును, సొంతముగాఁ జదువుకొనఁగల శక్తిని బెంపొందించుకొనుటకు నానందమును బొందుటకును దీరిన వే శలయందును దగిన పనిని గల్పించుకొనుటకును ఒదఱాలము నభివృద్ధిఁ జేసికొనుటకు నియ్యవి యుపయోగపడుచున్నవి. ఈ యుద్దేశములు నెఱవేఱవలెనన్న నివి యేతగతికి నియమింపఁబడినవో యాక్రంది తరగతియొక్క వాచకములకైలికి సమానముగ కైలిని గలిగి యుండవలెను. ఇవి వాచకములవలెఁ దరగతిలో బోధించఁబడరాదు. ఇందలియంతయునందఱి దగిన యుపోద్ఘాతమును మాత్రముపాధ్యాయుఁడు తగిలినచోఁ జెప్పి బాలురాంధను జదువఁ లెననెడి యభిప్రాయము వారికే కలుగునట్లు చేయవచ్చును. వారు చదివినదియు లేనిదియుఁ దెలిసికొనుటకుఁ దర్వాతఁగొన్ని ప్రశ్నలనిచ్చి సమాధానముల వ్రాయించుటగాని దానికి సంబంధించినట్టి వ్యాసములను వ్రాయించుట గాని చేయవచ్చును. ఈ ప్రక్రియలయందుఁ గ్రాంతమాట లెక్కువగా నుండరాదు.

ఎఱుగఁడ పద్ధతిని డాల్చు విధానము ననుసరించుట మూలమునను దోఁటపనినిఁ జేయించు సందర్భమునను గొన్ని విషయములను గొంత చెప్పి మిగిలిన వానిని బాలురే చదువుకొనుటకుఁ బ్రోత్సహముఁ గల్గించుట మూలమునను, వ్యాసములు వ్రాయించుట వలనను, వస్త్రోత్సమునందు శిష్యులము నిచ్చుట మూలమునను, గ్రంథాలయములలోని పుస్తకములను బ్రతికలలోని వాగ్దలను జదువునట్లు పురికొల్పుట మూలమున నుపాధ్యాయుఁడు బాలురయందె విస్తృత పరనాభ్యాసమును బెంపొందించఁ గల్గును. ఇట్టి చుభగ్యము బాలురకు భాషీవిలేమునందు మిక్కిలిగా నుపకరించుననియు మానవరస శక్తిని వృద్ధి చేసికొనుటలోఁ దోడ్పడ ననియుఁ బ్రత్యేకిముగాఁ జెప్పఁ బనిలేదు.

పాఠ్యగ్రంథముల లక్షణములు

ఇతర పాఠ్యాంశములను బోధించునప్పటికంటె భాష

ను బోధించుపట్ల బాధ్యగ్రంథము లెంతేని యవసరము పు-
నము సారంభించినప్పుడితరములగు నుపశరణములమూలమున
బాలుగుకు దీనిని నేర్పినపుటికిని గొన్నియక్షరములను బాలుడు
చక్కగ గుర్తించగల్గిన శక్తి కాగానే పాఠ్య పుస్తకము
నుపయోగించుట యవసరముగనున్నది బాలుర పరిశ్రమ క్షి-
వృద్ధి జేయుటకును బహుజానమును బెంపొందించుటకును పిషా-
విషయములఁ గూర్చిన స్థానమును వారికందించుటకును బాధ్య-
గ్రంథములవలన భౌతికహాని శక్తిని, మనోహాని శక్తిని
బెంపొందించుటకును, పాఠ్యకరణ విశేషములఁ బలము చేయుట
కును, సారస్వతమునందిభిరుచి గల్గించుటకుఁగూడగ్రంథము
నుపయోగపడుచున్నది

ఈ ప్రయోజనములను సాధించవలెనన్న సాయాతర-
తుల పాఠ్యగ్రంథములలో సాధికావృత్తిగల పదజాలమును
గ్రమముగాఁ బ్రవేశపెట్టవలెను పాఠముల వివిధములైన
విషయములను గూర్చి వ్రాయఁబడినవిగా నుండవలెను భాష
సరళముగా నుండదుగును క్రొత్త పదములను బ్రవేశపెట్టుట
లో నియమాము లుండుటచేత నవి సారశ్యమున కడ్డురావు.
తరగతియందు బాలుడు నేర్చుకొనవలసిన క్రొత్త పదములు
పుస్తకమందలి యన్ని పాఠములలో నన్ని పరిచ్ఛేదములలోను
సమముగా విభజించి యుండవలెను. సారశ్యమును సంపాదిం-
చుటకై గ్రాంథిక భాషకు స్వస్తి చెప్పరాదు. సరళమైన
గ్రాంథికభాషనే వాడఁదగును. గద్యభాగమునకును బద్యభాగ-
మునకును వానికిఁ దగిన స్థానములుండవలెను. పాఠములు

పూత సాయురస్యమును బోధించవలెను. హాస్యరసముతోఁగూడిన
ముఖ్యాంశములు బాలురకుఁ బ్రీతిపాత్రములుగనుండును.

సభ్యుల ౨౪ మందలి పాఠ్యగ్రంథములు గూడ నట్లే యాకాశజీయ
మైన హాస్యోక్తి వ్రాచుచుండినట్లుగా నుండి ప్రసిద్ధ కవులయొక్కయు, రచయి
తులయొక్కయు రచనలనుండి తీసికొనఁబడినట్టి రచనలనుగూడఁ గొన్నిటిని
కలిగించుచుండవలెను. అందుచేత నొకే గ్రంథకర్త యొక్క రచనలను జదు
వుట వలనఁ గలిగిన సుగుఁగల నివారణఁజేయుఁ బడుటయేగాక వివిధ రచ
నల నొక లోకమున మేర్పడుట గూడఁ దటసించును.

ఇప్పటికిఁ జెప్పఁబడినది పాఠ్యగ్రంథాంశరవిషయము.
దాని బాహ్య స్వరూపమునుగూర్చి యొకమాట అందలి
యక్షరములు తగినంత పెద్దవిగ నున్న నే బాలురకుఁజదువవలె
ననెడి కోరికఘట్టును. ముఖ్యముగాఁ జిన్నతరగతుల పుస్తకము
లందలి యచ్చు పెద్దదిగా నుండవలెను మొదటి రెండు తర
గతుల వాచకములలో నొక్కొక పంక్తికి నొకే వాక్యముం
డుట మంచిది. వాక్యము ముగిసిన తర్వాత సాపంక్తిని
ముగించవలెను పటములు-ముఖ్యముగాఁగ్రిందితరగతులలో-
తగినన్ని యుండవలెను పాఠములందున్న పటములందలి
ముఖ్యములగు సన్నివేశములను జూపునవిగా నుండవలెను.
బొమ్మలు పుటల మధ్యమునఁగాని వాక్యములలోనికిఁ జొచ్చు
కొనిపోయిగాని యుండరాదు పాఠములు పెద్దవిగా నున్నచో
బాలురకు విసుగేర్పడును. క్రింది తరగతులనుండి పైతరగతుల
కుఁ బోవుచోను పాఠములు పెద్దవగుచుండవలెను పుస్తకము
యొక్క బయటిరూపము (Get-up) బాలుర నాకర్షించునట్టిది

గా నుండవలెను. అచ్చుతప్పులు బొత్తుగా నుండరాదు అచ్చు వేయఁబడిన యక్షరములు బాలురకు శాసనములవలెనుండును

అట్టి పాఠ్య గ్రంథములు బాలుర కుపయుక్తములుగా నుండుటయేగాక యుపాధ్యాయనకుఁ గూడ బోధనకుసహాయముగా నుండును. పాఠ్యగ్రంథము లేకుండ నుపాధ్యాయఁ డెప్పటి కప్పుడు పాఠములను సిద్ధము చేసికొని బోధించుట మిక్కిలి కష్టము. అట్టి సమర్థులగు నుపాధ్యాయులు గూడ మిక్కిలి కొద్దిమంది యుందురు. పాఠ్యగ్రంథములు విరివిగాఁ బ్రచారములో నుండుట గూడ వాని యవసరమునే తెలియఁ జేయుచున్నది. ఇనను పాఠ్య గ్రంథమును బరమ ప్రమాణముగా దీసికొని యందలి పాఠములన్నిటి నెట్లయినను ముగించి తీరవలెనని తొందరపడుట కూడదు. పరీక్షలనే దృష్టియందుంచుకొనక సక్రమముగా బోధించ వలయునన్ని పాఠములనే బోధించుట యెక్కువ ప్రయోజనకరముగా నుండును

బాలురు చదువఁదగు విషయములు

నిత్య జీవనమందు బాలురు చూచుచుండునట్టివియు వారి కుపయోగముగా నుండునట్టివియు నగు విషయములకుఁ జెందిన పాఠములను, అట్టివానికే చెందిన సంభాషణములను శాలురు చదువఁదగియుందురు. చెప్పఁదగిన పాఠములు నాటకరూపమున నున్నవి. బాలుర నాకర్షించును వారికి నాటకీకరణము విషయమునఁ గూడ నీపాఠములుపయోగముగా నుండును. ఈనాటకములు చిన్నచిన్న సన్నివేశములు గలవిగా

కుండలమును. ఇవియున్నయు బాలురనుదినమును జూచు ప్రాణులకును బరిసరముల యందున్నవారు చేయు వృత్తులకును బరిశ్రమలకును సంబంధించినవిగాను జరిత్ర, పురాణములు మొదలగు సానియందలి యంశములను జేలియఁ జేయునవిగా నుండవలెను ఇవిగాక బాలుర యూహాశక్తిని వృద్ధిఁజేయుటకుఁ దగిన కల్పనలతోఁ గూడిన పాఠములనుగూడ బాలురు నేర్పు కొనఁదగును మనకుపయోగపడునట్టి కాగితము, పెన్నిలు మొదలగు సాధనములెట్లు సిద్ధము చేయఁబడుచున్నవో నేర్పుటకవి చెప్పినట్లుగా ప్రాయఁబడిన స్వీయ చరిత్రలు బాలుర కభిరుచిని గల్గించును కొన్ని యాత్రాస్థలములు మున్నగు పానిని వర్ణించుచు ప్రాయఁబడిన విషయములు కూడ బాలురు చదువఁదగినవియే ఇట్టివానిని జదువుటచేత బాలురకు వర్ణనానైదగ్య మేర్పడును ఇదివఱలోఁ జెప్పఁబడినట్టి పాఠ్య గ్రంథములలోని యంశములన్నియు బాలురు చదువఁదగియుండును.

పైఁ జెప్పఁబడినవేకాక బాలురు తమ తీరికసమయములను వ్యర్థముచేయుకుండుటకై వినోదముకొఱకుఁ గొన్నిగ్రంథములను- బాఠ్యేతరములగువానిని- గూడఁ జదువవలెను ఇందులకై గ్రంథాలయమ లందుఁగల సులభకైలిలోప్రాయఁబడిన కథలపుస్తకములు, నవలలు, నాటకములు మొదలగునవి యుపయోగపడును. సచిత్రములగునవియు వినోదమును విజ్ఞానమును గల్గించునవియునగు మాసపత్రికలును(చందమామ, బాల మొదలగునవి) వారపత్రికలును (ఆంధ్రపత్రిక

మొదలగునవి), పక్షపత్రికలును, దినపత్రికలును- ముఖ్యముగా ననుబంధములతోఁ గూడిన యాదివారపుఁ బత్రికలు- వార్షిక పంచికలును బరసీయములే.

వ్యాకరణ బోధన

భాషయొక్క లక్షణమును నిరూపించు శాస్త్రమునకు వ్యాకరణ శాస్త్రమని పేరు భాషయందేది సాధునో దేది కాదో తెలిసికొనవలెనన్న నిది మిక్కిలి ప్రయోజనకారి

వ్యాకరణశాస్త్రమును బాలురకు బోధించుటవసరమా కాదా యను విషయమున భిన్నాభిప్రాయములు గలవు ప్రత్యక్ష పద్ధతి కనుకూలవాదులీ క్రింది విధమున వాదించుదురు “వ్యాకరణము మూలమున భాషాస్వరూపము తెలియునుగాని ప్రయోగనైపుణ్య మేర్పడును. రచననెక్కువగా నభ్యసించుట వలననే రచనానైపుణ్యమేర్పడును ఇతరకళలవలెనే రచనయు నిరంతరము రచనలను జేయుటవలన నేర్చుకొనినట్లు, రచన ఈ లక్షణములుగలదిగా నుండవలెననెడి సూత్రములను వల్లవేయుట మూలమున నేర్చుకొనరాదు భాషయందలిగోషములు ప్రయోగవశమునను గ్రంథములు జడుపుటమూలమున నుపాధ్యాయుని నాదర్శముగాఁ దీసికొనుట వలనను దొలగిపోయినట్లు వ్యాకరణ సూత్రముల నప్పగించుటచేతఁ దొలగిపోవు. ఈ కర్తకే క్రియ యుండవలెను? కర్త క్రియకు సామరస్యమున్నదా? యనుకొనుచు వ్యాకరణమునకు విరుద్ధముగా

సంస్థలు రచనఁ జేయువాఁడు గణములను లెక్కపెట్టుకొనుచు
యతిప్రాసములను జూచుకొనుచుఁ బద్యరచనఁ జేయువానివలె
సంఘము ఆరచన తప్పరిగా ముగియదు కావున శాలురకుఁ
జక్కినిప్రయోగాభ్యాసమును నిర్ణించవలెనేకాని వ్యాకరణము
భోధికే పోరాడు వ్యాకరణమునుగూడ నేర్పించుట విద్యా
స్థులు యెఱుఁగి రచనఁజేయు రచనను మాత్రమే నేర్పినచోట
విద్యాస్థులు చేయు రచన లెక్కన సరింపుగానున్నవి” అని

పూర్వపు విద్యాభోధనా విధానమే యుత్తమమైనదని
భోధించువాడు దీనికి స్యుతిరేకముగా నిట్లు వాదించురు
“వ్యాకరణమే భాషాస్వరూపమును నిరూపించును అది
రాసియే భాష యర్థమగుటగాని ప్రయోగము చేతనగుటగాని
సాధ్యముకానివిషయము” అని

పై రెండు వాదములయందును గొంతవంతు సత్యము
కలదు గొప్ప వ్యాకరణ శాస్త్రవేత్తలందఱును గొప్పకవులుగా
గని, రచయితలుగాఁగాని పేరొందకపోవులయు గొప్పకవులును
రచయితలును గొంతవత్తునను వ్యాకరణ జ్ఞానముగల వారి
గుఱుము మనమెఱుఁగనిది కాదు. అందుచేత వ్యాకరణము
నేర్చు నిననే భాష యలవడు ననిగాని, భాష నిర్దష్టముగా
నుండుటకు వ్యాకరణము నేర్చుకొనవలసిన పనిలేదనిగాని మన
మంగీరించము కాఁగా భాషాభోధనావసరమున వ్యాకరణ
మునకొక ప్రత్యేక స్థానము గలదని యేర్పడుచున్నది.

ఇక వ్యాకరణము నెపుడు బోధించవలెనో యేపద్ధతి
ననుసరించి బోధించవలెనో తెలిసికొనవలెను బాలునిమనస్సు

వ్యాకరణమును గ్రహించుట కనువుగాలేని యతి బొల్ప దశ యందుఁ గాని యనుచిత పద్ధతుల మూలమునఁ గాని వ్యాకరణమును బోధించరాదు మనస్తత్వశాస్త్రము ననుసరించి పద నొకండు పండ్రెండేండ్ల లోపు బాలురకు వ్యాకరణమును సక్రమ పద్ధతిని బోధించరాదు అనఁగా మధ్యమ దశ నుంకి మాత్రమే వ్యాకరణమును బ్రత్యేక పాఠ్యాంశముగ సక్రమ పద్ధతిని బోధించవలెను ఈలోపుగా బోధించినను బాలురకు గానియందభిరుచి యుండకపోవుటయు నది వారికి తలకెక్కక పోవుటయు నేర్పడను.

ప్రాథమిక దశయందలి బాలురకు శుద్ధమగు భాషనను కరించుట మూలమున నేర్పుకొనునట్లు శిక్షణ నీయవలెను ఇంటియందును, వీధియందును బాలురకలవడిన భాషా దోషముల నుపాధ్యాయుఁడు తనయాదర్శమును బురస్కరించుకొని సవరించవలెను వాచికచర్య సందర్భములయందు సాధురూపములనే బాలురచేతఁ బలుమాఱుఁ బలికించవలెను ఆయా వ్యాకరణ విశేషములను దెలుపు సూత్రముల నొకవేళ బాలురు గ్రహించఁగల్గినను బ్రయోగించుపట్ల వాని నన్వయించుకొనలేరు. పాఠ్యపుస్తకములను జదువుటవలనఁగూడ బాలురకు సాధురూపములు తెలియును. అందుచేత నాయాతరగతులకుఁ జెందిన పుస్తకములను బాలురికిచ్చి వారిచేతఁ జదివించుచుండవలెను లిఖితరచనల సందర్భమునఁగూడ బాలురుచేయు దోషములను వారు గ్రహించు విధమున సవరించుచుండవలెను ఈ విధముగా నభ్యాసముల నిచ్చుట మూలమున బాలురయం

దుండిన యసాధు రూపములు పోయి సాధుగూఢము లల
వడును. ఈవిధముగ వ్యాకరణమును వ్యవహారముమూలమున
లేక ప్రయోగము మూలమున నేర్పుటకుఁ బ్రయోగిక వ్యా
కరణబోధ లేక క్రమేతర పద్ధతిని వ్యాకరణమును బోధించుట
యందురు ప్రాథమిక దశయందు సక్రమపద్ధతిని వ్యాకరణ
మును బ్రత్యేక పార్యంశముగా బోధించుట వలనఁ బ్రయో
జన ముండదని ప్రయోగముల మూలమునఁ గనుగొనఁబడినది

మధ్యమ దశయందు వ్యాకరణమును బ్రత్యేక పార్య
ముగా బోధించఁదగును ఇందులకు రెండు పద్ధతులున్నవి.
నిగమనోపపత్తిపద్ధతి యనునదొకటి గాలురికు ముందుగనే
వ్యాకరణ సూత్రమును బోధించి తర్వాత దాని కుదాహరణ
ములను చారి వాచకములనుండి తీసి చూపుటయే నిగమనోప
పత్తిపద్ధతి యనఁబడును ఇది శాస్త్రీయము కాదు ఈవిధమున
నేర్చుకొనినవారు సూత్రములను వల్లవేయుటకు సులభముగా
నేర్తురుకాని వానియందలి పారిభాషిక పదములనుగాని
వాని నన్వయించి ప్రయోగములను జేయుటనుగాని
సులభముగా నేర్చుకొనలేరు అను మానోపపత్తిపద్ధతి యనున
దింకొకటి— శాస్త్రీయమైన పద్ధతి— కలదు. దీనినే ప్రతిష్ఠాపన
పద్ధతి యనుదురు ఏ వ్యాకరణ సూత్రమును బాలు
రకు బోధించవలెనో దాని కుదాహరణములను బాలుర పార్య
గ్రంథమునందలి వానినుపాధ్యాయుఁడు విద్యార్థుల యెదుట
నుంచి యచ్చటి పూర్వరూపములను దరువాత జరిగిన మార్పు
లను వారు పరిశీలించునట్లు చేయవలెను అప్పుడచ్చట జరిగిన

వ్యాకిరణ కార్యమును బాలురే చెప్పంగలుగుదురు. హాసం చెప్పునట్టి సూత్రములలోఁ బారిభాషిక పదములుండక పోవచ్చును గాని యభిప్రాయము సరిగనేయుండును. పారిభాషిక పదముల నున్నత దశయందు నేర్పదగును. బాలురే సూత్ర నిర్మాణమును జేసిన పిదప దానికి మఱకొన్ని యుదాహరణములను బౌర్య గ్రంథములనుండి గాని యితరచోట్లనుండిగాని చూపవలసినదిగా బాలురను గోరవచ్చును. కాఁగా ననుమానోపపత్తి పద్ధతి ప్రకారము వ్యాకరణమును బోధించుటయు నిగమనోపపత్తిపద్ధతిననుసరించి దానిననున ర్తింపఁ జేయుటయును జరుగవలెను. బాలుఁడు సూత్రమును జెప్పినపిదప వివరించవలసిన వేనైన నున్నచో— అపవాదములు చెబుదలగువాని— నుపాధ్యాయుఁడే వివరించదగును.

ఈ దశయందు బాలుఁడు మఱొకటి రెండు భాషలను నేర్చుకోఁ బ్రారంభించును. వానియందు నిట్లే వ్యాకరణ బోధ జరుగఁచుండును. మాతృభాషాధ్యాపకుఁడు తాను బోధించు భాషయందలి వ్యాకిరణ సంప్రదాయములకును దక్కిన వానికిని (బాలురు నేర్చుకొనుచున్న వానికి) బోలికలును భేదములునుగల చోట్ల నెల్ల వానిని దెలియఁజేయుచుండవలెను. దీనివలన నిద్యార్థికి రెండు భాషలయందును మంచి ప్రవేశ మేర్పడుటకు వీలుకలుగుచున్నది. ఆయాభాషల నెల్లక్షణముగఁగూడ స్పష్టమగును.

లేఖనము (వ్రాత)

శేఖరము పరశముకన్న గవ్వతరమైనది యగుటచేత హిమవతుఁ బ్రాచీనునే నేర్చుకొనవలెనని యిదివరలోఁ జెలిసి రంటిమీ బాబుఁడు స్వతంత్రముగ నక్షరములను గుర్తించి చదువఁగల నెంటునే వానికి వ్రాతను నేర్పుటకుఁ బ్రారంభించి పన్నెను. అప్పుడు బాలుని చేతి కండరములును శేఖనాసాధనమును బట్టి నీ వ్రాయుటకుఁ దగిన శక్తిగలవి యగును. ఇట్టి శక్తి నే వ్రాయుటకు సంసిద్ధత యందురు.

మొదటనే యక్షరములను వ్రాయుట సులభకార్యము గాదు వ్రాచుకుఁ బూర్వప్రయత్నముగాఁ గొన్ని గీతలను బలకమీఁదఁగాని, నల్లబల్లమీఁదఁగాని, విద్యార్థులచేత వ్రాయించఁదగును. ఈ గీతలెట్లుండవలె ననుట యాభాషయొక్క లిపి యాకారమునుబట్టి నిర్ణయించవలసి యుండును ఆంధ్ర వర్ణసమామ్నాయమందు గ్రుండని యక్షరములే యధికముగాఁ గలవు కావున మన బాలురకు గ్రుండని యాకారములతో నీయభ్యాసమును ప్రారంభించవలెను. సున్నలను వాడు సరిగాఁ జూట్టుటకు నేర్పిన తర్వాత నీ ౯, ౮, ౯, ౧, ౨, ౩, ౪, ౫, ౬ యాకారములను వ్రాయుటకుఁ గూడ నేర్పవలెను ఇవి యన్నియు సరిగా వ్రాయఁగల్గిన నెంటునే పిల్లల కక్షరములను వ్రాయుట నేర్పినచున్నా.

ఇచ్చట గూడ వర్ణమాలతోనున్న యక్షరక్రమమున దిద్దబెట్టి వ్రాతను నేర్పరాదు బాలురు చదువుటలో నేర్చుకొనిన పదములను గ్రహించి యుపాధ్యాయుఁడు వానిని నల్ల

బల్లపై వ్రాసి బాలురు చూచి వ్రాయునట్లు చేయవచ్చును ఉపాధ్యాయుడు వ్రాయునపుడు చూచినచో బాలురట్లే చిత్ర లేఖనమునువలె వ్రాయఁగల్గుదురు. ఉపాధ్యాయుఁడైనను నిచ్చట మొదలిడి యిట్లువ్రాసి యిచ్చట ముగించవలెననిచెప్ప వచ్చును ఆవిధముగా నక్షరములను వ్రాయుటకు బాలురు నేర్చుకొనిన వెంటనే యుపాధ్యాయుడు తానుచ్చరించుచు (అవే పదములను) బాలురను వ్రాయవలసినదిగా హెచ్చరించ వలెను ఈవిధముగా నితరులు చెప్పుచుండఁగ విద్యార్థులు వ్రాయుట క్రమముగా నుక్తలేఖనమునకు దారితీయును పది ముఱను బాలురు సులువుగా వ్రాయఁగల్గిన తర్వాత నదేపద్ధ తిని వాక్యములను వ్రాయుటను వారికి నేర్పవలెను ఈవిధముగ నక్షరములను దిద్దుకొనకయే బాలుర వ్రాతను నేర్చుకొందురు. మూడవతరగతికి వచ్చునరికి వారికక్షరములన్నియుఁబరిచితము లగును అప్పుడక్షరముల నకారాది క్రమమున బాలురచేత వ్రాయించుటయు నచ్చులయు హల్లులయుఁ జేరికయగు గుణింతమును గూడఁ గకారాది క్రమమునఁ జెప్పి చదివిం చుటయుఁ జేయఁదగును అప్పటి కన్నిధ్వనులయొక్క యక్షర హాసములను జదువుటయేకాక వ్రాయుటనుగూడ— వర్ణసమా మ్నాయక్రమమున బాలురు నేర్చుకొందురు బాలురు లేఖనా సాధనమును బట్టుకొనుటలోను గూర్పుండటలోను సరియగు పద్ధతులను వారికి నేర్పవలెను

అక్షరములనోన్యము పొందికగా నుండునట్లు బాలురు వ్రాయునట్లుగాఁ జూడవలెను ఒకయక్షరము పెద్దదిగాను దాని

ప్రక్కనున్న యక్షరము చిన్నదిగాను వ్రాయకుండుటయు
 ఒంక్తులు చక్కగా నుండునట్లు వ్రాయుటయు నొకయక్షరమున
 కొకటి తగులనిచ్చుట్లు వ్రాయుటయుఁ బదమునకుఁ బదమునకు
 మధ్యను గొంత చోటు విడుచుటయు వాక్యము ముగియఁగనే
 సంపూర్ణ విరామః హ్యము (Full Stop) నుంచుటయు
 బాలుకు మొదటనుండియు శ్రద్ధగా గమనించునట్లు చేయ
 నలెను. మంచివ్రాతకు స్పష్టత, వేగము, నందము ననెడి
 మూడు లక్షణములుండును ఇందు స్పష్టతకు మిక్కిలిప్రాధా
 న్యము. ఇతరులు చదువవలెనన్న వ్రాత స్పష్టముగా నుండ
 వలెనుగదా. ఇంతకుఁ గొంచెము ముందే చెప్పఁబడిన విధ
 మున వ్రాసిన వ్రాత స్పష్టముగా నుండును స్పష్టముగా
 వ్రాయఁబడదేని యావ్రాత యెంత వేగముగా వ్రాయ బడి
 నను లాభములేదు స్పష్టత బాగుగా నలవడిన పిదప వేగము
 నకుఁ బ్రాధాన్యమునిచ్చి యుక్తలేఖనములు, నియమిత
 కాలములోఁ జూచివ్రాతలు మొదలగు నభ్యాసముల మూల
 మున వేగ మలవడునట్లు చేయవచ్చును వేగముగావ్రాయలేని
 చోఁ బరీక్షలలో మన యవస్థ యెట్లుండునో యాలోచింపుడు
 పైరెండు లక్షణములను గమనించుచు నందముగా వ్రాత
 యుండునట్లు చూచుకోవలసి యున్నది తెలుఁగు భాష
 నాంగ్లమువలె గొలుసు కత్తుగా వ్రాయక గుండకత్తుగ
 వ్రాసినచో నందముగా నుండును.

చూచి వ్రాత

స్పష్టతయు వేగము నందమును గల్గియుండియు వర్త క్రమ దోషము లుండెనేని నది మంచివ్రాత యనరాదు. పలకలపైఁగాని కాగితములపైఁగాని గీతలను— జంటగాఁగాని, ఒంటిగాఁగాని— గీచి యందు మొదటి వరుసలో నుపాధ్యాయుఁడు చక్కగా వ్రాసి కడమ గీతలమీఁద బాలురను జూచి వ్రాయునట్లు చేయవచ్చును దీనివలనఁ బైని జెప్పఁబడిన మూఁడు లక్షణములు నలవడును గాని వర్తక్రమ దోషములు బాగా గా సవరణ యగుటకు వీలులేదు ఒకే యక్షురమును బాలురు పలుమారు వ్రాయుటయేకదా యిచటఁ జేయునది ఇదియొక విధమగు చూచివ్రాత. మరొక విధమగు చూచి వ్రాత కలదు బాలురు తాము చదివిన యేదేని పుస్తకమును జూచుచు దినమునకోక పరిచ్ఛేదమునో రెండిటినో పలకలపైగాని పుస్తకములపైఁగాని వ్రాయుదు'ని దీనివలన బాలురు చదివిన యంశములను జూచి మఱల వ్రాయుట జరుగుచుండుటచేత వారి వర్తక్రమము సరియగును వేగము గూడ యేర్పడును మూఁడవ తరగతి నుండియు విద్యార్థి ల చేతఁ జూచి వ్రాత వ్రాయించుచుండ వలెను

మధ్యమ దశయందుఁ గూడ నిగీత కాలమున నిగీత భాగమును వ్రాయించుట మూలమున బాలుర లేఖనా వేగమును వృద్ధి చేయవచ్చును. ఈ దశయందుఁ బ్రారంభమున మాత్రము దీని ననుసరించిన జూలును.

ఉక్త లేఖనము

ఇతరులు పుస్తకమును జూచుచుఁగాని చూడక గాని చెప్పుచున్న పదములనుగాని వాక్యములనుగాని వ్రాయుట ఉక్త లేఖన మనఁబడును ఇందు బాలుఁడుచ్చారణమును శ్రద్ధతో వినవలసి యున్నది ఆపదములయొక్కయు, వాక్యములయొక్కయు వ్యక్తిమము బాలునకుఁ దెలిసినదిగానుండవలెను. అందు చేత సుపాఠ్యాయుఁడు ఉక్తలేఖనమునఁ జెప్పువిషయము బాలుర కందుబాటులో నుండవలయును వారి కర్థముకానిదియు మిక్కిలి కఠినమగు వర్ణక్రమము గలదియు నగు సంశయము వ్రాయించుటవలన వారి మనస్సులకధికమగు ప్రయాస యేర్పడుట తప్ప మఱియు ప్రయోజనము నుండదు. బాలురకు లాభము కలదియును నిరుత్సాహ మధికమునగును.

ఉక్తలేఖనమునకుఁ దీసికొను విషయము బాలురకు సుబోధకముగా నుండవలెను. చెప్పుటకు ముందుపాఠ్యాయుఁ డొక పఠ్యాయము దానిని దరగతికిఁ జదివి వినిపించవలెను ఉక్తలేఖనము వ్రాయు బాలురుపాఠ్యాయుఁ డుచ్చరించినదానిని నుటల నుచ్చరించరాదు ఉపాఠ్యాయుఁడు చెప్పు పదమునుగాని పది సముదాయమునుగాని పూర్తిగా విని తర్వాతనే బాలురు వ్రాయుఁ బ్రారంభించవలెను ఉపాఠ్యాయుని యుచ్చారణ ననుసరించి బాలురే విరామ చిహ్నముల నుంచవలెను గాని యుపాఠ్యాయుఁడు వానినిగూడఁ జెప్పురాదు బాలురు వ్రా

యుటయైన పిదప నుపాధ్యాయుడు వారి వ్రాతలన్నిటని జూచి వారికిఁ దప్పిపులును దెలియఁ జెప్పవలెను.

ఇది రెండవ తరగతియందే యుపాధ్యాయుడు చెప్పు పదములను బాలుగు వ్రాయుటతో, బ్రారంభమైన మధ్యమదశ వఱకును వ్యాప్తిజెందును ఇందులకు విషయముచు బాలుర పాఠ్య గ్రంథములయందు పాఠికయిన పాఠములనుండి గాని యట్టివే సులభములగు నితర గ్రంథములనుండి గాని పత్రికలు మొదలగు వానినుండిగాని తీసికొనఁ దగును.

లిఖిత రచన

బాలురు చిన్నచిన్న వాక్యముల నుక్తరచనఁ జేయుగల శక్తి వచ్చిన తర్వాత లిఖిత రచనను బ్రారంభించవచ్చును. వాచికచర్యసందర్భమున బాలురకుఁ బరిచితములైన విషయములను గూర్చి వారిచేత నెట్లు మాటలాడించవలెనో— బాలుఁడు బడికి వచ్చినప్పటి నుండియే— యిదివఱలోఁ జెప్పఁ బడినది ఆవిధముగాఁ దమ మనస్సులందలి యభిప్రాయములను సరియగు వాక్యములుగా నుక్తరచనఁ జేయుట నేర్పిన తర్వాత లిఖితరచనను బ్రారంభించఁదగును. బాలుఁడెదుట నున్నవారికిఁ దన యభిప్రాయముల నెఱిగించుట కుక్తరచన సరిపడునుగాని దూరమున నున్నవారికిఁ దెలియఁ జేయవలెనన్న లిఖితరచన యవసర మగునుగదా.

ప్రాథమిక దశయందు మూడవ తరగతి నుండియే లిఖిత రచనను బ్రారంభించఁదగును. ఇప్పట్లున బాలుఁడు

తాను గోరుకొనిన యంశమును గుఱించియే కొలఁది వాక్యములు వ్రాయఁగల్గినఁ జాలును. క్రీడామార్గము ననుసరించియే బోధన సాగించవలెను.

నాల్గవ తరగతి నుండియు బాలుగు ప్రత్యేక విషయములపై లిఖిత రచనఁజేయుటకభ్యాసము నీయవలసియుండును. ఏతరగతి యందైనను లిఖిత రచనాభ్యాసము నిచ్చుటకుఁ బూర్వమా విషయముఁ గూర్చి బాలురతో సంభాషించుట మూలమునను సంవాదముఁ జేయుట మూలమునను వారి నందులకు సిద్ధము చేయవలెను. ముఖ్యము గా మూఁడు నాలుగైదు తరగతులలో నియ్యది యవసరము. రచనా సామగ్రిని బాలుగు ముందుగానే సమకూర్చుకొనవలసి యుండును. అందుకై వారు గ్రంథాలయమునందున్న తత్సంబంధములగు పుస్తకములను జదువుటయు, సందేహము లేనైన నున్న నుపాధ్యాయుఁడు మొదలగు వారి సహాయమున వానిని దీర్చుకొని యుండుటయు నవసరము.

నేడు పాఠశాలలలోఁ జేయఁబడురచనలు చాలవఱకు రసవంతముగా లేకపోవుటకనేక కారణములు గలవు. ఉపాధ్యాయుఁడే రచనాంశమును నిర్ణయించుటచేత బాలురకు దానియందు లెక్కహాము లోపించును. తాను జేయు రచన నెవ్వరును జదువువారు లేరని విద్యార్థికిఁ దెలియును. అనేక పుస్తకములను చిద్దలెరిసినట్టి యుపాధ్యాయుఁ డందఱి రచనలను బక్కగాఁ జూచుటకు వీలుండదు.

ఈ లోపములు లేకుండఁ జేసినచో రచన చాలవఱకు

జక్కబడుచు బాలుర కందటికి నొకే విషయముపై నభిరుచి
యుండదు. కొందఱొక పండుగ దినముచు గూర్చి వ్రాయవలె
నందురు, కొందఱు వాన దినముచుగూర్చి తమ యభిప్రాయ
ములు తెలియజేయు జూతురు, కొందఱెచ్చటనో మూచినట్లు
చిత్రవస్తు ప్రదర్శనశాలనుగూర్చి వ్రాయవలెనని యుద్విభోకు
చుందురు, కొందఱు తాము జూచిన “సర్కసు” ను గూర్చి
రచించజూతురు, కొందఱు పడని ప్రయాణమును వర్ణించ
నెందురు. ఇట్లే యెవ్వరికేయే యనుభవములు గలవో యేయే
విషయములపై నభిరుచి గలవో యాయా విషయములను
గూర్చి రచనజేయవలెనందురు అందుచేత నుపాధ్యాయుడు
విద్యార్థులు కోరుకొనుకట్టిరియి వారికిఁ బరిచితము లగునట్టి
వియు నైన విషయములను గూర్చి మొదట వారిలో విపుల
ముగా సంభాషించవలెను తర్వాత నందే బాలుడే యంశ
మును గూర్చి వ్రాయ నెంచునో యతఁడా విషయమునుగూర్చి
రచించ వలసినదిగాఁ గోరవచ్చును.

ఈ విధముగాఁ దమ యష్టమువచ్చిన విషయములపై వాక్యరచనలను
జన్మచిన్న వ్యాసరచనలను జేయుటకు నేర్చుకొనిన తర్వాత వారు చది
విన పాఠ్యగ్రంథములనుండి— ఇవి మాతృభాషేతరములగునవి కూడఁ గా
వచ్చును— తగిన యంశములను దీసికొని వ్యాసరచనఁ జేయించవచ్చును.
అవి బాలుర యనుభవములకుఁ జెందినవి కాక పోయినను దరగతియందు
బోధించఁబడినవైనందున బాలురు రచన సాగించుట కనువుగ నే యుండును.
ఇట్టి రచనలను గొన్నిటిని జేయించిన తర్వాత నూహజనుములగు వ్యాసము
లను వ్రాయించదగును. “పెద్దవాడవైన పిదప నీవే వృత్తి నవలంబించఁ
గోరుదువు?”, “నీవు రైలు ప్రమాదమునందుఁ దప్పించుకొన్నట్లుపించి

నీ ననుభవములను గూర్చి వ్రాయుము.” “ఏదేని ఎన్నికలలో నీవొక
యభ్యర్థిగా నున్నట్లు భావించి యప్పటి నీయవస్థను వ్రాయుము” అనునట్టివి
బాలురూహించి వ్రాయుగల వానిని గొన్నిటిని వారియెదుటనుంచి యెవరి
యొప్పున వచ్చిన వానిని గూర్చి వారు వ్రాయవలసినట్లు చెప్పడగును.
ఇదిగో గొన్ని నైసర్గికములను బాగుగా చూచియుండిన మాంచి దృశ్యములను
గూర్చియు వశనా యుక్తములగు రచనలను వాదనల కెడమిచ్చు రచనలను
గూడ వ్రాయించడగును. ఇవి మధ్యమవశయందుఁ జేయించఁ దగినవి.

బాలురచేత రచనను జేయించవలసిన విధము

బాలురు తమకుఁదాముగాఁ గాని యపాధ్యాయుఁడే
వారి యభిరుచులకుఁ దగినట్లుగాని విషయమును నిర్ణయించుట
యైన యసంతరము బాలురా రచనకవసరమగు సామగ్రిని
సేకరించవలెను. ఈవిధముగ వారు ప్రయత్నించునపుడు
గ్రంథాలయమందలి గ్రంథములఁ జూడవచ్చును ఉపాధ్యాయునిగూడఁ
గొన్ని ప్రశ్న లడుగవచ్చును. అట్లు వారు సమ
కూర్పుకొనిన యంశములను సూచనలవలె వ్రాసి యుండు
కొనఁదగును. ఈకృషి కై యొకటి రెండు గంటల కాలము పట్ట
వచ్చును. ఇది ప్రయత్నము

తర్వాత వారు వ్రాసి యుండుకొనిన సూచనలనుస
రించి వ్యాసమును వ్రాయవలెను ఇట్లు వ్రాయునపుడు వాక్య
ములు నిష్పష్టముగను రచన చక్కగ నుండునంతవఱకుఁ బది
ములను గాని వాక్యముల నేగాని కొట్టివేసి వ్రాయవలయును.
ఇట్టి యవకాశమును బాలురకిచ్చినపుడే వారి రచనలు చదువ
దగియుండును లేనిచోఁ బెద్దలరచనలుకూడ నింపుగానుండవు.

ఇది చిత్తు వ్రాయుట

చిత్తు ప్రతిని వ్రాయుట యైనపిదప దానినిజూచి శుద్ధ ప్రతిని వ్రాయవలెను దీనిని వ్రాయునపుడుఁ గూడఁ దోచిన మార్పులను జేయవచ్చును

వ్యాసరచనా సందర్భమున బాలురు తమ వ్యాసముల యందొక్కొక ప్రధానాంశమునకు సంబంధించిన వాక్యముల నన్నిటి నొకే పరిచ్ఛేదముగా వ్రాయవలసి యుండును వర్ణ క్రమము దోషరహితముగా నుండవలెనని వేరుగాఁ జెప్పఁబని లేదు. సంపూర్ణ విరామ చిహ్నములను మొదటినుండియు బాలురు దపయోగించునట్లు చూడవలెను. ఆశ్చర్యార్థక చిహ్నములుఁ బ్రశ్నార్థక చిహ్నములుఁ గించి ద్వీరామ చిహ్నములుఁ (Commas) గ్రమముగా నుపయోగించఁ గల్గునట్లు చూడవలెను జాతీయములను బ్రయోగించుట యందును వారికి నేర్పు గల్గించవలెను లోకోక్తులు రచనకు సౌందర్యము నిచ్చును. కొన్నికొన్ని శగిన సందర్భములయందు తెలుగు భాషా లక్షణములలో నొకటియగు సమాసములనువాడుటను మధ్యమ దశయందు నేర్పఁదగును

ఇంత శ్రమపడి వ్యాసమును వ్రాసినతర్వాత దానినిఁ జదువువారున్నచో బాలురకు మఱింత యుత్సాహముగల్గును. అందుచేత నుత్తమ రచనలుగా నుండువాని నుపాధ్యాయుఁడు తరగతియందుఁ జదివించవచ్చును కడమ బాలురచేతను ఉపాధ్యాయుని చేతను బొందు మన్ననలు బాలురకు మిక్కిలి ప్రోత్సాహము నిచ్చును బాలురే యొకరిరచనల నొకరు

చదువునట్లు చేయవచ్చును వారినిండ్లయొద్దఁ దమతమ తల్లి నం
ద్రులకుఁ దమతమరచనలను జదివి నివసించునట్లు చేయవచ్చును

ప్రాథమిక దశయందుఁ జిత్రపట వర్ణనమును గూడఁ
జేయించదగును. బాలురచేతఁ జిత్రములను బరిశీలింపఁ జేసి
నానినిగూర్చి కొన్ని ప్రశ్నలనిచ్చి సమాధానములను వ్రాయించ
వచ్చును కొన్ని ముఖ్యములైన పదములనిచ్చి వాని నుపయో
గించి గాలురు చిత్రపటమును వర్ణించునట్లుఁ జేయవచ్చును
కొన్ని వాక్యములను బది లోపములతో నిచ్చి లోపించిన
భాగములను బటము సహాయమునఁ బూర్తి చేయించవచ్చును

ప్రాథమికదశ ముగియునరికి బాలురు నూటయేబది
పదములుగల వ్యాసములను మధ్యమదశ ముగియునరికి
మూడువందల పదములుగల వ్యాసములను వ్రాయఁగలిగి
యుండువలెను.

లేఖారిచన

నాల్గవ తరగతియందు లేఖారచనమును ప్రారంభించఁ
దగును లేఖనెట్లు ప్రారంభించవలసినదియు, నెట్లువిషయమును
వ్రాయవలసినదియు నెట్లు ముగించవలసినదియు బాలురకుఁ
దెలిసియుండఁదగును. లేఖలయం దుపయోగించు భాష
సామాన్య వ్యవహారభాషగా నుండఁదగును ఎదుటి వారితో
నెట్టి శైలియందు సంభాషణఁ జేయుదుమో యట్టి శైలినే
లేఖలయం దుపయోగించవలెను. మనము విషయమును
దెలియఁజేయవలసిన వ్యక్తియెదుట లేకపోవుటచేత లేఖమూల

మున వానికా విషయమును దెలియఁజేయవలసిన యవసర మేర్పడినదనియుఁ బాండిత్యమును బ్రకటించుటకుఁ గాదనియు నెఱుఁగవలెను. దూరముగనున్న బంధువులకుఁ గొన్ని విషయములను దెలియఁజేయుటకో వారినుండి కొన్ని సంగతులను దెలిసికొనుటకో మఱొకచోటినుండి పుస్తకములు, వస్తువులు మొదలగువానిని దెప్పించుకొనుటకో యేదేని సమావేశమున కెవరికైనను బెద్దల నాహ్వానించుటకో మనము లేఖలను వ్రాయుట యవసరమగును అందుచేత లేఖరచనాభ్యాసమును బాలురకుఁ గల్గించుట యుక్తము.

నాల్గవ తరగతియందు బంధువులకు వ్రాయు సామాన్య లేఖలను నేర్పఁదగును. ఉపాధ్యాయునకు వ్రాయు సెలవుజాబులను గూడ నేర్పవచ్చును. ఏదవ తరగతియందు న్యాపార లేఖలను, సాంఘిక లేఖలను వ్రాయుట నలవాటు చేయఁదగును.

మధ్యమ దశయందు వానినే విపులముగా వ్రాయించుటకుఁ దోడుపై యధికారులకు వ్రాయు మనవులను నేర్పఁదగును. బంధువులకు వ్రాయు లేఖలందలి కైలికిన్న సారస్వత సంఘముల కాహ్వానములుగా వ్రాయులేఖలందలి కైలి కొంత ప్రాథమముగా నుండఁదగును. అట్లే మనము వ్రాయు వాఁడు సామాన్య విద్యావంతుడైనప్పుడు వ్రాను కైలికిని యధిక విద్యావంతుడైనప్పుడు వ్రాయు కైలికిని భేదముండవలెను. ఇట్టి భేదములను బాలురు గమనించునట్లు చేయవలెను.

క ల్ప నా ప్ర క ట న

బాలురయందుఁ గల్పనాశక్తి నభివృద్ధి చేయవలసియున్నది. అందులకుఁ గథారచనలతోఁ బ్రారంభముచేయ

వచ్చును. బాలురు చదువునట్టి పాఠ్యగ్రంథములయందు నితర గ్రంథములయందును బ్రతికలయందును నుంచి కల్పనలతోఁ గూడిన కథలుండును. వానిని బాలురు చక్కగా గ్రహించి వ్యాసరూపమున వెల్లడించునట్లుగా నుపాధ్యాయుఁడు వారిని బ్రాథమిక దశనుండియే ప్రోత్సహించవచ్చును.

పై విధమునఁ జదివిన కల్పనలను బ్రకటించుగల శక్తి వచ్చిన పిదప బాలుర నూహించిన విషయములను గూర్చి వ్యాసరచనఁ జేయవలసినట్లు పురికొల్పవచ్చును. అట్లు వాహు హించఁబడిన విషయము లింతకుముందు పాఠములలోఁ జెప్పఁ బడినవి. కథలుగానున్న విషయములను బాలురు నాటక రూప మున మార్చి వ్రాయుటకును నేర్పవలయును. ఈవిధముగాఁ జేయుటవలనఁ బరోక్షముగా జెప్ప బడిన విషయములను బ్రత్యక్షముగాఁ జెప్పఁగల సమర్థత బాలరకలవడును. ప్రాథమిక దశకుం బేకాంకికలగు చిన్న నాటకములను మధ్యమదశ యందుండిద్వీపముగల వానిని వ్రాయించఁపగును. ఆవిధము గా బాలురు రచించిన వానిలో నుత్తమములగువానిని నాటకీ కరణ సంపర్కమున నుపయోగించఁదగును. స్వతంత్ర రచనా శక్తి బాలురలో నలవడుటకిట్టి యభ్యాసములు దోహదమును గలిగించును.

లిఖిత రచనయందులి దోషముల సవరించుట

రచనలను జేయించు సందర్భములయందు పాఠ్యాయుఁడెల్ల వేళల యందును బాలురను బ్రోతాహపఱుచుచుండ వలెను నిరుత్సాహకరములగు మాటల నెప్పుడు నుపాధ్యాయుఁడనరాదు విద్యార్థులఱి తేజీన రిచయితలుగారు రచన యనునది సులభ కార్యమునుగాది, అందుచేత బాలురు చేయు రచనలలో నేవేనిదోషములుండకపోవు వానినుపాధ్యాయుఁడు సవరించవలెను

ఇదివఱలోఁ జెప్పఁబడిన యుచ్చారణా దోషములు వ్యాసరచనా సందర్భమున వర్ణక్రిమ దోషములుగాఁ బరిణమించును వానినన్నిటిని జాగ్రత్తగా నుపాధ్యాయుఁడు గుర్తించి యాదోషములను బాలురెల్లరు గమనించునట్లును కట్టి దోషములను దర్వాత నెప్పుడును జేయకుండునట్లును జూడవలెను పొరపాటున నుపాధ్యాయుఁడొక్క దోషమును సూచించినను బాలుఁడది సరియేయని భ్రమపడును అట్లు వారి ఏ యలవ్వాటైనచో నెంత ప్రయత్నించినను దరువాత చెక్కఁబడుట యసాధ్యము

ఇవిగాక భావసంబంధమైన దోషము లేర్పడి యుండ గచ్చును సరియైనవైనను భావములను బ్రకటించునట్లు దోషములు— వ్యాకరణ సంబంధమైనవి కాని భాషాసంబంధ

మైనవికాని— కొన్ని యేర్పడవచ్చును ఏసందర్భమున నేపదమును బ్రయోగించవలసినదియుఁ దెలియక పోవచ్చును ఒక పదమున కింకొకపదమును బొరిపడి యుండవచ్చును ఇట్టిదోషములను పాఠ్యాయుఁడు సరిగా గమనించి బాలురకుఁ దెలియఁ జేయవలెను. ఒక్కొక్కరకము దోషమునకు సూచనగానొక్కొక్క యక్షరము నేర్పాటు చేసికొని యాయక్షరముచేత నా దోషమును సూచించుచును ఒకటి రెండుసార్లు వివరించినతర్వాత బాలురు వానిని దెలిసికొనఁగల్గుదురు బాలురు సామాన్యముగా జేయు దోషముల కొక పుస్తకములో (*A book of Common errors*) గుర్తించుకొని వాని సాధు గూఢముల బాలురకుఁ జెప్పవలెను.

ఈ విధముగా దప్పులను దిద్దుటయైనతర్వాత వానిని గమనించుచు బాలురు మఱల వ్యాసమున శుద్ధముగ వ్రాసికొనునట్లు చేయవలెను ఇట్లు చేయుటచేత రచనాదోషములు క్రమముగఁ దొలఁగిపోవును.

కొన్ని పాఠములకుఁ బాఠక్రమ సూచికలు వ్రాయఁట

1) పురుషుండు రెండు తెఱఁగుల
ధరనుత్తముడనఁగఁ బరఁగుఁ దా నెయ్యెడలక
బరుసములు వలుకకుఁసెక్కి
దురితంబులు వారయు పనులు దొఱఁగుట కతనక .

(2) పూర్వకాలమున సత్రాజిత్తును నొక రాజుండెను.
అతఁడు చాలకాలము ఆదిత్యు నారాధించి తదను
గ్రహమున శమంతకమణియను నొక దివ్యరత్నమును
బడసెను. ఆరత్నము దినమునకు పదిబారువుల బంగార
ము నిచ్చుచుండెను. మఱియు నా రత్నరాజ మేదేశ
మున నుండునో ఆదేశము సుభిక్షముగ విరాజిల్లును.
ఆ రత్న ప్రభావముచే సత్రాజిత్తు మహాధనవంతుఁడై
చక్కగ రాజ్యపాలన మొనర్చుచుండెను.

ఒకానొక దినమున సత్రాజిత్తు శమంతక మణిని
కంఠమున ధరించి శ్రీకృష్ణ దర్శనార్థియై ద్వారకకేగెను.
నగరవాసులెల్లరు తనిగిగాంచి ఆదిత్యుడని తలఁచిరి.

(3) కర్త, కర్మ, క్రియలు.

(1) పద్యపాఠశ్రవణ సూచిక

ఉపాధ్యాయుని పేరు బోధించు తరగతి ...

తే ది

కాలము 30 నిమిషములు.

పాఠము. తెలుగుపద్యము. అంశము పురుషుడు ..కతనన్

లక్ష్యము (1) పద్యభావమును బాలురు గ్రహించునట్లు చేయుట

(2) తెలుగు, ధర, పరగు, పరుసము, దురితము, పొరయు, తొలుగుట — అను పదములకు అర్థముల నేర్పుట

(3) పద్యమందలి సౌంధ్యము బాలురు గ్రహించునట్లు చేసి, వారికి సారస్వతము నందభిలాషను గలిగించుట.

ఉపకరణములు:—

విషయము	పద్ధతి
(1) ప్రారంభము — వారి వారి గుణములను బట్టి లోకములొనిజనులను రెండు విధములుగా విభజించవచ్చును మంచి వారు శ్రద్ధవారు నిజముఁ జెప్పుట జీవహింస చేయకుండుట	గుణములనుబట్టి లోకములొని జనుల నెన్ని విధములుగా విభజించవచ్చును? ఎట్లు? కొన్ని మంచి గుణములను జెప్పుము.

విషయము	పద్యతీ
మొదలగునవి మంచి గుణములు. మనము మంచి నాగి మనిషిండునుటకే ప్రయత్నించవలెను	మనము ఎట్టివార మనిపించుకొనుటకు బ్రయత్నించవలెను?
(2) శీర్షికా ప్రకటనలు — మంచివాడనిపించుకొనుట కలంబించడగు “రెండు పద్ధతులు” (B B S) లను గూర్చి యిప్పుడు తెలిసికొందము	
(3) ప్రదర్శనము —	పద్యమును పద్యముఁ జదువలసి నట్లొకసారియు అర్థము బాలురకాఁ జక్కగాఁ దోచునట్లొకసారియుఁ జదువవలెను
తెలుగు = విధము (BBS)	లోకమందు ప్రజలు మంచి వారనియు, జెడ్డవారనియు రెండు తెలుగులుగా నున్నారు
ధర = భూమి (BBS)	“తెలుగు” అనఁగా నర్థమేమి? మంచిపనులు చేసినవారి పేరు ఈ ధరయందంతటను శాశ్వతముగా నుండును
పరఁగును = ప్రకాశించును	‘ధర’ అనఁగా నేమి?
BBB)	మన దేశము హిందూ దేశము,

విషయము

పద్య త్రి

మానవుడు రెండు
విధములుగా సుత్తముఁ
డని పిందుకొనవచ్చును

పరుషము = కఠినపూమాట.
(BBS)

ఏప్రదేశము నందైనను
కఠినపు మాటలను బలుక
కుండుట ఉత్తముఁ డనిపిం
చుకొనుటకు ఒక పద్ధతి

దురితము వొరయును =
పాపమువచ్చును (BBS)

భరతఖండము, భారత వర్ణమణి
అను పేర్లతోఁ బరఁగుచున్నది

‘పరఁగును’ అన నేమి?

మానవుడు ఉత్తముఁడనిపించు
కొనవలెనా? అధముఁ డనిపించు
కొనవలెనా?

ఎన్ని విధములుగా నట్లనిపించు
కొన వచ్చును?

సజ్జనులు ఎంత నెమ్మదిగా
మాటలాడు చున్నను దుష్టనులు
పరుషములే పలుకుదురు

‘పరుషములు’ అన నేమి?

కఠినపు మాటలు పలుకు వారి
నేమందురు?

ఉత్తముఁ డనిపించుకొనఁ దలఁ
చినవాఁ డెట్టి మాటలను బలుక
రాదు?

నిజము పలుకుటవలనఁ బుణ్యము
వచ్చును అబద్ధముఁ జెప్పుటచే
దురితము వొరయును.

‘దురితము వొరయును’ అన నేమి?

విషయము	పద్యతి
తోటగుట - విడిచిపెట్టుట	కల్లు త్రాగినవారు సిగ్గు దొంగి
(BBS)	మాటలాడుచుందురు
దొంగతనము చేయుట	'తోటగుట' అననేమి?
మొసలగునవి పాపపుఁ	పాపములు వచ్చు పనులేవి?
బనులు పాపములు నచ్చు	ఉత్తముఁ డనిపించుకొనఁ బలఁచిన
పనులను విడిచి పెట్టుట	వాఁడు అట్టి పనులను జేయు
ఉత్తముఁ డనిపించు కొను	వచ్చునా? కూడదా?
టకు రెండవ పద్ధతి	ఉత్తముఁ డనిపించుకొనుటకు రెం
	డవ పద్ధతియేది?
	ఇట్టి నీతులు భారతమందు చాల
	గలవని చెప్పువలెను.
(1) సింహానలోకనము	మ ను ష్యుఁ డెన్ని
	విధములగా నుత్తముఁ డని
	పించుకొన వచ్చును? అందు మొ
	దటి విధమేది? రెండవ విధమేది?
	(సమాధాన ములను నల్ల బల్లపై
	వ్రాయవలెను) పద్యమును జదివి
	బాలురందఱిచేతఁ జదివించవలెను.
	(దీనిని విద్యార్థులు చూచి వ్రాసి
	కొన వలెను)

(9) నల్లబల్ల సారాంశము
తేటఁగు - విధము.

రెండు పద్ధతులు

ధర - భూమి

వరఁగును - ప్రకాశించును.

పగూసము - కరిసపుమాట

మరితము పొరయును -

పాపమువచ్చును.

తొఱఁగుట - విడిచిపెట్టుట

మనుష్యుఁడు రెండు విధములుగా

ఉత్తముఁ డనిపించుకొన వచ్చును.

ఎచ్చటను కరిసముగా మాటలాడ

కుండుట ఒక పద్ధతి పాపమువచ్చు

పనులను జేయకుండుట రెండవ

పద్ధతి.

గద్య పాఠక్రమ సూచిక

ఉపాధ్యాయుని పేరు బోధించుతరగతి 5వ.

తేది

కాలము 40 నిమిషములు

పాఠము తెఱఁగు గద్యము అంశము సత్రాజిత్తుద్వారకకుఁ
బోవుట.

లక్ష్యము (1) గద్యభావమును బాలురుగ్రహించునట్లుచేయుట

(2) ఆదిత్యుఁడు, ఆరాధించుట, తగనుగ్రహము, రాజము, సుభిక్షము, విరాజిల్లుట, దర్శనార్థి - అను పదముల కర్థములను నేర్పుట.

(3) ఆరాధించుట, రాజము - అను పదములను ప్రయోగించునట్లు శిక్షణనిచ్చుట

ఉపకరణములు - రత్నములు చిత్రించఁబడిన పటము.

విషయము	పద్ధతి
(1) ప్రారంభము స్త్రీలు సౌముత్రిను ధరింతురు బంగారు నగల యందు రత్నములను పొదుగుదురు. ఆ రత్నములు మెరియు చుండున గాజులు అట్టి వెలగల రత్నముల నెక్కు వగా కలిగియుందురు.	సౌముత్రి నెవరు ధరింతురు? బంగారు నగలలో వేనిని పొదు గుదురు? ఏమి? అట్టి వెలగల రత్నముల నెవరిక్కు వగా కలిగి యుందురు?

(2) శ్రీగి కాప్రతిపదము:- పూర్వము సత్రాజిత్తును నొక రాజు
గొప్ప రత్నము నొకదానినిధరించి శ్రీకృష్ణుని జూడఁబోయెను.
దానినిగూర్చి యిప్పుడు తెలిసికొందము
“సత్రాజిత్తు ద్వారకకుఁ బోవుట” (BB)

(3) ప్రదర్శనము— సత్రాజిత్తు శ్రమంతక మణిని ధరించి ద్వారకకు	వచన భాగము నుపాధ్యాయుఁ డొకసారి చక్కఁగాఁజదివి కొందఱు బాలుర చేతఁ జదివించవలెను (మధ్యమ దశయందైనచో నొక రిద్దరు బాలురచే జదివించి రెండు మూఁడు నిమిషములు మౌన పర నము చేయించవలెను) మన పాఠములో వచ్చుమణిఏది?
---	--

విషయము	పద్యత్ర
బోయెను. ద్వారకలో శ్రీ కృష్ణుడుండెను.	సత్రాజిత్తు దానినిధరించియెచటికిఁ బోయెను?
సత్రాజిత్తు ఒకరాజు(BB) అతఁడు మునుపటివాఁడు? ఆదిత్యుఁడు = సూర్యుఁడు (BB)	అవుడు ద్వారకలో నెవరుండిరి. సత్రాజిత్తు ఎవఁడు? అతఁడేకాలమునాటి వాఁడు? చంద్రుఁడు వెలుతురునుమాత్రమే యిచ్చునుగాని ఆదిత్యుఁడు వేడి మిని గూడ నిచ్చును. 'ఆదిత్యుఁడు' డన నెవరు?
ఆరాధించుట = పూజించుట (BB)	పుణ్య దినములయందు ప్రజలు దేవునారాధించుటకై దేవాలయ మునకుఁ బోదురు.
సత్రాజిత్తు సూర్యునిజాల కాలము పూజించెను.	'ఆరాధించుట' నువ నేమి? హిందువులు రాముని, కృష్ణునిఁ బూజించినట్లే క్రైస్తవులు ఏసు క్రీస్తును, ముస్లిములు అల్లాను బూజింతురు పై సందర్భమున బాలురిచేత 'ఆరాధించుట' యను పదమునబ్రయోగింపఁజేయవలెను సత్రాజిత్తు పూజించిన దెవరిని? సానిత్రి యమునిఁ బ్రార్థించి

విషయము	పద్ధతి
తదనుగ్రహము-వానిదయ (BB)	తదనుగ్రహమున భర్తను బ్రదికించుకొనెను.
అతఁడు సూర్యునిదయచే శమంతకిమణిని బొందెను (BB)	'తదనుగ్రహ' మన నేమి? సూర్యునిదయచే సత్రాజిత్తు దేని బొందెను? అరత్న మెట్టిది? (ఇచ్చట రత్నములుచిత్రించఁబడిన పటమును జూపి రత్నము లిట్లుండునని చెప్పవలెను) అది దినమునకెంత బంగారము నిచ్చును? బారువనగ నెంతతూకయ్యుండును? మనభాషలో పెద్ద గ్రంథములు చాల గలవు వానియందు భారత రామాయణ భాగవతములు (గ్రంథ) రాజములు. 'రాజ'మనఁగానేమి? వెలగల రత్నము లిప్పుడును జాల గలవు వానిలో కోహినురాశ్రేష్ఠ మగు రత్నము. పై సందర్భమున బాలుర చేత
అది శ్రేష్ఠమైన రత్నము. అది దినమునకు పది బారువుల బంగారము నిచ్చును. బారువు ఇరువది మణుగులు	
రాజము=శ్రేష్ఠమైనది. (BB)	

విషయము	పద్యతీ
సుభిక్షము = కలవు లేక పోవుట. (BB)	‘రాజము’ అనుపదమును బ్రయోగింపఁ జేయవలెను.
విరాజిల్లుట = ప్రకాశించుట. (BB)	శ్రీ గాముఁడు రాజ్యమును బాలించునపుడు దేశములో కలవు లేదు. సుభిక్షముగా నుండెను
శమంశక రత్నముండు దేశములోఁ బంటలు చక్కగాఁ బండును. ఆ రత్నముచే సత్రాజిత్తు గొప్ప ధనవంతుఁడయ్యెను. అతఁడు రాజ్యమును చక్కగా బాలించుచుండెను	‘సుభిక్ష’ మన నేమి? బుడ్డిదీపములు కొద్దిగా వెలుతురు నిచ్చును. విద్యుద్దీపములు పెద్ద కాంతితో విరాజిల్లును. ‘విరాజిల్లుట’ యన నేమి? శమంతకరత్నముండు దేశములోఁ బంటలెట్లుండును? దినమునకు పదిబారువల బంగా రము దొఱకుటచే సత్రాజిత్తు కొలదికాలములో నెట్టివాఁడగును? అతఁడెట్లు రాజ్యమును బాలించుచుండెను?
దర్శనము = చూచుట.	ముక్కోటినాఁడు దేవునిజూచుటకై యాలయమునకు వెళ్ళితిని. కాని జనులెక్కువగా నుండుటచే దేవుని

విషయము	పద్యతీ
దర్శన + అర్థి - చూడఁ గోరినవాఁడు (BB)	దర్శనము సరిగా కాలేదు 'దర్శన' మనఁగా నేమి? విద్యను గోరినవానిని విద్యార్థి (విద్య + అర్థి) యందురు దర్శనార్థి యనఁగా నేమి?
అతఁడు శ్రీకృష్ణుని జూడఁ బోయెను (BB)	సత్రాజిత్తు ఎవరిని జూడఁబోయెను?
శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకలో నుండెను	శ్రీకృష్ణుఁ డెచ్చట నుండెను?
సత్రాజిత్తు ద్వారకకుఁ బోయెను.	సత్రాజిత్తు కృష్ణునిఁ జూచుట కెచ టికిఁ బోయెను?
అతఁడపుడు శమంతక మణిని మెడలో వేసికొనెను	అతఁడపుడు శమంతకమణి నేమి చేసెను?
ద్వారకలోని వారతనిని సూర్యుడని తలచిరి	ద్వారకలోని వారతని నెవరని తలచిరి?
అతని మెడలోని మణి కాంతిచేత నతనిని సూ	అతఁడు సూర్యుడని వారు తలఁ చుటకుఁ గారణనేమి?
ర్యుడని తలచిరి (BB)	నల్లబల్ల నారాంశమును దుడిచి వేసి ఈవ్రశ్మలను వేయవలెను.
(1) సింహావలోకనము -	సత్రాజిత్తు ఎవరు? అతనికిశమం తకమణి యెట్లు లభించెను? దాని

ప్రభావ మెట్టిది? సత్రాజిత్తు ఎవరిని జూడఁబోయెను? ద్వారకలోని వారు సత్రాజిత్తు నెవరనితలఁచిరి?

(2) నల్లబల్ల సా గాంశము - (దీనిని విద్యార్థులు చూచి వాసికొనవలెను)

సత్రాజిత్తు ద్వారకకుఁ బోవుట.

అదిత్యుఁడు - సూర్యుఁడు సత్రాజిత్తు ఒకరాజు అతఁడు ఆ రాధిం చుట-పూజించుట సూర్యుని దయచే శమంతకమణిని తదనుగ్రహము - వాని బొందెను అతఁడు శ్రీకృష్ణుని దయ జూడఁబోయెను. అతని మెడలోని రాజము - శ్రేష్ఠమైనది మణి కాంతిచేత నతనిని ద్వారక నుభిక్షముకఱివు చేకుండుట లోనివారు సూర్యుడని తలఁచిరి విరాజిల్లుట-ప్రకాశించుట సర్వన+అగ్ని-చూడఁగోరిన వాఁడు.

(3) వ్యాకరణ పాఠక్రమ సూచిక

ఉపాధ్యాయుని పేరు... .. బోధించుతరగతి వివ.

తేది.....

కాలము. 30 నిమిషములు

పాఠము. వ్యాకరణము

అంశము కర్త, కర్మ, క్రియలు

లక్ష్యము కర్త, కర్మ, క్రియలననేవో బాలురకు బోధించి

వారిచే "సామాన్య ధర్మ నిర్దేశము" చేయించుట.

ఉపకరణములు.—

విషయము	పద్ధతి
(1) ప్రారంభము — (i) నేను ఉదయమున అన్నమును దింటిని. (ii) వాడు నిన్న సాయం త్రము ఆటలను ఆడెను. (iii) పిల్లలుబడిలో పార ములను జడపుదురు. (iv) లక్ష్మణుడు గూర్ప ణఖ ముక్కును చెవులను గోసెను (v) కీచకు భీముడురాత్రి వేళ సంతోషించెను	నీవు ఉదయమున అన్నమును దింటివా? వాడు (ఒకబాలుని జూపుచు) నిన్న సాయంత్రము ఏమిచేసె? పిల్లలు బడిలో ఏమి చేయుదురు? లక్ష్మణుడు గూర్పణఖను ఏమి చేసెను? కీచకుని భీముడేమిచేసెను? (iv), (v) వాక్యములు గౌరవ వాచకములలో అయిన పార ములలోనివి వానిని నల్ల బల్లపై ప్రాయవలెను

(2) ఉద్దేశ ప్రకటనము — ఈవాక్యములలో గొన్ని పదము

లేమి సూచించునో తెలిసికొందము.

(3) ప్రదర్శనము.—

కోయట

సంతోషించుట.

లక్ష్మణుడునుభీముడును
జేసిన పనులను దెలియఁ
జేయుచున్నవి

లక్ష్మణుడు చేసిన పని యేమి?

భీముడు జేసిన పనియేమి?

కోసెను, సంతోషించెను అనుపదము

లేమి తెలియఁ జేయుచున్నవి?

‘పని’ యని అర్థమువచ్చు మఱొక
మాటను జెప్పుము

క్రియ

ఒకరు చేయువాని దెలి
యఁజేయు మాటలను
“క్రియ” లందురు.

లక్ష్మణుఁడు

భీముఁడు

ఆపదములు ఆ క్రియలను
జేసిన వారెవరై సదియుఁ
జెప్పును

క్రియలను జేసిన వారిని
గూర్చి తెలుపు పదము
లను “కర్త” లందురు

ముక్కును, చెవులను
కీచకుఁడు

మనము పూర్వమునఁ
జేసిన కర్మలచేత సుఖ
దుఃఖములఁ బొందుదుము

వారు చేసిన కర్మలచే
ముక్కును, చెవులను
కోయఁబడుటయు, సంహ
రించఁ బడుటయు జరిగెను

‘కోయుట’ అను క్రియను జేసి
దెవరు?

‘సంహరించుట’ అను క్రియను
జేసినదెవరు?

లక్ష్మణుఁడు, భీముఁడు అను పద
ములకును ఇంతకుముందు మనము
చూచిన క్రియలకును సంబంధమేమి?

‘కోయుట’ అను క్రియ యొక్క
ఫలితమును బొందినదెవరు?

‘సంహరించుట’ అను క్రియ
యొక్క ఫలితమును బొందినదెవరు?

మనము సుఖములను గాని,
దుఃఖములను గాని పొందుటకుఁ
గారణమేమి?

పూర్వణఖి ముక్కును చెవులను
కోయఁ బడుటయును కీచకుఁడు
సంహరించఁబడుటయును దేనివల్ల
జరిగెను?

క్రియల ఫలితమును
బొందిన వానిని గూర్చి
తెలియజేయు పాఠము
 లను “కర్మ” అందును

(4) సామాన్య ధర్మ
 నిర్దేశము —

ఒకరు చేసిన పనిని దెలియజేయు మాటలు క్రియలు క్రియలనుజేసిన వారిని దెలియజేయు మాటలు కర్తలు. క్రియల ఫలితమునుబొందినవానిని దెలియజేయు మాటలు కర్మలు.

(5) ప్రయోగము —

(6) నల్లబల్ల సారాంశము — (దీనిని విద్యార్థులు చూచి వ్రాసికొనివలెను.)

లక్ష్యము: శూర్పణఖ ముక్కును జెవులను గోసెను.

కీచకుడు భీముని రాత్రివేళ సంహరించెను.

(1) ఒకరుచేయుపనిని దెలియజేయుమాటలను “క్రియ” అందురు.

(2) క్రియలనుజేసినవారిని తెలుపుపదములను “కర్త” అందురు.

(3) క్రియల ఫలితము: బొందినవారిని తెలుపు పదములను “కర్మ” అందురు.

క్రియలన నేమి?

కర్తలన నేమి?

కర్మలన నేమి?

వాచకములో అయినపాఠములో నొక పరిచ్ఛేదములోని వాక్యము లలో కర్త, కర్మ, క్రియలను వ్రాయించవలెను.